РАСЛЫЙМ
МБМББУ «Катнаш төрдәге Балтач №1 балалар
бакчасы мөдире ______________ Г.Х.Хайруллина

2022 нчы елның 31августында №90 приказы белән гамәлгә кертелде
2022 нче елның 29 августында №1 педагогик киңәшмәдә кабул ителде

Кечкенәләр төркеменең (3 – 4 яшьлекләр) “Туганнан алып мәктәпкәчә”

инновацион мәктәпкәчә белем бирү программасына (Н.Е. Веракса, Т.С. Комарова,

Э.М.Дорофеева редакциясендә), балалар бакчасының белем бирү

программасына таянып укыту – эш программасы

I кв. категорияле тәрбияче: Даминова Я.М.

Югары категорияле тәрбияче: Валиуллина Ф.Н.

2022 нче ел

Эчтәлек

Кереш	3
1.Максатчан бүлек	
1.1. Аңлатмалы язу	3
1.1.2. Программаны тормышка ашыру максаты һәм бурычлары	5
1.1.3. Программаны формалаштыру принциплары һәм юллары	6
1.1.4. 3-4 яшьлек балаларның шәхси һәм яшь үзенчәлекләре	7
1.2. Программма материалын үзләштерүдә көтелгән белем бирү нәтиҗәләре	8
1.2.1.Кече яшьтә белем бирүнең максат ориентирлары	14
1.2.2. Педагогик диагностика	15
II. Эчтәлек бүлеге	
2.1. Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге	16
2.1.1Социаль-коммуникатив үсеш өлкәсе	16
2.1.2 Танып белү үсеш өлкәсе	19
2.1.3 Сөйләм үстерү үсеш өлкәсе	24
2.1.4.Сәнгати-эстетик үсеш өлкәсе	26
2.1.5. Физик үсеш өлкәсе	31
2.1.6. Белем бирү өлкәләренең милли мәдәни төбәк чыганагына яраклаштырылган бурычлары (ЭМТЧ)	32
2.2. Программаны тормышка ашыруның ысуллары һәм юллары	33
2.2.1. Гаилә белән үзара аралашу	35
2.2.2. Ата-аналар белән эш планы	36
III.Оештыру бүлеге.	
3.1. Кечкенәләр төркемендә көндәлек режим	43
3.2.Кечкенәләр төркемендә белем бирү эшчәнлеге челтәре	44
3.3.Кечкенәләр төркеменең гаилә составы	45
3.4. Кечкенәләр төркеменең милли гаилә составы	45
3.5. Хәрәкәтле режим һәм сәламәтлекне саклау	49
Кушымта 1 Конструкцияләү/сәнгати хезмәт(перспектив план) (режим моментында)	51
3.6. Күңел ачу чаралары	60
3.7. Материаль-техник методик кулланма	60
3.8. Үстерешле предметлы тирәлекне оештыру үзенчәлекләре	61
Кушымта 1 Комплекслы тематик план (Проект)	64
Кушымта 2 Физик үсеш (Физик культура)	113
3.9. Кулланылган эдэбият	123

Кереш

Без тирән үзгәрешләр һәм икътисади үзгәртеп корулар чорында яшибез. Белем бирүнең беренче баскычы булган мәктәпкәчә тәрбия оешмаларының эше дә көннән-көн яңара, матур традицияләргә байый. Педагоглар яшь буынны тәрбияләүдә яңа чаралар, белем бирүнең нәтиҗәле методларын эзлиләр, тәрбия эшендә халкыбызның күркәм традицияләренә, педагогик тәҗрибәсенә ныграк таяналар. Балаларның физик, интеллектуаль һәм шәхси үсешен тәэмин итү, иҗат мөмкинлекләрен ачу һәм үстерүгә зур игътибар бирелә.”Об образовании в Российском Федерации” Федераль кануныла нигезләнеп, Россиядә мәктәпкәчә белем бирү гомуми белем бирүнең беренче дәрәҗәдәге статусын алды. Белем бирү программаларын тормышка ашырганда мәктәпкәчә белем бирү ФДББС «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования» (Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации № 1155 от 17 октября 2013 года), нигезендә җайга салына. Аның төп бурычы- мәктәпкәчә яшьтәге балаларның тулы кыйммәтле яшәеше өчен уңайлы шартлар тудыру, шәхес культурасының нигезле җирлеген формалаштыру. Программаны төзегәндә белем бирү үсешендә хәзерге заман халыкара тенденцияләр исәпкә алынды:

- балада әйләнә-тирәгә яңа караш формалаштыру;
- практикада белем бирүнең төп юнәлешләрен (экологик, экономик, социаль) тормышкаашыру;
- эшчәнлектә балаларның шәхси тәҗрибәләрен (көнкүреш, культура, социаль, әхлакый) актив куллану;
- балалар инициативасын, белемнәрен, омтылышын, мөстәкыйльлеген үстерү;
-белем бирү процессын нәтиҗәле итү өчен төрле эшчәнлекне берләштерү (интегральләштерү)
- балаларның уенга,куркынычсызлыкка, уңайлы әйләнә-тирәгә хокукын саклау;
-сыйфатлы белем алуга мөмкинлек тудыру;
- балаларны социумга актив кертү.

I. Максатчан бүлек.

3.5. Аңлатмалы язу.

Бу программа “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт белем бирү стандарты”на нигезләнеп, Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, Э.М.Дорофеева редакциясендәге ”Туганнан алып мәктәпкәчә” төп гомуми мәктәпкәчә

яшьтә белем бирү программасына, балалар бакчасының еллык эш планына таянып төзелде.

Программаның төп *максаты* –мәктәпкәчә яшьтәге баланың тулы кыйммәтле яшәеше өчен уңай шартлар тудыру, шәхес культурасының нигезле җирлеген формалаштыру, шәхси һәм яшь үзенчәлекләренә яраклаштырып, физик һәм психик сыйфатларны төрле яклап үстерү, баланы хәзерге җәмгыятьтә яшәргә, мәктәптә укырга әзерләү, мәктәпкәчә яшьтәге баланың куркынычсыз яшәү рәвешен булдыру.

Бу максатлар бала эшчәнлегенең (уен, аралашу, хезмәт, танып-белү, иҗади, уку) төрле процессларында тормышка ашырыла.

Бурычлар:

1. Балаларның аң һәм физик үсешенең табигый процессына уен, аралашу, танып-белү, хезмәт, хәрәкәт, матур әдәбият уку, музыка- иҗат, ясау эшчәнлеге.
2. Белем өлкәләрен үзләштергәндә психологик һәм педагогик яктан ярдәм итү.
3. Режим моментларында, ирекле белем бирү , мөстәкыйль, ата-аналар белән эш вакытында зурлар-кечкенәләрнең бердәм (партнерлык) эшчәнлеген оештыру.

Программа куйган максатларга ирешүдә түбәндәгеләр беренче әһәмияткә ия:

- һәр баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яклы үсеш алуы турында кайгырту;
- балаларны аралашучан, игелекле, кызыксынучан, инициативалы, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерү максатыннан чыгып, төркемнәрдә кешелеклелек һәм мәрхәмәтлелек атмосферасы тудыру;
- балалар эшчәнлегенең төрле төрләрен киң куллану; укыту һәм тәрбия процессының нәтиҗәлелеген күтәрү максатыннан аларны интегральләштерү;
- тәрбия һәм белем бирү процессын иҗади оештыру;
- балаларның мөмкин булганча төрле эшчәнлекләрен файдалану; белем бирү процессын нәтиҗәлерәк итү максатында аларны берләштерү (интегральләштерү);
- мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре һәм гаилә шартларында бала тәрбиясенә якын килүгә юнәлеш бирү;
- гаиләнең балалар бакчасы төркемнәре һәм, гомумән, мәктәпкәчә учреждение тормышында катнашуын тәэмин итү;
- балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балага кирәгеннән артык акыл һәм физик эш йөкләмәү максатыннан дәвамчанлыкны саклау;
- региональ якын килүне гамәлгә ашыру.

Эш программасы үз эченә баланың һәрьяклап үсүен, аларның яшь һәм шәхси мөмкинлекләрен исәпкә алып төзелгән 5 төрле үсеш юнәлешен ала: социаль – коммуникатив үсеш, танып белү үсеше, сөйләм үстерү, сәнгати үсеш, физик үсеш.

Программаны тормышка ашыру срогы – 1 ел (2021-2022 уку елы)

Төркемнең эшчәнлеге төп гомум белем бирү Программасының үтәлешенә юнәлгән һәм түбәндәге документларга нигезләнә:

- Федеральный Закон Российской Федерации «Об образовании в РФ» 29.12.2012№273
- Приказ Минобрнауки РФ от 17 октября 2013 г. № 1155. «Об утверждении Федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования»
- Приказ Минобрнауки «Об утверждении Порядка разработки примерных основных образовательных программ, проведения их экспертизы и ведения реестра примерных основных образовательных программ» от 28 мая 2014года, №594
- Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 28 01. 2021 г. N 2 г. Москва «Об утверждении СанПиН 1.2.3685-21 «Санитарно эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации режима работы дошкольных образовательныхорганизаций»
- Федеральный Закон от 3 августа2018 №317-ФЗ «О внесении изменений в статьи 11 и14 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации»

1.1.2. Программаның тормышка ашыру максаты һәм бурычлары.

Программаның максат: баланың мәктәпкәчә балачагын тулы канлы уздыру өчен уңай шартлар тудыру, шәхеснең база культурасы нигезләрен формалаштыру, яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрне исәпкә алып, психик һәм физик сыйфатларны һәрьяклап үстерү, хәзерге җәмгыятьтәге тормышка әзерләү, уку эшчәнлегенә алшартлар формалаштыру, мәктәпкәчә яшьтәге баланың тормыш иминлеген тәэмин итү.

Бурычлары:

-һәрбер баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яктан үсеше турында кайгырту;

• төркемнәрдә барлык тәрбияләнүчеләргә карата аларны аралашучан, яхшы күңелле, кызыксынучан, инициативалы, мөстәкыйльлеккә һәм иҗатка омтылучан итеп үстерергә ярдәм итәрлек кешелекле һәм яхшы мөнәсәбәт булдыру;

• балалар эшчәнлегенең төрле төрләрен максималь файдалану, тәрбия- белем бирү процессының нәтиҗәлелеген арттыру максатларында аларны интеграцияләү;

• тәрбия-белем бирү процессын иҗади оештыру;

• белем бирү материалын куллануның вариативлыгы, һәрбер баланың кызыксынулары һәм сәләтләренә туры китереп иҗат эшен үстерергә мөмкинлек бирү;

• балалар иҗаты нәтиҗәләренә хөрмәт белән карау;
• мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе һәм гаилә шартларында балалар тәрбияләүгә бердәм якын килү;
• балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балаларга белем бирү эчтәлегендә акыл һәм физик яктан көч килүләрне булдырмаучы, предметлы укыту басымы ясамауны тәэмин итүче дәвамчанлыкны үтәү.

1.1.3. Программаны формалаштыру юнәлеше һәм принциплары

Программаны формалаштыруның юнәлеше һәм принциплары тулысынча Балтач муниципаль районы “Балтач №1 катнаш төрдәге балалар бакчасы” муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең эш планына туры килә.
Программада белем бирүнең бала шәхесен формалаштыруны тәэмин итүче һәм педагогны аның индивидуаль үзенчәлекләренә юнәлтүче үстерү функциясе беренче планга чыга, бу балачакның мәктәпкәчә чорының үзкыйммәтен тану турындагы хәзерге фәнни «Мәктәпкәчә тәрбия концепциясе»нә (авторлары В.В. Давыдов, В.А. Петровский һ.б.) туры килә. Программа балага карата гуманлылык һәм шәхес итеп карау мөнәсәбәтләрендә төзелгән һәм аның һәрьяклы үсешенә, рухи һәм гомумкешелек кыйммәтләрен, шулай ук сәләтләрен һәм интегратив сыйфатларын формалаштыруга юнәлтелгән.

• баланың үсешенә ирешүне максат итеп куйган үсешкә китерүче белем бирү принцибына туры килә;
• фәнни нигезләнгәнлек һәм гамәлдә куллланучанлык принципларын исәпкә ала (Программаның эчтәлеге яшь чорлары психологиясе һәм мәктәпкәчә педагогиканың төп нигезләмәләренә туры килә һәм, тәҗрибәләр күрсәткәнчә, массакүләм мәктәпкәчә белем бирү практикасында уңышлы гамәлгә ашырыла ала);
• тулылык, зарурлык һәм җитешлелек критерийларына туры килә (җитәрлек күләмдә «минимум» материал кулланганда, куйган максатлар һәм бурычларны хәл итәргә мөмкинлек биреп);

• мәктәпкәчә яшьтәге балаларга белем бирү процессының тәрбияви, үсеш һәм укыту максатлары һәм бурычлары бергәлеген тәэмин итә, аларны гамәлгә ашыру барышында мәктәпкәчә яшьтәге балалар үсешенең нигезен тәшкил итүче сыйфатлар формалаша;
• балаларның яшь мөмкинлекләренә һәм үзенчәлекләренә, белем бирү өлкәләренең үзенчәлегенә һәм мөмкинлекләренә туры китереп, белем бирү өлкәләренең интеграциясе принцибын исәпкә алып төзелә;
• белем бирү процессын коруның комплекслы-тематик принцибына нигезләнә;
• программалы белем бирү бурычларын өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлегендә һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларның мөстәкыйль эшчәнлегендә хәл итүне турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге кысаларында гына түгел, мәктәпкәчә белем бирүнең үзенчәлегенә туры китереп, режим моментларын уздырган вакытта да күздә тота;
• белем бирү процессын балалар белән эшләүнең яшь үзенчәлекләренә туры килгән формаларын куллану аша оештыруны күздә тота. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар белән эшләүнең төп формасы һәм алар эшчәнлегенең әйдәп баручы төре булып уен исәпләнә;
• төбәк үзенчәлекләренә бәйле рәвештә белем бирү процессын төрлеләндерүгә юл куя;
• мәктәпкәчә яшьтәге барлык төркемнәр арасында һәм балалар бакчасы белән мәктәп арасында дәвамчанлыкны саклауны исәпкә алып төзелә.

1.1.4. 3- 4 яшьлек балаларның шәхси һәм яшь үзенчәлекләре

3-4 яшьлек баланың карашлары акрынлап гаилә чикләрен үтеп чыга башлый. Ситуацияләрдән тыш аралашулар барлыкка килә. Олы кеше аның өчен гаилә әгъзасы гына түгел, ә аерым иҗтимагый функция башкаручыга әйләнә. Баланың да иҗтимагый функция башкарасы килү теләге аның реаль мөмкинлекләре белән каршылыкка китерә. Бу каршылык мәктәпкәчә яшьтәгеләр эшчәнлегенең төп төре булган уен аша чишелә.

Шартлылык уенның төп үзенчәлеге булып тора: бер төрле предметлар белән эш-хәрәкәтләр аларның башка предметлар белән икенче эш-хәрәкәтләргә каравын күз алдында тота. Кече яшьтәгеләр 1-2 рольле яки гади, җыйнак сюжетлы уеннар белән канәгатьләнәләр. Бу яшьтә кагыйдәле уеннар формалаша гына башлый әле.

Баланың сурәтләү эшчәнлеге аның предмет турында күзаллауларына бәйле. Бу яшьтә ул әле формалаша гына. График образлар бик гади, ярлы. Кайбер балаларның сурәтләрендә детальләр җитешми. Балалар инде төсләрне куллана беләләр.

Кул чуклары хәрәкәтләрен үстерүдә әвәләүнең әһәмияте гаять зур. Кече яшьтәгеләр олылар җитәкчелегендә әвәләп гади предметлар ясарга сәләтле.

Кисеп ябыштыру кабул итүчәнлекне үстерүгә уңай йогынты ясый. Бу яшьтә балалар кисеп ябыштыруның иң гади төрләрен эшли алалар. Бу яшьтәгеләр өчен конструкцияләү

эшчәнлеге күрсәтелгән үрнәк буенча һәм үзләре уйлап тапкан гади корылмалар төзүдән гыйбарәт.

Кече мәктәпкәчә яшьнең ахырына балалар 5 тән артык предмет формаларын һәм 7 дән артык төсне кабул итәргә, предметларны зурлыклары буенча аерырга,балалар бакчасы бинасында да ориентлашырга сәләтлеләр.

Аларның хәтере һәм игьтибарлылыгы үсә. Күрсәтмәле-тәэсирле фикер йөртү сәләте үсеше дәвам итә.

Бу яшьтә иҗади күзаллау сәләте үсә башлый. Балалар уен вакытында бер төрле объектларны башкаларын алыштыручылар сыйфатында кулланалар.

Балалар арасындагы мөнәсәбәтләр бигрәк тә уен эшчәнлегендә ачык чагыла. Алар күбрәк бергәләшеп түгел, ә янәшә уйнауны өстен күрәләр. Низаглар күбесенчә уенчыклар арасында килеп чыга. Баланың төркемдәге яшьтәшләре арасындагы дәрәҗәсе нигездә тәрбияче фикере белән билгеләнә.

Бу яшьтә балалар аңлы рәвештә үз тәртипләре белән идарә итә белмиләр, күбесенчә баланың тәртибе ситуациягә бәйле. Шуның белән беррәттән, балаларның, олылар әйтүе буенча, ниндидер теләкләрен чикләү очраклары да күзәтелә. Үз-үзен бәяләү сыйфаты үсә башлый, бу күп очракта тәрбияче фикеренә нигезләнгән була. Җенси аерымлыкларның да үсеше күзәтелә. Ул бигрәк тә уенчыклар һәм уен сюжетларын сайлаганда (кызлар-курчак, малайлар машина сайлый) ачык чагыла.

1.2. Программа материалын үзләштерүдә көтелгән белем бирү нәтиҗәләре

МОТИВАЦИОН (ШӘХСИ) БЕЛЕМ БИРҮ НӘТИҖӘЛӘРЕ

Ел ахырына балаларның шәхси белем бирү нәтиҗәләре формалашырга мөмкин:

*Үзе турында беренче күзаллауларын күрсәтә белү (үз исемнәрен, яшен, җенесен беләләр)

* Үзе турында уңай бәяли (мин әйбәт, булдыра алам)

* Яхшы һәм начар нәрсә турында башлангыч күзаллауны белү (яхшы һәм начар эшләрне дөрес бәяләү тәҗрибәсе бар).

* Гаилә төшенчәсе, аларның гаиләгә керүен әйтү (алар гаилә әгъзаларын, исемнәрен атый алалар).

УНИВЕРСАЛЬ БЕЛЕМ БИРҮ НӘТИҖӘЛӘРӘРЕ

Когнитив үсеш.

Ел ахырына балалар булдырырга тиеш:

* Билгеле булган кызыксынуны күрсәтә белү (бу нәрсә?)

* Предметлар һәм күренешләр арасындагы иң гади бәйләнешне аңлау, башлангыч гомумиләштерүне ясый, классификацияләү, төрле критерийлар буенча төркемләү.

* Яшькә туры килгән сорауларны (биремнәрне) һәм төрле чишелешләрне аңлату.
 * Интеллектуаль биремнәрне дөрес үтәүдән шатлык, канәгатьлек кичерү.
* Тикшеренү кызыксынуын күрсәтә белү (алар иң гади экспериментны да кертеп, объектларны тикшерүнең төрле ысулларын кулланалар).

Коммуникатив үсеш.

Ел ахырына балалар күрсәтергә тиеш:

* Көндәлек тормышта, бәйсез уеннарда, сөйләм аша контактлар булдыра, яшьтәшләре белән аралашуны күрсәтү.
* Гармониядә яшәргә, уенчыклар, китаплар куллана белә, бер-береңә төрле ситуациядә булышырга кирәклеген аңлату
* Якыннарының, дусларының хисләрен аңлый һәм аларга җавап бирү сәләтен күрсәтү (үкенү, кочаклау, булышырга тырышу)
* Уртак чараларда кызыксыну, яшьтәшләр белән хезмәттәшлек күрсәтү (уртак уеннар, рәсемнәрдә коллектив композицияләр ясау, модельләштерү, кушымталар, балалар әсәрләре күргәзмәләрендә, бәйрәмнәрдә катнашу).

Регулятор үсеш.

Ел ахырына балалар булдырырга тиеш:

* Мәдәни тәртипнең иң гади күнекмәләрен балалар бакчасында, өйдә, урамда үзләштерүне булдыру.
* Башлангыч әдәплелек кагыйдәләрен үти, үзләре яки башкалар искә төшерүдән соң “рәхмәт”, “сәлам”, “саубуллашу” , “хәерле төн” (гаиләдә, төркемдә) дип әйтүне булдыру.
* Уртак уеннарда уен кагыйдәләрен үти, кычкырмыйча, тыныч кына аралашуны булдыру.
* Олыларның аңлатмаларына һәм тәкъдимнәренә адекват җавап бирүне булдыра алу.

ФӘН БЕЛЕМ БИРҮ НӘТИҖӘЛӘРЕ

БЕЛЕМ БИРҮ ӨЛКӘСЕ “СОЦИАЛЬ КОММУНИКАТИВ ҮСЕШ»

Уен эшчәнлеген үстерү.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Шәхси симпатиягә нигезләнеп 2-3 кешедән торган төркемдә уйнау өчен яшьтәшләр белән берләшү; кыска уртак уенда яшьтәшләр белән аралаш,у уртак уеннарда башлангыч кагыйдәләрне үтәү.
* Роль ала белү, билгеле бер роль өчен атрибутлар сайлау; уен мохитен югалган әйберләр, уенчыклар белән тулыландыруны булдыру.
* Берничә уен хәрәкәтен бер сюжетына берләштерү; уен объектларында кешеләрнең әйберләре һәм мөнәсәбәтләре белән чагылуны булдыру.

Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү күнекмәләре.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Билгеле бер эзлеклелектә киенергә һәм чишенүне булдыру.

*Мөстәкыйль ашауны, вилка, кашык, салфетка белән куллануны булдыра алу.

*Мөстәкыйль юынуны, тешләрне чистарту.

* Киемдәге тәртипсезлеккә игътибар итә һәм олыларның бераз ярдәме белән төзәтүне булдыра алу.

Хезмәткә тарту.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Кичке аш өстәлен куярга булышуны булдыру.

* Башлангыч биремнәрне үтәүне (уенчыкларны җыештыруны, дәресләр өчен материаллар куюны) булдыра алу.

Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Өйдә, ачык һавада, табигатьтә, яшьтәшләр белән уеннарда башлангыч куркынычсызлык кагыйдәләрен үзләштерүне (программа нигезендә) һәм аларны үтәү кирәклеген аңлауны булдыру.

* Борчу килеп чыккан очракта, олыларга мөрәҗәгать итәргә кирәклеген белү.

БЕЛЕМ БИРҮ ӨЛКӘСЕ “ТАНЫП БЕЛҮ ҮСЕШЕ”

Элементар математик күзаллауны формалаштыру.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Предметларны төс, зурлык, форма буенча төркемли белү (барлык кызыл, бөтен зур, бөтен түгәрәк әйберләрне һ.б. сайларга).

* Олылар ярдәме белән бертөрле предметларны төркемләп төзү һәм төркемнән бер предметны сайлау.

* Әйләнә-тирәдә бер һәм күп охшаш әйберләрне таба белү.

* Ике төркем предметларның сан күләмен билгеләү; сүзләрнең конкрет мәгънәсен аңлау: күбрәк, аз, бер үк.

* Түгәрәк, квадрат, өчпочмак, почмаклы һәм түгәрәк формадагы әйберләрне аера.

* Билгеләрнең мәгънәсен аңлау: өске – аскы, алгы – арт, сул – уң, өстендә, аста – өскә – аста (полоса).

* Сүзләрнең мәгънәсен аңлау: иртә, кич, көн, төн.

Конструктив-модельле эшчәнлек.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Төзелеш материалларының өлешләрен әйтү һәм дөрес кулланырга кирәклеген белү.

* Кирпеч, тәлинкәләрне төрлечә урнаштыруны булдыру (вертикаль, горизонталь).

* Кайбер өлешләрне төзеп яки бүтәннәргә алыштырып биналарны үзгәртүне белү.

*Биналарның үз дизайнерлары буенча төзү.

*Иң гади схема ярдәмендә биналар төзүне һәм дизайнер өлешләреннән әйберләр белән туплауны булдыру.

Предметлы мохит белән танышу.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

*Таныш әйберләрне әйтә, аларның максатын аңлату.

*Характеристик үзенчәлекләрне күрсәтү һәм исем белән әйтү (төс, форма, материал).

*Таныш әйберләрне төркемли һәм классификацияли, аларны гомумиләштерүче сүз дип әйтә белү (уенчыклар, кием, җиләк-җимеш һ.б.).

Табигать дөньясы белән танышу.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Табигатьтә иң характерлы сезонлы үзгәрешләрне күрсәтү, һава торышының торышын билгеләү.

*Кайбер үсемлекләрне тану һәм исем бирә алу; үсемлекләрнең төп өлешләрен аеру һәм атый белү.

* Үсемлек дөньясының иң гади классификациясе турында күзаллауны булдыру (агачлар, чәчәкләр, яшелчәләр, җиләк-җимешләр).

* Йорт хайваннары турында күзаллауларын булдыру, хайваннар дөньясының балалары турында әйтү һәм тану.

* Хайваннар дөньясының иң гади классификациясе турында уйлап әйтү (хайваннар, кошлар, балык, бөҗәкләр).

*Табигатьтәге иң гади мөнәсәбәтләрне аңларга.

Табигать дөньясы белән танышу.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Кайбер һөнәрләр турында уйлап әйтү (тәрбияче, табиб, кибетче, пещекче, шофер, төзүче).

*Туган авылыңның (шәһәрнең), илеңнең исемен белү.

БЕЛЕМ БИРҮ ӨЛКӘСЕ “СӨЙЛӘМ ҮСЕШЕ”

Сөйләм телен үстерү.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Гомумиләштерүче сүзләрне аңлап куллану (кием, аяк киеме, табак – савыт)

* Көннең өлешләрен аңлау һәм куллану (иртә, көн, кич, төн), урнашу урынын белү (артта, алда, югары, ерак), предметларның характерын (төсен, формасын, размерын), кайбер билгеләрен әйтү(шома, йомшак, җылы, баллы).

*Тирә-як мохит турында олыларның төрле сорауларына җавап бирә алу.

* Сөйләмнең барлык өлешләрен, гади гадәти булмаган җөмләләрне, бертөрле әгъзалар белән җөмләләрне куллану.

Матур әдәбиятка тарту.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

*Китаптагы рәсемнәргә нигезләнеп әсәрнең эчтәлеген педагог сорауларына җавап кайтару.

*Әсәрне өзеген тыңлап өйрәнү.

*Кечкенә шигырьне яттан сөйли белү (өлкәннәр ярдәме белән).

* Сюжет рәсемнәрен, китаплардагы иллюстрацияләрне карау.

*Кыска әкиятләр, хикәяләр, шигырьләр тыңлау.

БЕЛЕМ БИРҮ ӨЛКӘСЕ “СӘНГАТИ-ЭСТЕТИК ҮСЕШ”

Сәнгатькә тарту.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

* Яшькә туры килгән музыкаль әсәрләргә, сынлы сәнгать әсәрләренә, әйләнә-тирә әйберләрнең матурлыгына (уенчыклар), табигый әйберләргә (үсемлеклер, печән) эмоциональ җаваплылык күрсәтү.

*Сөйләмдә һәм продуктив чараларда алган тәэсирләрне чагылдыру.

Сынлы сәнгать эшчәнлеге.

Ел ахырына балалар белергә тиеш:

Рәсем буенча:

* Аерым әйберләрне, шулай ук составы гади һәм эчтәлеге катлаулы булмаган сюжетларны сурәтләү.

*Тасвирланган объектларга туры килгән төсләрне сайлау.

*Карандашларны, маркерларны, пумалаларны һәм буяуларны дөрес куллану.

*Үзенең инициативасы белән мөстәкыйль рәсемләү.

Әвәләү буенча:

***** Зур балчык кисәгеннән кечкенә кисәкләрне аеру,туры һәм түгәрәк хәрәкәтләре белән әйләндерү.

*Скульптура 1-3 өлештән торган төрле скульптура ысулларын куллану.

Кисеп- ябыштыру буенча:

* Әзер фигуралардан объектларның рәсемнәрен ясау (уйлап һәм карап ясау).

*Төрле формадагы буш урыннарны бизәкләр белән бизәү.

*Сурәтләнгән әйберләргә туры килә торган төсләрне сайлау.

*Материалларны игътибар белән куллану.

Музыкаль эшчәнлек.

Ел ахырында балалар белергә тиеш:

* Ахырына кадәр музыка әсәрен тыңлау.

*Таныш җырларны тану.

*Күңелле һәм моңлы көйләрне аеру.

*Тавышларны тон белән аеру.

*Тавыш үзгәрүенә игътибар итү (йомшак-каты)

* Артта калмыйча һәм бер-берсеннән алда бармыйча җырлау.

*Бию хәрәкәтләрен башкару: пары белән әйләнү, аяклары белән чиратлашып тыпыртау, әйберләр белән музыка астында хәрәкәтләнү (флаглар, яфраклар, кульяулык һ.б.).

*Балаларның музыка коралларын аеру һәм исемнәрен әйтү (металлофон, барабан һ.б.).

Театральләштерелгән уеннар.

Ел ахырында балалар белергә тиеш:

*Уртак спектакльләрдә, бәйрәмнәрдә, театр уеннарында катнашу.

*Таныш экиятләрдән кечкенә өзекләр уйнау, хәрәкәтләрдән, йөздән, сурәтләнгән персонажларның интонациясеннән үрнәк итеп алу.

*Театр хәрәкәтенең үсешен күзәтү һәм аңа эмоциональ җавап бирү (курчак, драма театрлары).

БЕЛЕМ БИРҮ ӨЛКӘСЕ "ФИЗИК ҮСЕШ"

Сәламәт яшәү рәвеше турында башлангыч күзаллауны формалаштыру.

Ел ахырына балаларның шәхси белем бирү нәтиҗәләре формалашырга мөмкин:

*Гигиена кагыйдәләрен үтәргә кирәклеген аңлау (кулларыгызны бер рәвештә юыгыз, тешләрегезне чистартыгыз).

*Яшькә туры килгән гигиена процедураларын мөстәкыйль башкару.

Физик культура.

Ел ахырында балалар өйрәнергә тиеш:

* Ачык һавада һәм физик күнегүләрдә бергә эшләү, хәрәкәтләрне башкару.

*Бирелгән юнәлешне саклап, селкенмичә туры йөрү.

* Йөгерү, балансны саклау, юнәлешне үзгәртү, укытучының күрсәтмәләре буенча йөгерү темпларын эшләү.

*Чикләнгән урында йөргәндә һәм йөгергәндә, әйберләр өстендә аяк басканда тигезлекне саклау.

*Мөкәйләп йөрү, баскычка, гимнастик стенага менү.

*Ике аякта, 40 см яки аннан да күбрәк урынга сикерү.

* Тупны билгеле бер юнәлештә 1,5 м ераклыктан әйләндерү, тупны ике кулы белән күкрәктән, баш артыннан ташлау; тупны идәнгә сугу, аны рәттән 2 – 3 тапкыр ыргыту; әйберләрне уң һәм сул кул белән 3 м яки аннан да күбрәк ераклыкка ташлау.
* Буш вакытта физкультура җиһазларын куллану.

1.2.1. Кече яшьтә белем бирүнең максат ориентирлары:

• Бала әйләнә-тирә предметлар белән кызыксына һәм алар белән актив эшли; уенчыклар һәм башка предметлар белән эмоциональ эш итүгә тартыла, үз хәрәкәтләре нәтиҗәсендә нәрсәгәдер ирешүдә үзсүзлелек күрсәтергә омтыла.

• Предметларга карата махсус үзләштерелгән гамәлләр куллана, көнкүреш предметларының (кашык, тарак, карандаш һ.б.) кулланылышын белә һәм алардан файдалана ала. Үз-үзенә хезмәт күрсәтүнең иң гади күнекмәләренә ия; көнкүрештә һәм уенда мөстәкыйль булырга омтыла; пөхтәлек күнекмәләрен күрсәтә.

• Дорфалыкка, саранлыкка карата тискәре мөнәсәбәт белдерә.

• Элементар әдәплелек кагыйдәләрен үти (мөстәкыйль яисә искә төшереп, «рәхмәт», «исәнмесез», «хушыгыз», «хәерле төн» (гаиләдә, төркемдә) дип әйтә; бакчада, өйдә, урамда элементар үз-үзен тоту кагыйдәләре турында беренчел күзаллауларга ия һәм аларны үтәргә тырыша.

• Аралашуда актив сөйләмгә ия; сораулар һәм үтенечләр белән мөрәҗәгать итә ала, зурлар сөйләмен аңлый; әйләнә-тирәдәге предметлар һәм уенчыкларның исемнәрен белә. Сөйләм башка балалар белән аралашуда тулы канлы чарага әверелә.

• Зурлар белән аралашырга омтыла, һәм хәрәкәтләрдә, һәм гамәлләрдә актив рәвештә аларга охшарга тырыша; бала зурлар гамәлләрен кабатлап күрсәтә торган уеннар барлыкка килә. Зурлар тәкъдим иткән уенга эмоциональ тартыла, уен кагыйдәләрен кабул итә.

• Яшьтәшләре белән кызыксына; аларның эш-гамәлләрен күзәтә һәм аларга охшарга тырыша. Яшьтәшләре белән аларга комачауламый гына янәшә уйный белә. Зур булмаган төркемнәр белән уртак уеннарга карата кызыксыну күрсәтә.

• Әйләнә-тирә табигать дөньясы белән кызыксына, ел фасылларына кагылышлы күзәтүләрдә кызыксынып катнаша.

• Шигырьләргә, җырларга һәм әкиятләргә, рәсемнәр карауга кызыксыну белдерә, музыка тавышына хәрәкәтләр ясарга омтыла; төрле мәдәният һәм сәнгать әсәрләренә эмоциональ мөнәсәбәтен белдерә.

• Курчак театры геройлары гамәлләрен аңлап күзәтә; театральләштерелгән һәм сюжетлы-рольле уеннарда катнашырга теләк белдерә.

• Продуктив эшчәнлек белән (рәсем ясау, әвәләү, конструкцияләү, аппликация) кызыксына.

• Балага эре моторика хас, ул төрле төрдәге хәрәкәтләрне үзләштерергә омтыла (йөгерү, үрмәләү, атлап чыгу һ.б.). Гади эчтәлекле, катлаулы булмаган хәрәкәтле уеннарда кызыксынып катнаша.

1.2.2. Педагогик диагностика

«Туганнан алып мәктәпкәчә» программасын гамәлгә ашыру балаларның индивидуаль үсешен бәяләүне күздә тота. Мондый бәяләү педагогик хезмәткәр тарафыннан педагогик диагностика (мәктәпкәчә яшьтәге балаларның индивидуаль үсешенә педагогик гамәлләрнең нәтиҗәлелеген бәяләү белән бәйле һәм аларны алга таба планлаштыруның нигезендә ятучы бәя бирү) кысаларында уздырыла.

Педагогик диагностика балаларның гадәти һәм махсус оештырылган эшчәнлектә активлыгын күзәтү барышында үткәрелә. Педагогик диагностика өчен инструментарий — балалар үсешен күзәтү карталары, алар һәрбер баланың индивидуаль динамикасын һәм үсеш перспективаларын түбәндәгеләр барышында билгеләргә мөмкинлек бирә:• яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашулар (контакт урнаштыру һәм аны дәвам итү, уртак карарлар кабул итү, каршылыкларны хәл итү, лидерлык һ.б. ысуллары ничек үзгәрә);

• уен эшчәнлеге;

• танып белү эшчәнлеге (балаларның сәләтләре, танып белү активлыгы үсеше ничек бара);

• проект эшчәнлеге (балаларның инициативалылыгы, җаваплылыгы һәм автономиясе үсеше ничек бара, үз эшчәнлеген планлаштыру һәм оештыру күнекмәсе ничек үсә);

• сәнгати эшчәнлек;

• физик эшчәнлек.

Педагогик диагностика нәтиҗәләре фәкать түбәндәге белем бирү бурычларын хәл итү өчен кулланыла ала:

1) белем бирүне индивидуальләштерү (шул исәптән балага булышлык күрсәтү, аның белем бирү траекториясен булдыру яисә аның үсеш үзенчәлекләренә профессиональ төзәтмә кертү);

2) балалар төркеме белән эшне оптимальләштерү.

Белем бирү эшчәнлеге барышында балаларның индивидуаль динамикасын бәяләү һәм үз гамәлләренә төзәтмә кертү өчен педагоглар диагностик ситуацияләр булдырырга тиеш.

II.Эчтәлек бүлеге.

2.1. Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге.

2–7 яшьлек балалар белән психологик-педагогик эш эчтәлеге «Социаль-коммуникатив үсеш», «Танып белү үсеше», «Сөйләм үсеше», «Сәнгати-эстетик үсеш», «Физик үсеш» белем бирү өлкәләре буенча бирелә. Эшнең эчтәлеге мәктәпкәчә яшьтәге балаларның, аларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен искә алып, төрле яклап үсешенә юнәлтелгән. Балаларның физик, интеллектуаль һәм шәхси сыйфатларын формалаштыру буенча психологик-педагогик эш бурычлары белем бирүнең һәрбер өлкәсенең үзгәлеген чагылдыра торган бурычлар белән, мәҗбүри психологик тәэмин итүбелән беррәттән, барлык белем бирү өлкәләрен үзләштерү барышында интеграцияле хәл ителә. Бу очракта программаның мәгариф бурычларын хәл итү турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге кысаларында гына түгел, режимлы моментлар барышында да — өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлегендә дә, мәктәпкәчә яшьтәгеләрнең мөстәкыйль эшчәнлегендә дә карала

2.1.1. “Социаль-коммуникатив үсеш”белем бирү өлкәсе.

«Социаль-коммуникатив үсеш, әхлакый һәм рухи кыйммәтләрне кертеп, җәмгыятьтә кабул ителгән нормаларны һәм кыйммәтләрне үзләштерүгә; баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашуын һәм үзара бәйләнешен үстерүгә; мөстәкыйльлеген, максатчанлыгын һәм үз гамәлләрен үзе җайга салуын булдыруга; социаль һәм эмоциональ интеллектны, киң күңеллелекне, хәлгә керә белүне үстерүгә, яшьтәшләре белән уртак эшчәнлеккә әзерлек формалаштыруга, Оешмадагы балалар һәм өлкәннәр бергәлеге һәм үз гаиләләренеке булу хисен һәм аларга ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләүгә; хезмәтнең һәм иҗатның төрле төрләренә уңай караш формалаштыруга;
көнкүрештә, социумда, табигатьтә үз-үзеңне имин тоту нигезләрен булдыруга юнәлтелгән»

Бурычлар:

1. Социальләштерү, аралаша белү сыйфатларын үстерү, әхлак тәрбиясе.
2. Бала гаиләдә һәм берләшмәдә
3. Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү, мөстәкыйльлек, хезмәт тәрбиясе.
4. Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру, 3-4 яшьлек балаларның социальләштерү, аралаша белү сыйфатларын үстерү, әхлак тәрбиясе.

Балаларда яшьтәшләре даирәсендә үз-үзләрен тоту тәҗрибәсе формалаштыру, аларда яшьтәшләренә карата ярату (симпатия) хисләре тәрбияләү. Яшьтәшләр белән дустанә мөнәсәбәтләр тәҗрибәсе туплануга булышу, киң күңеллелек тәрбияләү

(балаларның игътибарын иптәшенә карата кайгыртучанлык күрсәткән балага юнәлтү, кызгану, хәлгә керә белүне хуплау).

Дорфалыкка, комсызлыкка карата тискәре мөнәсәбәт тәрбияләү; ызгышмыйча уйнау, бер-береңә ярдәм итү һәм уңышлар, матур уенчыклар булуга бергәләп шатлана белү сыйфатын үстерү.

Әдәпле мөгаләмәнең элементар күнекмәләрен тәрбияләү: сәламләү,саубуллашу, үтенеч белән тыныч кына, «рәхмәт» һәм «рәхим итегез» сүзләрен кулланып мөрәҗәгать итү. Бүлмәдә һәм урамда үз-үзеңне тыныч тоту сәләтен формалаштыру: шауламау, йөгереп йөрмәү, өлкән кеше кушканны үтәү.

Ата-анага һәм якын кешеләргә карата игътибарлы мөнәсәбәт һәм мәхәббәт тәрбияләү. Балаларны өлкән кешенең сүзен бүлдермәскә өйрәтү, өлкән кеше мәшгуль булганда көтеп тора белү сыйфатын формалаштыру.

3-4 яшьлек бала гаиләдә һәм берләшмәдә.

Мин≫ образы. Эзлекле рәвештә «Мин» образын формалаштыру. Балаларга төрле, турыдан-туры аларга кагылышлы мәгълүматлар (син — малай,синең күзләрең соры, син уйнарга яратасың һ.б.), шул исәптән үткәннәретурындагы (йөри, сөйләшә белми идең; шешәдән ашадың) һәм алардагы үзгәрешләр (хәзер үзеңне өстәл янында дөрес тота, рәсем ясый, бии беләсең;«әдәпле» сүзләр беләсең) турындагы мәгълүматларны җиткерү.

Гаилә. Бала белән аның гаилә әгъзалары турында әңгәмә кору (исемнәреничек, нәрсә эшлиләр, бала белән ничек уйныйлар һ.б.).

Балалар бакчасы. Балаларда балалар бакчасына карата уңай мөнәсәбәт

формалаштыру. Аларның игътибарын төркем бүлмәсенең, чишенү бүлмәсенең матур бизәлешенә һәм уңайлы җиһазландырылуына юнәлтү (яктытөстәге стеналар, матур пәрдәләр, уңайлы йорт җиһазлары, яңа уенчыклар,китаплар почмагында матур рәсемле китаплар җыйнак итеп тезеп куелган).

Балаларны уеннар һәм дәресләр уздырыла торган участокның җиһазлан

дырылуы һәм бизәлеше белән таныштыру, аның матурлыгына, уңайлыкларына, корылмаларның якты төсмерләрдә төрле төсләргә буялуына басымясау.

Балаларның игътибарын төрле үсемлекләргә, аларның төрле-төрле булуына һәм матурлыгына юнәлтү.

Балаларны төркем тормышына җәлеп итү, төркемдә чисталык һәм тәртип саклау омтылышы тәрбияләү, уенчыкларга, китапларга, шәхси әйберләргә һ.б. карата сакчыл мөнәсәбәт формалаштыру. Бергәлек, балалар бакчасыөчен һәр баланың мөһимлеге хисен формалаштыру.

Балалар бакчасының бүлмәләрендә һәм участогында иркен ориентлашабелү сәләтен камилләштерү.

Балалар бакчасы хезмәткәрләренә (музыка җитәкчесе, шәфкать туташы, мөдир, өлкән тәрбияче һ.б.), аларның хезмәтенә карата ихтирамлымөнәсәбәт формалаштыру; аларның исемнәрен һәм әтиләренең исемнәренисләренә төшереп тору.

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара

Балаларның игътибарын аларның нинди чиста, якты бүлмәдә уйнауларына, ул бүлмәдә матур уенчыкларның күп булуына, кроватьлардагы урын-җирнең җыйнак итеп җыештырылуына юнәлтү. Һавага чыккач, балаларның игътибарын матур үсемлекләргә, участокның уйнау һәм ял итү өчен уңайлыитеп җиһазландырылуына юнәлтү.

Төркем бүлмәсендә, участокта ориентлаша белүне үстерү.

Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү, мөстәкыйльлек,хезмәт тәрбиясе

Культура-гигиена күнекмәләре. Культура-гигиена күнекмәләрен камилләштерү, ашау, юыну вакытында үз-үзеңне тотуның иң гади күнекмәләрен формалаштыру.Балаларны үзләренең тышкы кыяфәтләрен карарга, сабыннан дөрес файдаланырга, кулларны, битне, колакларны пөхтә итеп юарга; юынганнан соң корытып сөртенергә, сөлгене урынына эләргә, тарактан һәм кулъяулыктан файдаланырга өйрәтү.

Табын артында үз-үзеңне тотуның элементар күнекмәләрен формалаштыру: аш һәм чәй кашыкларыннан, чәнечкедән, салфеткадан дөрес файдалану, ипине вакламау, ризыкны авызны ябып чәйнәү, авыз тулы булганда сөйләшмәү.

Үз-үзеңә хезмәт күрсәтү. Балаларны мөстәкыйль рәвештә билгеле бер тәртиптә киенергә һәм чишенергә өйрәтү (киемне кию һәм салу, төймәләр не чишү һәм төймәләү, кием предметларын төреп, элеп кую һ.б.). Пөхтәлек саклау, киемдәге тәртипсезлекне күреп алу һәм өлкәннәрнең аз гына ярдәме белән аны тәртипкә китерә белү күнекмәләре тәрбияләү.

Иҗтимагый-файдалы хезмәт. Булдыра алганча хезмәттә катнашу теләге, зур булмаган кыенлыкларны җиңәргә өйрәтү тәрбияләү. Балаларда өлкәннәр кушканны мөстәкыйль рәвештә үтәү теләге уяту: дәрес уздыру өчен материаллар (кечкенә пумалалар, әвәләү өчен такталар һ.б.) әзерләү, уеннан соң уенчыкларны, төзелеш материалларын урыннарына кую.

Балалар бакчасы бүлмәсендә һәм участогында тәртип һәм чисталык саклауга өйрәтү.

Елның икенче яртысында балаларда ашханәдә дежур тору өчен кирәкле күнекмәләр (төшке ашка табын әзерләү; кашыклар кую, ипи савытлары (иписез килеш), тәлинкәләр, чынаяклар урнаштыру һ.б.) формалаштыра башлау.

Табигатьтәге хезмәт. Табигать почмагында һәм участокта үсемлекләрне һәм хайваннарны карау-тәрбияләүдә катнашу теләге тәрбияләү: өлкән кеше ярдәмендә

балыклар, кошлар ашату, бүлмәдәге һәм түтәлләрдәге үсемлекләргә су сибү, суган утырту, яшелчәләр җыю, сукмакларда кар көрәү, эскәмияләрне кардан чистарту.

Өлкәннәр хезмәтенә ихтирам. Өлкәннәр хезмәтенә карата уңай
мөнәсәбәт формалаштыру. Балаларга аларга аңлаешлы һөнәрләр (тәрбияче, тәрбияче ярдәмчесе, музыка җитәкчесе, табиб, сатучы, пешекче, шофер, төзүче) турында сөйләү, хезмәт гамәлләре, хезмәт нәтиҗәләре турындагы күзаллауларны киңәйтү һәм баету.

Таныш һөнәр ияләренә карата ихтирам тәрбияләү. Өлкәннәргә ярдәм итү теләге уяту, аларның хезмәте нәтиҗәләренә карата сакчыл мөнәсәбәт
тәрбияләү

Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру

Табигатьтә куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәү. Терек һәм терек булмаган табигатьтәге иң гади үзара бәйләнешләр турында күзаллаулар формалаштыру. Табигатьтә үз-зеңне тоту кагыйдәләре белән таныштыру (үсемлекләрне тиктомалдан өзмәү, агач ботакларын сындырмау, хайваннаргатимәү һ.б.).

Юлларда куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәү. Әйләнә-тирәдә ориентлашу күнекмәләрен киңәйтү. Балаларны юл хәрәкәте кагыйдәләре белән таныштыру.

Юлның йөри торган өлешен, тротуарны аера белергә, светофорның яшел,сары һәм кызыл сигналларының мәгънәсен аңларга өйрәтү.Юлларда куркынычсызлык турында беренчел күзаллаулар формалаштыру (юл аркылы өлкән кешенең кулына тотынып чыгу).

Машина йөртүченең эше белән таныштыру.

Үз тормыш эшчәнлегеңнең куркынычсызлыгы. Өйдәге куркыныч чыганаклар (кайнар плитә, үтүк һ.б.) белән таныштыру.Бина эчендә имин хәрәкәт итү күнекмәләре формалаштыру(баскычтан саклык белән, култыксаларга тотынып төшү һәм менү; ишекләрнеишек тоткасыннан тотып ачу һәм ябу).

Вак предметлар белән уйнаганда кагыйдәләрне үти белүне формалаштыру (предметларны колакка, борынга тыкмау; аларны авызга капмау).

Ярдәм сорап өлкәннәргә мөрәҗәгать итә белүне ныгыту.

Ком, су, кар белән уйнаганда куркынычсызлык күнекмәләре формалаштыру.

2.1.2. «Танып белү үсеше»белем бирү өлкәсе

«Танып белү үсеше баланың мәнфәгатьләре, кызыксынучанлыгы һәмтанып белү мтылышы үсешен; танып белү гамәлләре, аңы формалашуын;хыялы һәм иҗади активлыгы үсешен; үзе, башка кешеләр, әйләнә-тирәдәге объектлар, әйләнә-тирәдәге объектларның үзлекләре һәм үзара бәй-
ләнешләре (форма, төс, үлчәм, материал, яңгыраш, ритм, темп, микъдар,сан, өлеш һәм бөтенлек, тирәлек һәм вакыт, хәрәкәт һәм тыныч халәт,сәбәпләр һәм нәтиҗәләр һ.б.),

туган җир һәм Туган ил турындагы беренчелкүзаллаулары, халкыбызның социомәдәни кыйммәтләре, Ватаныбызның
традицияләре һәм бәйрәмнәре, кешеләрнең уртак һәм гомуми йорты буларак Җир планетасы, аның табигатенең үзенчәлекләре, дөньядагы илләрнеңһәм халыкларның күптөрлелеге турындагы күзаллаулары формалашуын күзалдында тота»[1].

Максат: Элементар математик күзаллаулар формалаштыру. Элементар математик күзаллаулар, әйләнә-тирә объектларының төп сыйфатлары һәм бәйләнешләре турындагы беренчел күзаллаулар формалаштыру.

Микъдар. Төркем предметларының гомуми билгесен күрә белүне үстерү
(барлык туплар йомры, боларның барысы да кызыл, боларның барысы да зур
һ.б.).

Бертөрле предметлар төркеме төзергә һәм алар арасыннан аерым предметларны аерып алырга; «күп», «бер», «берәрләп», «берәү дә юк» төшенчәләрен аерырга; тирәлектә бер һәм берничә бертөрле предметны табарга; «Ничә?» соравын аңларга; җавап биргәндә «күп», «бер», «берәү дә юк»сүзләрен кулланырга йрәтү.Элементларны (предметларны) капма-каршы кую нигезендә предметларның ике тигез (тигез булмаган) төркемен чагыштыру. Эзлекле рәвештә бер төркем предметларын икенче төркем предметлары өстенә һәм янына кую алымнары белән таныштыру; «Болар тигезме?», «Кайсы күбрәк (азрак)?» сорауларын аңларга; сорауларга «Мин һәр түгәрәккә гөмбә куйдым. Түгәрәкләр күбрәк, ә гөмбәләр азрак» яки «Түгәрәкләр гөмбәләр санынча» кебек җөмләләр кулланып җавап бирергә өйрәтү.

Бер яки берничә предметны азрак санлы предметлар төркеменә өстәү яки күбрәк санлы предметлар төркеменнән бер предметны алу юлы белән предметлары тигез булмаган төркемнәрне тигезләргә өйрәтү.

Зурлык. Контраст һәм бертөрле зурлыктагы предметларны чагыштыру; предметларны чагыштырганда өстенә һәм янына кую алымнарын кулланып, бирелгән зурлык билгесе (озынлык, киңлек, биеклек, гомуми зурлык) буенча бер предметны икенчесенә карата үлчәү, чагыштыру; чагыштыру нәтиҗәләрен сүзләр белән билгеләү (озын — кыска, озынлык буенча бертөрле (тигез), киң — тар, киңлек буенча бертөрле (тигез), биек — тәбәнәк, биеклек буенча бертөрле
(тигез), зур — кечкенә, зурлык буенча бертөрле (тигез).

Форма. Балаларны геометрик фигуралар: түгәрәк, квадрат, өчпочмак белән таныштыру. Күрү һәм капшау нәтиҗәсендә әлеге фигураларның формасын тикшерергә өйрәтү.

Тирәлектә ориентлашу. Үз гәүдәсенең төрле өлешләре урнашуда ориентлашу һәм әгъзаларының үзенә карата юнәлешләрен аера белүне үстерү:өстә — аста, алда — артта, уңда — сулда. Уң һәм сул кулларны аера белү.

Вакыт буенча ориентлашу. Тәүлекнең контраст өлешләрендә ориентлашырга өйрәтү: көн — төн, иртә — кич

Танып белү-тикшеренү эшчәнлеген үстерү

Танып белү-тикшеренү эшчәнлеге. Балаларны махсус эшләнгән эталоннар системасы, аңга кабул итү гамәлләре ярдәмендә әйләнә-тирә дөньяныңтөрле объектларын тикшерүнең гомумиләштерелгән ысулларына өйрәтү.

Тикшеренү гамәлләрен файдалануны стимуллаштыру.

Балаларны өлкәннәр белән бергә башкарылучы, өйрәнелүче объектныңэлек яшерен булган үзлекләре ачыла торган, эксперименталь характердагыт практик танып белү гамәлләренә тарту.

Эшчәнлекнең бурычына һәм алгоритмы эчтәлегенә тәңгәл гамәлләрбашкарырга тәкъдим итү. Өлкән кеше ярдәмендә модельләштерү характерындагы гамәлләр куллану.

Сиземләү үсеше. Балаларның сиземләү тәҗрибәсен баету, бу тәҗрибәне сөйләмдә беркетү сәләтен үстерү. Аңга кабул итүне камилләштерү (барлык сизү-тою органнарын актив рәвештә эшкә җигеп). Образлы күзаллауларны үстерү (предметларны сыйфатлаганда эпитетлар һәм чагыштыруларкулланып).

Балаларны предметларның төсе, формасы, зурлыгы, тоемланучы үзлекләре (җылы, салкын, каты, йомшак, йомшак йонлы һ.б.) белән таныштыру өчен шартлар тудыру; төрле музыка кораллары, туган телдәге сөйләм яңгырашын кабул итү сәләтен үстерү.

Төс, форма, зурлыкны предметларның үзләренә бер төрле үзлекләре буларак аерып ала белү сәләтен ныгыту; охшаш предметларны тоемланучыберничә билге: зурлык, форма, төс буенча төркемләштерү.

Балаларга формалар аталышын әйтеп бирү (түгәрәк, өч почмаклы, турыпочмаклы һәм квадрат).

Дидактик уеннар. Предметларны төсләре һәм зурлыклары буенча сайлапалу (зур, уртача һәм кечкенә; 2–3 төс); билгеле бер эзлеклелектә 2–3 төснечиратлаштырып, зурлыклары буенча кечерәя барган боҗралардан кечкенәпирамида җыю; 4–6 өлештән рәсем җыю.

Бергәләп уздырылучы дидактик уеннарда балаларны акрынлап катлаулана барган кагыйдәләрне үтәргә өйрәтү.

Предметлы тирәлек белән таныштыру

Балаларны якын тирәлек предметлары (уенчыклар, йорт кирәк-яраклары,транспорт төрләре), аларның функцияләре һәм кулланылышлары белән таныштыруны дәвам итү. Йорт кирәк-яракларының кайбер үзенчәлекләрен (өлешләр, зурлыклар,форма, төс) аерып алу, төзелеш һәм функция арасындагы бәйләнешләрнеачыклау теләге уяту. Нииндидер өлешнең булмавының предметны, аны файдалану мөмкинлеген бозуын аңлау.

Балаларның материал (агач, кәгазь, тукыма, балчык) үзлекләре(ныклык, катылык, йомшаклык) турындагы күзаллауларын киңәйтү. Иң гадитәҗрибәләрне кертеп (бата — батмый, ертыла — ертылмый), предметларнытикшерү ысулларына ия булуга булышлык итү. Яхшы таныш предметларнытөркемләштерергә (чәй, өстәл (ашханә), кухня савыт-сабасы) һәм классификацияләргә (савыт-саба — өс киеме) тәкъдим итү.

Балаларга бер төрле предметларның кеше кулы белән эшләнүе (савыт-саба, йорт һазы һ.б.), башкаларының табигать тарафыннан булдырылуы таш,күркәләр)турындасөйләү. Кешенең үзенең һәм башкаларның тормышыөчен кирәкле предметлар (йорт җиһазы, өс киеме, аяк киеме, савыт-саба,уенчыклар һ.б.) ясавын, эшләвен аңлауны формалаштыру.

Социаль дөнья белән таныштыру

Мини-спектакльләр һәм тамашалар, шулай ук балалар әдәбияты әсәрләрен сәхнәләштереп уйналган уеннар аша театр белән таныштыру.

Якын тирәлек (шәһәр / поселок инфраструктурасының төп объектлары):йорт, кибет, поликлиника, парикмахерская белән таныштыру.

Балаларга аларга аңлаешлы һөнәрләр (тәрбияче, тәрбияче ярдәмчесе,музыка җитәкчесе, табиб, сатучы, пешекче, шофер, төзүче) турында сөйләү,хезмәт гамәлләре, хезмәт нәтиҗәләре турындагы күзаллауларны киңәйтүһәм баету. Балаларның игътибарын кешенең аңа хезмәттә ярдәм итә торганшәхси (яхшылык теләүче, игътибарлы) һәм эшлекле (хезмәт сөючән, җыйнак) сыйфатларына юнәлтү.

Туган җиргә карата кызыксыну һәм аның турында беренчел күзаллаулар

формалаштыру: үзләре яшәгән шәһәрнең (поселокның) исемен балаларныңисләренә төшерү; ял көннәрендә кайда булулары (паркта, скверда, балаларшәһәрчегендә) турында сөйләү теләге тудыру һ.б.

Табигать дөньясы белән таныштыру

Балаларның үсемлекләр һәм хайваннар турындагы күзаллауларын киңәйтү. Балаларны йорт хайваннары һәм аларның балалары, үз-үзен тотышларының һәм туклануларының үзенчәлекләре белән танышуны дәвам итү.

Балаларны аквариум балыклары һәм декоратив кошлар (дулкынлы попугайлар, кенәриләр һ.б.) белән таныштыру.

Кыргый хайваннар (аю, төлке, тиен, керпе һ.б.), җир-су хайваннары (бакамисалында) турындагы күзаллауларны киңәйтү.

Участокта очрый торган кошларны (ала карга, күгәрчен, песнәк, чыпчык,кызылтүш һ.б.) күзәтергә, аларны кышын ашатырга өйрәтү.

Балаларның бөҗәкләр (күбәләк, май коңгызы, камка, энә карагы һ.б.)турындагы күзаллауларын киңәйтү.

Тышкы күренешләре буенча яшелчәләрне (кыяр, помидор, кишер, шалкан һ.б.), җимешләрне (алма, груша, персик һ.б.), җиләкләрне (кура җиләге,карлыган һ.б.) аерырга һәм атап әйтергә Өйрәтү.

Әлеге җирлектәге үсемлекләр — агачлар, чәчәк атучы үләнчел үсемлекләр (тузганак, үги ана яфрагы һ.б.) турында элементар күзаллауларбулдыру.

Бүлмә гөлләренең (фикус, яран һ.б.) ничек үсүен күрсәтү. Үсемлекләрүссен өчен җир, су һәм һава кирәклеге турында күзаллаулар Булдыру.

Бер-бер артлы килүче ел фасылларының характерлы үзенчәлекләре,өлкәннәрнең һәм балаларның тормышында һәм эшчәнлегендә бу үзенчәлекләргә бәйле үзгәрешләр белән таныштыру.

Суның (ага, түгелә, җылына, суына), комның (коры — коела, юеш — ябыша),карның (салкын, ак, җылыда эри) үзлекләре турында күзаллаулар булдыру.

Алынган тәэсирләрне сөйләмдә һәм эшчәнлекнең нәтиҗәле төрләрендәчагылдырырга өйрәтү.

Табигатьтәге иң гади үзара бәйләнешләрне аңлый белү сәләте формалаштыру (үсемлек үссен өчен аңа су сибәргә кирәк һ.б.).

Табигатьтә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре белән таныштыру (кирәкмәскә үсемлекләрне өзмәү, агачларның ботакларын сындырмау, хайваннарга тимәү һ.б.).

Сезонлы күзәтүләр

Көз. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрергә өйрәтү: салкынрак була башлады, яңгырлар ява, кешеләр җылы киемнәрен кияләр, яфраклар төсләрен үзгәртә һәм коела башлыйлар, кошлар җылы якларга очып китәләр.

Көз көне яшелчәләр һәм җиләк-җимешләр уңышын җыю турындагыкүзаллауларны киңәйтү. Иң күп таралган яшелчәләрне һәм җиләк-җимешнетышкы күренешләре, тәмнәре, формалары буенча аерырга һәм атап әйтергәөйрәтү.

Кыш. Кышкы табигатьнең характерлы үзенчәлекләре турындагы күзаллауларны киңәйтү (салкын, кар ява; кешеләр кышкы киемнәрен кияләр).

Участокка очып килүче кошларны күзәтүне оештыру, аларны ашату. Кышкы табигатьнең матурлыгын күрергә өйрәтү: агачлар карлы киемдә, мамыктай йомшак кар, үтә күренмәле боз кисәкләре һ.б.; таудан чана шуудa, карданәйберләр әвәләүдә, кар корылмаларны бизәүдә катнашу.

Яз. Язгы табигатьнең характерлы үзенчәлекләре белән таныштыруныдәвам итү: кояш яктырак яктырта, кар эри башлый, көпшәкләнә, үлән үсте,агачлар яфрак ярды, күбәләкләр һәм май коңгызлары күренә.

Балаларның табигатьтәге иң гади бәйләнешләр турындагы күзаллауларын киңәйтү: кояш җылыта башлады — җылыта төште — үлән пәйда булды,кошлар сайрый башлады, кешеләр җылы киемнәрен җиңелчә киемнәргәалыштырдылар.

Чәчәкле үсемлекләрнең һәм яшелчәләрнең эре орлыкларын ничек итептүтәлләргә утыртуларын күрсәтү.

Җәй. Табигатьтәге җәйге үзгәрешләр турындагы күзаллауларны киңәйтү:эссе, якты кояш, үсемлекләр чәчәк ата, кешеләр су коена, күбәләкләр оча,ояларда кошчыклар пәйда була.

Җимеш бакчасы һәм яшелчә бакчасы үсемлекләре турында элементар белемнәр бирү. Җәй көне күп кенә җимешләрнең, яшелчәләрнең һәмҗиләкләрнең өлгерүе турындагы белемнәрне ныгыту

2.1.3 «Сөйләм үсеше»белем бирү өлкәсе

«Сөйләм үсеше аралашу һәм мәдәният чарасы буларак сөйләмгә ия булуны; актив сүзлекне бае-туны; бәйләнешле, грамматик яктан дөрес диалогик һәм монологик сөйләмне; сөйләм иҗаты үсешен; сөйләмнең аваз һәминтонация культурасы, фонематик ишетү сәләте үсешен; китап культурасы,балалар әдәбияты белән танышуны, балалар әдәбиятының төрле жанрлары текстларын ишетеп аңлауны; укырга-язарга өйрәтүнең алшарты буларакавазлы аналитиксинтетик активлык формалашуны үз эченә ала»[1.]

Төп максатлары

Сөйләм үстерү.Өлкәннәр һәм балалар белән иректе аралашуны үстерү,тирә-юньдәгеләр белән үзара тәэсир итешүнең конструктив ысулларынаһәм чараларына ия булу.Балаларда сөйләм теленең барлык компонентларын: сөйләмнең грамматик төзелешен, бәйләнешле сөйләмне — аның диалогик һәм монологикформаларын үстерү; сүзлек запасы формалаштыру, сөйләмнең аваз культурасын тәрбияләү.

Тәрбияләнүчеләрнең гамәли рәвештә сөйләм нормаларына ия булуы.

Матур әдәбият. Укуга карата кызыксыну һәм мәхәббәт тәрбияләү; әдәбисөйләмне үстерү.

Матур әдәбият әсәрләрен тыңлау теләге һәм тыңлый белү, вакыйгаларбарышын күзәтә белү сәләте тәрбияләү.

Үсешкә китерүче сөйләм мохите. Аралашу чарасы буларак сөйләм үстерүгә булышлык итү. Балаларга аларга яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән аралашу мөмкинлеге биргән төрле йомышлар кушу («Чишенү бүлмәсенә күз салда, миңа кем килүен әйт», «Алия ападан сорашып бел дә, миңа сөйләрсең»,«Мансурны кисәтеп куй... Мансурга син нәрсә әйттең? Ә ул сиңа нәрсә дипҗавап бирде?»). Яшәешнең өченче елы ахырына сөйләмнең балаларныңбер-берсе белән тулы сыйфатлы аралашу чарасына әверелүенә ирешү.Балаларның бер-берсе һәм тәрбияче белән аралашуында күрсәтмә материал сыйфатында, мөстәкыйль рәвештә карау өчен рәсемнәр, китаплар, уенчыклар тәкъдим итү. Балаларга шул предметлар, шулай ук кызыклы вакыйгалар (мәсәлән, йорт хайваннарының гадәтләре һәм хәйләкәрлеге) турындасөйләү; рәсемнәрдә кешеләрнең һәм хайваннарның халәтләрен күрсәтү(шатлана, күңелсезләнә һ.б.).

*Сүзлек формалаштыру****.*** Балаларның якын тирәлектә ориентлашуынкиңәйтү нигезендә сөй-ләмне аңлау сәләтен үстерү һәм сүзлекне активлаштыру.Өлкәннәрнең сөйләмен күрсәтмәләрдән башка гына аңларга өйрәтү.Педагогның телдән күрсәтмәсе буенча балаларның предметларны аталышлары, төсләре, зурлыклары буенча эзләп таба белү сәләтен («Мәрьямгә варенье вазасын алып килеп бир», «Кызыл карандашны ал», «Кечкенә аю баласына җыр җырла»); предметларның урыннарын атый белү («Гөмбә өскекиштәдә, югарыда», «Янәшә торалар»; кешеләрнең гамәлләрен һәм хайваннарның хәрәкәтен имитацияләү («Сиптергечтән ничек су сибүләрен күрсәт»,«Аю баласыкебек йөр») күнекмәләрен үстерү.

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара

Балаларның сүз байлыгын үстерү:

• уенчыклар, шәхси гигиена предметлары (сөлге, теш щеткасы, тарак,кулъяулык), өс киемнәре,аяк киемнәре, савыт-саба, йорт җиһазлары, йокы кирәк-яраклары (юрган, мендәр, җәймә, пижама), транспорт чаралары (автомашина, автобус), яшелчәләр, җимешләр, йорт хайваннары һәм аларның
балалары аталышларын белдерүче исемнәр белән;

• хезмәт гамәлләрен (кер юу, дәвалау, су сибү), мәгънәләре буенча капма-каршы гамәлләрне (ачу — ябу, салу — кию, алу — кую), кешеләрнең үзарамөнәсәбәтләрен (булышу, кызгану, бүләк итү, кочаклау), кешеләрнең эмоциональ халәтен (елау, көлү, шатлану, үпкәләү) белдерүче фигыльләр белән;

• предметларның төсен, зурлыгын, тәмен, температурасын белдерүчесыйфатлар (кызыл, зәңгәр, татлы, ачы, зур, кечкенә, салкын, кайнар) белән;

• рәвешләр (якын, ерак, биек, тиз, караңгы, әкрен, салкын, эссе, тайгак)белән.

Үзләштерелгән сүзләрнең балаларның мөстәкыйль сөйләмендә кулла-нылуына булышлык итү.

Сөйләмнең аваз культурасы. Балаларны аерым торган сузык һәм тартык тавазларны (сызгырулы, чыжылдаучы һәм сонор авазлардан тыш) ачык итепәйтергә, аваз ияртемнәрен, сүзләрне һәм гади гыйбарәләрне (2–4 сүздәнторган) дөрес итеп кабатларга өйрәтү.

Артикуляция һәм тавыш аппараты, сөйләм сулышы, тыңлау игътибарыүсешенә булышлык итү. Та-выш югарылыгы һәм көчен файдалана белү сәләтен формалаштыру(«Пескәй, прес!», «Кем кил-де?», «Кем шакый?»).

Сөйләмнең грамматик төзелеше. Исемнәрне һәм алмашлыкларны фигыльләр белән яраштырырга, фигыльләрне киләчәк һәм үткән заманнардакулланырга, аларны затлар буенча үзгәртергә,сөйләмдә бәйлекләр (эченә,эчендә, өстенә, өстендә, янында, артында, астында) кулланырга өйрәтү.Кайбер сорау сүзләрен (кем, нәрсә, кайда) һәм 2–4 сүздән торган гыйбарәләрне («Песи-пескәй, кая киттең?») кулланырга өйрәтү.

Бәйләнешле сөйләм. Балаларга иң гади («Нәрсә?», «Кем?», «Нишли?») һәмкатлаулырак («Өстенә нәрсә кигән?», «Нәрсә алып бара?», «Кемгә?», «Нинди?», «Кайда?», «Кайчан?», «Кая?») сорауларга җавап бирергә булышу.2 яшь 6 айдан өлкәнрәк балаларның үз инициативалары яки тәрбияче соравы буенча рәсемдә су-рәтләнгәннәр, яңа уенчык, үз тәҗрибәләренә таянып, берәр вакыйга турында сөйләргә омтылуларын хуплау.

Уен-инсценировкалар вакытында балаларны катлаулы булмаган гыйбарәләр кабатларга өйрәтү. 2 яшь 6 айдан өлкәнрәк балаларга яхшы танышәкиятләрнең өзекләрен уйнап күрсәтергә ярдәм итү.Зур булмаган хикәяләрне күрсәтмә әсбаплардан башка гына тыңларга өйрәтү.

2.1.4. «Сәнгати-эстетик үсеш»белем бирү өлкәсе

«Сәнгати-эстетик үсеш сәнгать (сүз-тел сәнгате, музыкаль, сынлы сәнгать) әсәрләрен, табигать дөньясын кыйммәт-мәгънә ягыннан кабул итү һәмаңлау алшартлары үсешен; әйләнә-тирә дөньяга карата эстетик мөнәсәбәтбарлыкка килүне; сәнгать төрләре турында элементар күзаллаулар формалашуны; музыканы, матур әдәбиятны, фольклорны аңга кабул итүне; әдәбиәсәрләр пер-сонажларының кичерешләрен уртаклашуны стимуллаштыруны;балаларның мөстәкыйль иҗади (сурәтләү, конструкцияләү-модельләү, музыкаль һ.б.) эшчәнлеген гамәлгә ашыруны күздә тота».

Төп максатлар һәм бурычлар

Әйләнә-тирә чынбарлыкның эстетик ягына карата кызыксынучанлык, әйләнә-тирә дөнья предметларына һәм күренешләренә, сәнгать әсәрләренәкарата эстетик мөнәсәбәт

формалаштыру; нәфис-иҗади эшчәнлеккә каратакызыксынучанлык тәрбияләү.Балаларның эстетик хисләрен, сәнгати кабул итүен, образлы күзаллауларын, хыялларын,
иҗади сәләтләрен үстерү.Балалар иҗатын, мөстәкыйль иҗади (сурәтләү, конструкцияләү-модельләү, музыкаль һ.б.) эшчәнлеккә карата кызыксынуны үстерү; балаларның үз-үзләрен күрсәтү ихтыяҗын канәгатьләндерү.

Сәнгатькә тарту. Әдәби һәм музыкаль әсәрләрне, әйләнә-тирә дөньяның,сәнгать әсәренең матурлыгын эмоциональ бәяләүне үстерү.Илебез һәм чит илләр сәнгатенең иң яхшы үрнәкләре белән таныштыруаша балаларны халык сәнгатенә һәм профессиональ сәнгатькә (сүз-тел, музыкаль, сынлы сәнгать, театр сәнгатенә, архитектурага) тарту; сәнгать әсәрләренең эчтәлеген аңлый белү сәләте тәрбияләү.Сәнгатьнең төрләре һәм жанрлары, сәнгатьнең төрле төрләрендәге тәэсир итү чаралары турында элементар күзаллаулар формалаштыру.

Сурәтләү эшчәнлеге. Сурәтләү эшчәнлегенең төрле төрләренә карата кызыксынуны үстерү; рәсем ясау, әвәләү, аппликация, гамәли иҗат күнекмәләрен камилләштерү.
Сынлы сәнгать әсәрләре белән танышканда эмоциональ тоемлый белүсыйфатын тәрбияләү.Коллектив эшләр башкарганда яшьтәшләре белән бергәләп эшләү теләге
һәм эшли белү сыйфаты тәрбияләү.

Конструкцияләү-модельләү эшчәнлеге. Конструкцияләүгә тарту; конструкцияләү эшчәнлегенә карата кызыксынуны үстерү, конструкторларныңтөрле төрләре белән таныштыру.Коллектив эшләү, үз эшләнмәләреңне гомуми ният кысаларында берләштерү, эшнең кайсы өлешен кем башкарачагы турында сүз куеша белүсыйфаты тәрбияләү.

Музыкаль эшчәнлек. Музыкаль сәнгатькә тарту; музыка сәнгатенкыйммәтмәгънә ягыннан кабул итү һәм аңлау алшартларын үстерү; музыкаль культура нигезләрен формалаштыру, элементар музыкаль төшенчәләр,жанрлар белән таныштыру; музыка әсәрләре белән танышканда эмоциональ тоемлый белү сыйфатын тәрбияләү.Музыкаль эшчәнлек өчен зарур сыйфатлар: шигъри һәм музыкаль тоем,ритм хисен, музыкаль хәтерне үстерү; җыр зәвыгы, музыкаль зәвык формалаштыру. Музыкаль-сәнгати эшчәнлеккә карата кызыксыну тәрбияләү, эшчәнлекнең бу төрендәге күнекмәләрне камилләштерү.Балалар музыкаль-нәфис иҗатын үстерү, балаларның мөстәкыйль иҗади
эшчәнлеген гамәлгә ашыру; үз-үзләрен күрсәтү ихтыяҗын канәгатьләндерү.

Психологик-педагогик эш эчтәлеге

Эстетик кабул итүне үстерү; балаларның игътибарын тирәлектәге предметлар (уенчыклар), табигать объектлары (үсемлекләр, хайваннар) матурлыгына юнәлтү, шатлык хисе уяту.

Сурәтләү эшчәнлеге дәресләренә карата кызыксыну формалаштыру.

Рәсем ясауда, әвәләп ясауда, аппликациядә, образ тәэсирлелеген чагылдырып, гади предметларны һәм күренешләрне сурәтләргә өйрәтү.

Предметны тикшерү процессына ике кулның да предмет өслегендәге хәрәкәтләрен кушу, предметны куллар белән тотуны кертү.

Табигать матурлыгын, сәнгать әсәрләрен (китап иллюстрацияләре, халык кәсепчелеге эшләнмәләре, көнкүреш предметлары, өс киеме) күзәтүдән уңай хисләр алырга өйрәтү.

Рәсемнәрдә, әвәләп ясауда аппликациядә индивидуаль һәм коллектив композицияләр тудырырга өйрәтү.

Рәсем ясау. Балаларга рәсемнәрендә әйләнә-тирәдәге предметларның һәм табигатьнең матурлыгын чагылдырырга тәкъдим итү (ак болытларйөзгән зәңгәр күк йөзе, җилдә бөтерелеп җиргә коелучы төрле төстәгеяфраклар; кар бөртекләре һ.б.).

Карандашны, пумаланы мускулларны киермичә һәм бармакларны ныгытып кысмыйча, дөрес тотарга өйрәтүне дәвам итү; кулның карандаш һәм пумала тотып иркен хәрәкәтләнүенә ирешү. Пумалага буяу алырга өйрәтү: аны пөхтә генә итеп кылы белән банкадагы буяуга тутырып ману, банка авызына җиңелчә генә кагылып, артык буяудан арыну, башка төстәге буяуга манганчы пумаланы яхшылап юу. Юылган пумаланы йомшак чүпрәк яки кәгазь салфетка белән корытырга өйрәтү.

Төсләрнең аталышын (кызыл, зәңгәр, яшел, сары, ак, кара) белүне ныгыту,төсмерләр (алсу, күксел, соры) белән таныштыру. Балаларның игътибарын сурәтләнүче предметка туры килгән төсне сайлауга юнәлтү.

Балаларны декоратив эшчәнлеккә тарту: тәрбияче кисеп биргәнуенчыкларның (кошчык, кәҗә бәтие, ат һ.б.), һәм предметларның (тәлинкә,бияләйләр) силуэтларын Дымково бизәкләре белән бизәргә өйрәтү.

Сызыкларны, штрихларны, тапларны, буяуны ритмик рәвештә төшерергә өйрәтү (агачлардан яфраклар коела, яңгыр ява, «кар бөтерелә, бөтен урам ап-ак», «яңгыр, яңгыр, там, там, там...»).

Гади предметларны, туры сызыкларны (озын, кыска) төрле юнәлешләрдә сурәтләргә, аларны буярга (буйлар, тасмалар, юллар, койма, шакмаклы яулык һ.б.) өйрәтү. Балаларны төрле формадагы (түгәрәк, турыпочмаклык рәвешендәге) предметларны һәм төрле формалар һәм сызыклар катнашыннан торган предметларны (аумас курчак, кар бабай, чеби, арба, вагон һ.б.) сурәтләүгә җәлеп итү.

Бер предмет сурәтен кабатлап (безнең участоктагы чыршылар, аумас курчаклар саф һавада йөриләр) яки төрле предметларны, бөҗәкләрне һ.б. ны сурәтләп (үләндә коңгызлар һәм суалчаннар шуыша; колобок юлдан тәгәрәп бара һ.б.), катлаулы булмаган сюжетлы композицияләр төзи белү сәләте формалаштыру. Сурәтләрне битне тутырып урнаштырырга өйрәтү.

Әвәләп ясау. Әвәләп ясауга карата кызыксыну формалаштыру. Балаларның балчык, пластилин, пластик масса һәм әвәләп ясау ысуллары турындагы күзаллауларын ныгыту. Балчык кисәкләрен туры һәм әйләнүле хәрәкәтбелән әвәләргә, әвәләүдән барлыкка килгән таякчык очларын тоташтырырга, шарны учлар белән янчергә өйрәтү. Балаларда очланган башлы таяккулланып әвәләп ясалган предметларны бизәү теләге тудыру; бер-берсенәкысып беркетеп, 2–3 өлештән торган предметлар ясарга өйрәтү.

Балчыкны пөхтә куллану, балчык кисәкләрен һәм әвәләп ясалган предметларны такта кисәгенә кую тәртибен ныгыту.

Балаларны берничә өлештән торган предметларны (аумас курчак, чеби, пирамида һ.б.) әвәләп ясарга өйрәтү. Әвәләп ясалган фигураларны коллектив композициягә берләштерергә тәкъдим итү (аумас курчаклар әйлән-бәйлән әйләнәләр, алмалар тәлинкәдә ята һ.б.).

Аппликация. Балаларны аппликация сәнгатенә тарту, эшчәнлекнең бутөренә карата кызыксыну формалаштыру. Башта, сурәт (бала тарафыннануйланыла яки тәрбияче тарафыннан тәкъдим ителә) хасил итеп, кәгазь битенә (билгеле бер тәртиптә) төрле формадагы, зурлыктагы, төстәге әзер детальләрне куеп чыгарга, аннары аларны ябыштырырга өйрәтү.

Җилемне пөхтә кулланырга өйрәтү, аны кечкенә пумала белән юка гынаитеп ябыштырылачак фигураның арткы ягына сылау (махсус әзерләнгән клеенка өстендә); җилем сыланган ягы белән кәгазь битенә кую һәм ныгытыпсалфетка белән кысып тору.

Пөхтә эшләү күнекмәләре формалаштыру. Балаларның ясалган сурәткәкарап шатлануына ирешү.

Төрле формадагы (квадрат, розетка һ.б.) кәгазь аппликациядә, геометрик формаларны һәм табигый материалларны формалары һәм төсләре буенча кабатлап һәм чиратлаштырып, предметлы һәм декоратив композицияләр төзергә өйрәтү. Предметларның формаларын һәм төсләрен белүне ныгыту. Ритм хисе үстерү.

Музыкаль эшчәнлек

Балаларда музыканы эмоциональ кабул итү тәрбияләү.

Өч музыкаль жанр — җыр, бию, марш белән таныштыру. Музыкаль хәтерне үстерүгә булышлык итү. Таныш җырларны, пьесаларны танып алу сәләте, музыканың характерын (күңелле, дәртле, тыныч) тоемлау, аңа эмоциональ мөнәсәбәт белдерү формалаштыру.

Тыңлау. Музыкаль әсәрне ахырынача тыңлап бетерергә, музыка характерын аңларга, әсәрдә ничә өлеш булуын белергә һәм ачыкларга өйрәтү.

Октава — септима чикләре эчендә авазларны югарылык буенча аеру, көй яңгырашындагы үзгәрешләрне (көчле, акрын) тою сәләтен үстерү.

Төрле музыкаль уенчыклар, балалар музыка уен кораллары (музыкаль чүкеч, шарманка, шалтыравык, барабан, шөлдерле барабан, металлофон һ.б.) яңгырашын аеру сәләтен камилләштерү.

Җырлау. Җырлау күнекмәләрен үстерүгә: ре (ми) — ля (си) диапазонында булышлык итү, көчәнмичә, башкаларның барысы белән бер темпта җырлау, сүзләрне чиста һәм ачык итеп әйтү, җыр характерын (күңелле, озын, йомшак, аһәңле) чагылдыруга булышлык итү.

Җыр иҗаты. «Әлли-бәлли» иҗекле бишек җырларының, «лә-лә» иҗекле күңелле җыр көйләренең ахырын җырлап бетерергә өйрәтү. Үрнәк буенча күңелле һәм моңлы җырлар иҗат итү күнекмәләрен формалаштыру.

Музыкаль-ритмикхәрәкәтләр. Музыканың ике өлешле формасына һәманың яңгырау көченә (көчле, акрын) тәңгәл рәвештә хәрәкәт итәргә; музыкаяңгырый башлауны һәм аның тәмамлануын тоюны белдерергә өйрәнү.

Төп хәрәкәтләр (йөрү һәм йөгерү) күнекмәләрен камилләштерү. Башкалар белән бергә һәм ялгыз гына атлап йөрергә, музыка астында җиңел, салмакһәм тиз темпта йөгерергә өйрәтү.

Бию хәрәкәтләрен башкару сыйфатын яхшырту: чиратлаштырып, ике аякһәм бер аяк белән тыпырдау.

Парлап бөтерелү, туры галоп башкару, музыкаль әсәрнең темпына һәм ритмына карап, предметлар, уенчыклар белән һәм алардан башка музыка астында хәрәкәтләнә белү күнекмәләрен үстерү.

Уен һәм әкият образларын тәэсирле һәм эмоциональ чагылдыруны үстерүгә булышлык итү: аю килә, песи яшеренеп бара, тычкан балалары йөгерешә, куян сикерә-сикерә бара, әтәч йөри, чебиләр бөртекләр чүплиләр, кошчыклар очалар һ.б.

Бию-уен иҗаты. Бию көйләре астында бию хәрәкәтләрен мөстәкыйль башкаруны стимуллаштыру. Сурәтләнүче хайваннарның холкын чагылдыручы хәрәкәтләрне төгәлрәк башкарырга өйрәтү.

Балалар музыка уен коралларында уйнау. Балаларны кайбер балалар музыка уен кораллары — сыбызгы, металлофон, кыңгырау, шөлдерле барабан,шалтыравык, барабан, шулай ук аларның яңгырашы белән таныштыру.

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларны балалар бәрмә музыка уен коралларында уйнарга өйрәтү.

2.1.5. “Физик үсеш”белем бирү өлкәсе

«Физик үсеш балалар эшчәнлегенең түбәндәге төрләрендә тәҗрибә булдыруны үз эченә ала: хәрәкәтләнү, шул исәптән координация һәм сыгылмалылык кебек физик сыйфатларны үстерүгә юнәлтелгән, организмның терәкхәрәкәт системасын дөрес формалаштыруга, тигезлек саклауга, хәрәкәтнекоординацияләүгә, кулларның эре һәм вак моторикасына булышлык итүче,шулай ук төп хәрәкәтләре дөрес һәм организмга зыян салмаслык итеп башкарылган атлап йөрү, йөгерү, җиңелчә сикерүләр, ике якка да борылулар кебек күнегүләрне эшләү белән бәйле хәрәкәт эшчәнлеге; спортның кайбер төрләре турында башлангыч күзаллаулар формалашу; кагыйдәләре беләнбергә хәрәкәтчел уеннарны үзләштерү; хәрәкәтләнү өлкәсендә максатчалык һәм үз-үзеңне көйләү формалашу; сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләреформалашу, шул яшәү рәвешенең элементар нормаларын һәм кагыйдәләренүзләштерү (туклануда, хәрәкәтләнү режимында, чыныгуда, файдалы гадәтләр формалаштыруда һ.б.»[1].

Төп максатлар һәм бурычлар

Сәламәт яшәү рәвеше турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру.

Балаларда сәламәт яшәү турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру.

Физик культура. Балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту; акыл һәмфизик мөмкинлекләрен арттыру, талчыгуны искәртү. Гармонияле физик үсешне тәэмин итү, төп хәрәкәт төрләрендә сәләт һәмкүнекмәләрне камилләштерү, хәрәкәтләрнең матурлыгына, нәзакәтлелегенә, тәэсирлелегенә ирешү, гәүдәнең дөрес тотышын формалаштыру. Көндәлек хәрәкәтләнү эшчәнлеге ихтыяҗы формалаштыру. Хәрәкәтләнү эшчәнлегендә инициативалылык, мөстәкыйльлек һәм иҗат, үз-үзеңне контрольдә тоту, хәрәкәтләр башкарганда үз-үзеңне бәяләү сыйфатларынүстерү.Хәрәкәтле уеннарда һәм спорт уеннарында, физик күнегүләрдә катнашуга карата кызыксынуны, мөстәкыйль хәрәкәтләнү эшчәнлегендә активлыкны үстерү; спортка карата кызыксыну һәм мәхәббәт тәрбияләү.

Балаларда кешенең тормышы һәм эшчәнлеге өчен төрле органнарныңәһәмияте турында күзаллаулар формалаштыру: күзләр — күрер өчен, колаклар — ишетер өчен, борын — ис тояр өчен, тел — тәмне татыр өчен, куллар — эләктерер, тотар, кагылу өчен; аяклар — басып тору, сикерү, йөгерү,йөрү өчен; баш — уйлар, хәтердә калдырыр өчен.Гәүдәнең тотрыклы халәтен, дөрес торышын саклый белү күнекмәләре формалаштыру. Куллар һәм аякларны үзара көйле, иркен хәрәкәт иттереп, бер-береңә бәрелмичә йөрергә һәм йөгерергә өйрәтү. Күрү ориентирларына таянып,билгеле бер юнәлеш буенча бергәләп хәрәкәт итәргә, барганда һәм йөгергәндә, педагог күрсәтмәсе буенча, хәрәкәт итүнең юнәлешен һәм рәвешенүзгәртергә өйрәтү.

Шуышырга, үрмәләргә, туп белән төрлечә эш итәргә (тотып алу, тотыптору, күчерү, кую, ыргыту, тәгәрәтү) өйрәтү. Алга хәрәкәт ясап, ике аяк белән урында сикерергә, ике аяк белән урыннан этелеп озынлыкка сикерергә өйрәтү.

Хәрәкәтле уеннар. Балаларда тәрбияче белән бергәләп гади эчтәлекле,катлаулы булмаган хәрәкәтле уеннар уйнау теләге үстерү. Балаларның төпхәрәкәтләрне (йөрү, йөгерү, ыргыту, тәгәрәтү) камилләштерә торган уеннаруйнау күнекмәләре үсешенә булышлык итү. Хәрәкәтләрнең тәэсирлелегенә, кайбер персонажларның иң гади гамәлләрен чагылдыра белергә (куян балалары кебек сикерү; чебиләр кебек бөртекләр чүпләү һәм су эчү һ.б.) өйрәтү.

2.1.6.Милли мәдәни төбәк чыганагы (ММТЧ)

[1] МББ ФДББСның 2.6. пунктын кара.

Группы с обучением и воспитанием на татарском языке	**Группы с обучением и воспитанием на русском языке**
Ознакомление с культурой народов Поволжья (этнокультурное региональное составляющее)	
1. Куклы в татарской, русской национальной одежде (мальчик и девочка)	**1.** Куклы в татарской, русской национальной одежде (мальчик и девочка)
2. Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, 3-4 иллюстрации в формате А–4, информация к ним).	**2.** Информационный и наглядный материал о родном городе (альбом, книги, набор открыток, 3-4 иллюстрации в формате А–4, информация к ним).
3. Художественная литература на родном языке, содержание которой соответствует возрастным особенностям детей.	**3.** Художественная литература (перевод татарских народных сказок и произведений татарских писателей).
4. Иллюстрации к татарским, русским народным сказкам и произведениям татарских писателей.	**4.** Иллюстрации к татарским, русским народным сказкам и произведениям татарских писателей.
5.Г. Тукая портреты	

Закрепление пройденного материала УМК	
Материалы по обучению детей татарской национальности родному языку – **УМК для детей 3-4 лет “Туган телдә сөйләшәбез”** (Говорим на родном языке), Хазратова Ф.В., Шарафутдинова З.Г., Хабибуллина И. Җ.	
1. CD – диски «Туган телдә сөйләшәбез» 3-4 лет.	
2. Иллюстрации, картины к УМК «Туган телдә сөйләшәбез»	
3. Дидактические, настольные, словесные, ИКТ- игры (разработанные педагогами) по УМК «Туган телдә сөйләшәбез».	
Материалы для обеспечения современного уровня организации обучения детей дошкольного возраста государственным языкам РТ и ознакомления с культурой народов Поволжья	
1. Вновь созданные мультфильмы объединения « Татармультфильм». 2. Мультфильмы, созданные по произведениям Габдуллы Тукая. 3. Мультипликационные фильмы студии «Союзмультфильм» на татарском языке (в 5-х частях). 4. DVD, CD – материалы, поступившие с Министерства РТ. 5. Материалы телепередачи канала ТНВ «Әкият илендә» – «В мире сказок», созданный для детей дошкольного возраста в целях обучения детей разговорной речи.	

2.2. Программаны тормышка ашыру ысуллары һәм юллары

Үсешкә китерүче һәм бала өчен эмоциональ яктан уңайлы белем бирү мохите тудыру «Туганнан алып мәктәпкәчә» программасын гамәлгә ашыруның мөһим шарты булып тора. Балалар бакчасында булу балага шатлык китерергә, ә белем бирү ситуацияләре мавыктыргыч булырга тиеш.

Иң мөһим белем бирү ориентирлары:

• балаларның эмоциональ иминлеген тәэмин итү;

• балаларның башка кешеләргә карата дустанә һәм игътибарлы мөнәсәбәтен формалаштыру өчен шартлар тудыру;

• балалар мөстәкыйльлеген (инициативалылыкны, автономия һәм җаваплылыкны) үстерү;
• балаларның эшчәнлекнең төрле төрләрендә формалашучы сәләтләренүстерү.

Әлеге максатларны гамәлгә ашыру өчен педагогларга түбәндәгеләр тәкъдим ителә:
• бала шәхесенә карата ихтирам күрсәтү, аның белән һәм башка педагоглар белән үзара мөнәсәбәтләрнең демократик стилен үстерү;
• баланың үз өстенә җаваплылык алу һәм башка кешеләргә карата үз итүхисләрен белдерү өчен шартлар тудыру;
• килеп туган низагларны балалар белән бергә тикшерү, аларны хәл итәргә булышу, гомуми кагыйдәләр булдыру, бер-береңә карата ихтирам күрсәтергә өйрәтү;
• балалар белән тормышның мөһим мәсьәләләрен тикшерү, баланың үзпозициясен белдерүен стимуллаштыру;
• балаларның игътибарын кешеләрнең үз карашлары һәм кыйммәтләребуенча бер-берсеннән аерылып торуларына юнәлтү, моның аларның үз-үзләрен тотышына ничек йогынты ясавын тикшерү;
• ата-аналар (законлы вәкилләр) белән Оешма педагогларының эшчәнлеге юнәлтелгән, шул эшчәнлек ирешергә тиешле ориентирларны тикшерү,гаилә әгъзаларын әлегемаксатларга ирешү буенча бергәләп эш итүгә тарту.

Мәгариф оешмасында мәктәпкәчә белем бирү системасы баланың уеныһәм танып белү активлыгы үсешенә төбәлгән булырга тиеш. Оешмада инициативалылык, күңел күтәренкелеге, кызыксынучанлык һәм яңаны белүомтылышы кебек сыйфатлар чагылсын өчен шартлар тудырылырга тиеш.
Белем бирү мохитен дөрес оештыру үз-үзеңә ышаныч, тормышка карата оптимистик караш үсешен стимуллаштыра, ялгышуга хокук бирә, танып белү мәнфәгатьләренформалаштыра, хезмәттәшлек итәргә әзер булуныһәм башка кешегә авыр хәлдә ярдәм итүне хуплый, ягъни баланың уңышлырәвештә социальләшүен һәм аның шәхесе үсешен тәэмин итә.

Балалар тарафыннан өйрәнелүче темалар белем бирү эшенең максатларына — баланың сәләтләрен һәм инициативасын үстерүгә, мәктәпкәчә яшьтәге балага аңлаешлы мәдәни чараларны (күрсәтмә модельләрне һәм символларны) үзләштерүгә ирешү өчен материал булып тора. Шунлыктан белеембирү программасы гомер буе барачак уку-өйрәнү сәләте (lifelonglearning)булдыруны, шул ук вакытта чынбарлыкка карата аңлы һәм иҗади мөнәсәбәттә булуны таләп иткән хәзерге җәмгыятьтә балаларны тормышка әзерләүнең нигезенә әверелә.

Балалар бакчасында балага яхшы таныш көн дә кабатлана торган хәлләр тәрбия-белем бирү әһәмиятенә ия: һавада йөргәндә һәм режим моментлары вакытында бала үзенә

һәм башкаларга карата мөнәсәбәтләр булдыра,инициативалы булырга һәм карарлар кабул итәргә, үзенең фикерләвен һәмхыялын файдаланырга өйрәнә.

Белем бирү ситуацияләрен тәкъдим итү;

• балалар автономиясен хуплау: балаларга үз проект чишелешләрен күрсәтергә тәкъдим итү;

• үз ниятләрен башкарганда балаларга үз эшчәнлекләрен планлаштырырга ярдәм итү;

• балалар тарафыннан тәкъдим ителгән проект чишелешләрен тикшергәндә, күрсәтелгән һәр вариантның яңалыгына басым ясап, аларныңидеяләрен хуплау;

• балаларга алар тарафыннан тәкъдим ителгән чишелеш вариантларынчагыштырырга, вариантны сайлауны нигезләргә булышу.

2.2.1.Гаилә белән узара аралашу.

Гаилә белән конструктив багланышлар үстерү бала шәхесенең тулы үсешен тәэмин итүнең иң мөһим шарты булып тора.

Төп максат — тәрбияләнүчеләрнең гаиләләре белән җаваплы үзарамөнәсәбәтләр формалаштыру һәм ата-аналарның компетентлыгын (бала тәрбияләү белән бәйле төрле типтагы социаль-педагогик ситуацияләрне хәл итә алу сәләтен) үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру; ата-аналарның ихтирамлы һәм аңлаулы мөнәсәбәткә, балалар бакчасы тормышында катнашуга хокукын тәэмин итү.

Ата-аналарга һәм тәрбиячеләргә үзара мөнәсәбәтләрдә субординациядән, монологизмнан арыну, бер-берләрен гаепләү гадәтеннән баш тарту,бер-берләрен үз проблемаларын хәл итү чарасы итеп түгел, ә тигез хокуклыпартнерлар, хезмәттәшләр итеп күрә белү зарур.

Балалар бакчасының гаилә белән багланышларының төп бурычлары:

• педагогларның һәм ата-аналарның балаларны тәрбияләү, өйрәтү-укыту,үсешләренә ирешү, балалар бакчасында һәм гаиләдә төрле эшчәнлекне оештыру шартларына кагылышлы төрле мәсьәләләргә карата мөнәсәбәтләрен өйрәтү;

• педагогларны һәм ата-аналарны балалар бакчасында һәм гаиләдә тәрбияләүнең иң отышлы тәҗрибәсе, шулай ук мәктәпкәчә яшьтәге балаларныгаиләдә һәм җәмгыятьтә тәрбияләүдә туган кыенлыклар белән таныштыру;

• балаларны тәрбияләүнең һәм өйрәтү-укытуның актуаль мәсьәләләре,балалар бакчасының һәм гаиләнең әлеге мәсьәләләрне хәл итү мөмкинлекләре турында бер-берләренә җиткереп тору.

• балалар бакчасында педагогларның һәм ата-аналарның балалар беләнүзара конструктив тәэсир итешүе үсешенә булышлык итүче, эчтәлеге һәмформасы буенча төрле булган хезмәттәшлеге өчен шартлар тудыру;

• тәрбияләнүчеләрнең гаиләләрен районда (шәһәрдә, өлкәдә, республикада) оештырыла торган, педагоглар белән бергә уздырылучы чараларда катнашуга җәлеп итү;

• баланың төрле омтылышларына һәм ихтыяҗларына карата игътибарлы мөнәсәбәт күрсәткән ата-аналарны хуплау, әлеге ихтыяҗларны гаиләдә канәгатьләндерү өчен кирәкле шартлар тудыру.

2.2.2. Ата-аналар белән эш графигы

Эш төре	Эчтәлеге	Җаваплы
	Сентябрь.	
1.Әти-әниләр турында мәгълүматлар туплау.		Тәрбиячеләр.
2.Әти-әниләрне антропометрик күрсәткечләр белән таныштыру.	I кварталда балаларның буйларын, авырлыкларын үлчәү.	Шәфкать туташы, тәрбиячеләр.
3Ширма “Алтын көз килде”	Көзге табигатьне сүрәтләнгән рәсемнәр, шигырьләр, уеннар.	Тәрбиячеләр.
4.Ширма : Тема: “Куркынычсызлык кагыйдәләрен беләбезме?”	Ата-аналарны куркынычсызлык кагыйдәләре белән таныштыру.	Тәрбиячеләр.
5. Туган көн почмагы.	Балаларның туган көн бәйрәмен уздыру.	Тәрбиячеләр

6. Ата-аналарга белешмәлек тарату. Тема: “Әти-әни мине саклагыз”	Бу юнәлештәге эшнең әһәмиятен аңлату.	Тәрбиячеләр.

1.Әти-әниләр җыелышын уздыру. Тема: “Белем һәм тәрбия – җаваплы өлкә". Максат: Ата – аналарның педагогик культураларын үстерү. Эффектлы эш формаларын эзләү һәм алар белән эшләү аша ата – аналарны бакча тормышында катнашырга кызыксындыру.	1.Уен-тренинг “Таныш булыйк” . Ата-аналар комитетына әгъзалар сайлау. 2. Психолог белән очрашу : “Бала һәм интернет: дөнья челтәрендә аңа нәрсә яный?” (әти-әниләрнең хәзер баланы күбрәк телефон, планшет белән генә “тәрбияләүләре хакында)” (психолог чыгышы.) 3. “Белем һәм тәрбия бирү программасы белән таныштыру” (тәрбияче чыгышы). 4. Балтачның «Наз» халыкка социаль хезмәт күрсәтү комплексы үзәгенең гаиләгә һәм балаларга социаль ярдәм күрсәтү бүлекчәсе җитәкчесе чыгышы “Правила и порядок проведения при угрозе или осуществлении террористического акта ” . 5. Төрлесеннән (янгын куркынычсызлыгы, юл хәрәкәте кагыйдәләрен саклау, ришвәтчелеккә каршы көрәш положенияләре белән таныштыру).	Тәрбиячеләр
	Октябрь.	
3. Күчермә папка: “Уйный –уйный өйрәнәбез”	Уен төрләре белән таныштыру. Бала белән уйнап булган уеннарның үрнәкләрен тәкъдим итү.	Тәрбиячеләр
2.Киләсе уку елы өчен җиләк-җимеш, яшелчә, чәчәк орлыклары туплау.		Тәрбиячеләр, әти-әниләр.
3.Ширма: “Бәйрәм белән өлкәннәр” котлау сүзләре.	Өлкәннәрне бәйрәм белән котлап ширма ясау.	Тәрбиячеләр.
4.Күргәзмә “Көзге могҗизалар”	Күргәзмә ясау.	Тәрбиячеләр, әти-әниләр.

	Ноябрь.	
1.Консультация. Тема: “Балагызны беләсезме?”	Күзәтүләрдән чыгып әти-әниләр белән аерым сөйләшү.	Тәрбиячеләр.
2.Әниләр көненә багышланган “Әнием кадерлем” рәсем күргәзмәсе.	Рәсемнәрдән күргәзмә ясау.	Тәрбиячеләр, әти-әниләр.
3.Әти-әниләргә белешмәлек тарату.	“Витаминнар”, “Тырнак кимерү начар гадәт”.	Тәрбиячеләр.
4.Ширма. Тема: “Бәйрәм белән әниләр” котлау сүзе.	Әниләрне бәйрәм белән котлап ширма ясау.	Тәрбиячеләр.
	Декабрь.	
1.Әти-әниләрне антропометрик күрсәткечләр белән таныштыру.	II кварталда балаларның буйларын, авырлыкларын үлчәү.	Шәфкать туташы, тәрбиячеләр.
2.”Хуш киләсең, Яңа ел!” бәйрәм иртәсенә костюмнар әзерләү.	Әти-әниләрне яңа елга костюмнар тегәргә тарту.	Әти-әниләр, тәрбиячеләр.
3.”Яңа ел”га багышлап группа бүлмәсен бизәү.	Әти-әниләрне бәйрәмгә, бүлмә бизәүгә, уенчыклар ясарга җәлеп итү.	Тәрбиячеләр, тәрбияче ярдәмчеләре, әти-әниләр.
4.. Күчермә папка: “Коррупциягә каршы”.	Әти-әниләрне коррупциягә каршы көрәш юллары белән таныштыру	Тәрбиячеләр
5.Консультация. Тема: “Балаларны дөрес итеп киендерик”	Кыш көне балаларны киендерү тәртибе белән таныштыру.	Тәрбиячеләр.
6. Бәйрәм иртәсе уздыру. Тема: “Исәнме Кыш бабай.”	Балалар белән яңа ел бәйрәмен үткәрү.	Музыка җитәкчесе, тәрбиячеләр.

	Январь.	
1.Әти-әниләр җыелышы Тема: “Балалар бакчаларында цифрлаштыруның әһәмияте”. Максат:Балалар бакчасы эшчәнлегендә яңа педагогик технологияләрне уңышлы куллану , белем бирү процессын цифрлаштыруның зарурлыгы турында ата-аналарга җиткерү. 2022 ел – Татарстанда Цифрлаштыру елы итеп игълан ителү максатыннан мәктәпкәчә яшьтәге балаларга цифрлы технологиялар кертү, аның ярдәмендә педагогик процессны баету, балаларның танып-белү процессларын үстерү, күзаллауларын киңәйтү, заманча җәмгыять тормышына җайлашкан иҗади шәхес тәрбияләү юлларын бергәләп эзләү.	1.Белгеч белән очрашу . “Цифрлаштыру — заман таләбе…” дигән темага чыгыш тыңлау. 2.“Бала һәм компьютер” (тәрбияче чыгышы). 3.Балаларга белем һәм тәрбия бирү юнәлешендә информацион технологияләрне куллану хакында ата-аналар белән фикер алышу. 4. “Компьютер технологияләре һәм бала сәламәтлеге” (офтальмолог чыгышын тыңлау). 5. Төрлесеннән.	Тәрбиячеләр.
2.Әңгәмә. Тема: “Кошлар- безнең дуслар”.	Әтиләрне кошларга җимлекләр ясарга җәлеп итү.	Әтиләр, тәрбиячеләр.
3. Ширма “Зимушка-зима”	Кышкы табигатьне сүрәтләнгән рәсемнәр, шигырьләр, уеннар тәкъдим итү**.(УМК,МРК)**	Тәрбиячеләр.
4.Участокны кардан чистарту, көрәү.	Әти-әниләрне хезмәткә тарту.	Тәрбиячеләр, тәрбияче ярдәмчеләре, эти-әниләр.
5.Әти-әниләргә белешмәлек тарату.	“Чыныктыру чаралары”.	Тәрбиячеләр.
6. Консультация “Кышкы уеннар”.	Саф һавада хәрәкәтле уеннарның әһәмияте.	Физкультура җитәкчесе.
	Февраль.	
3. Әңгәмә: “Җыйнаклык- күркәм гадәт”.	Җыйнаклыкка өйрәтүне мөмкин кадәр иртә башлау зарурлыгы, бала үзе башкара алган күнекмәләрне үтәргә ирек бирү, җыйнак-лыкка өйрәткәндә баланы кызыксындыра торган ысуллар куллану турында аңлату.	Тәрбиячеләр.

2.” Әтием-горурлыгым” фотостенд ясау.	Әти-әниләрне фотостенд ясарга тарту.	Тәрбиячеләр, эти-энилэр.
3. Әти-әниләрне халык уеннары белән таныштыру.	Әти-әниләрне бу яшьтәге балалар өчен булган халык уеннары белән таныштыру.(**МРК)**	Тәрбиячеләр.
4. Ширма “Ватанны саклаучылар көненә” котлау сузе.	Бабайларны, әтиләрне котлап ширма ясау.	Тәрбиячеләр.
5. Консультация. Тема: “Өйгә кайтканда”	Әти-әниләрнең бакчадан кайтканда балаларының бакча тормышы турындагы белемнәрен киңәйтү.	Тэрбиячелэр
	Март.	
1.Әти-әниләрне антропометрик күрсәткечләр белән таныштыру.	III кварталда балаларның буйларын, авырлыкларын үлчәү.	Шәфкать туташы, тәрбиячеләр.
2. Ширма “Әнием-кадерлем” котлау сузе.	Әниләрне бәйрәм белән котлап ширма ясау.	Тәрбиячеләр.
3.”8 нче март – халыкара хатын-кызлар көне”бәйрәме иртәсен уздыру өчен атрибутлар ясау.	Әти-әниләрне бәйрәмгә атрибутлар ясарга тарту.	Тәрбиячеләр, эти-әниләр.
4.”8 нче март-халыкара хатын-кызлар көне” бәйрәме иртәсен уздыру.	Балалар белән бәйрәм иртәсен үткәрү.	Музыка җитәкчесе, тәрбиячеләр.
5.Помидор, борыч, чәчәк үсентеләре өчен балчык әзерләү, орлыклар чәчү.		Тәрбиячеләр, тәрбияче ярдәмчеләре, эти-әниләр.
6. Ширма-китапчык. “Мин хэм минем хокукларым”	Әти-әниләрне балаларның хокуклары белән таныштыру.	Тэрбиячелэр.
7. Нәүрүз бәйрәмен уздыру**.(МРК)**	Балалар белән нәүрүз бәйрәмен уздыру.	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе.

	Апрель.	
1.Әти-әниләр җыелышы Тема: "Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга экологик тәрбия бирүдә тәҗрибә эшчәнлеге". Максат: Табигатьне аңларга, яратырга өйрәтү һәм экологик культура башлангычы тәрбияләү . Тәрбияви бурычларны тормышка ашыру максатыннан балалар бакчасында ата-аналар белән бик күп кырлы эш төрләре алып бару.	1.« Сөйләсәң – мин онытырмын, күрсәтсәң – исемдә калмас, ә сөйләп, күрсәтеп тоттырсаң – аңлармын» дигән темага тәрбияче чыгышы. 2.Балалар белән өйдә экологик эш алып барылуын ачыклау максатыннан анкетага нәтиҗә ясау. 3.Ата-аналарны экологиягә багышланган өстәл уеннары, мультфильм сайтлары һәм балалар әдәбияте белән таныштыру. 4. "Тәҗрибәләр – экспериментлар " (Әти-әниләрне балалар белән өйдә ясап була торган тәҗрибәләр белән таныштыру). 5.Төрлесеннән.	Тәрбиячеләр, әти-әниләр.
2.Төркем бүлмәсенә гөлләр утырту өчен гөл үсентеләре алып килү.	Әти-әниләрне матурлыкка тарту, гөл үсентеләре сорау.	Тәрбиячеләр, тәрбияче ярдәмчеләре, әти-әниләр.
3..Карга боткасы бәйрәмен уздыру.(**МРК**)	Балалар белән бәйрәмне уздыру.	Тәрбиячеләр, музыка җитәкчесе.
4. Әти-әниләр катнашындагы кул эшләреннән күргәзмә (Тукай әсәрләре буенча).	Әти-әниләрне кул эшләренә тарту.	Тәрбиячеләр, әти-әниләр.
5. Ширма."Яз,яз,яз җитә "	Язгы табигатьне сүрәтләнгән рәсемнәр, шигырьләр, уеннар тәкъдим итү.(**УМК, МРК**)	Тәрбиячеләр.
	Май.	
1.Әңгәмә "Балаларыбызны саклыйк"	Җәйге чорга әти-әниләргә инструктаж уздыру	Тәрбиячеләр
2.Түтәлләрне казу, тырмалау, аларга орлыклар чәчү, үсентеләр утырту.		Тәрбиячеләр, тәрбияче ярдәмчеләре.
3.Участок верандасын бизәү өчен вертушкалар ясау.		Тәрбиячеләр, әти-әниләр.
4. Сабантуй бәйрәмен уздыру.	Балалар белән сабантуй бәйрәмен уздыру.	Тәрбиячеләр, әти-әниләр.

III. Оештыру бүлеге.

3.1. Кечкенәләр төркемендә көндәлек режим

Режимные моменты		Режим вакыты
Приход детей в детский сад, игры, самостоятельная деятельность	7.00 – 7.40	Балаларны кабул итү, ирекле уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек
Утренняя гимнастика	7.40 – 7.50	Иртәнге гимнастика
Гигиенические процедуры, подготовка к завтраку	7.50-8.15	Гигиеник процедуралар, иртәнге ашка хәзерлек
Завтрак	8.15-8.30	Иртәнге аш
Игры, самостоятельная деятельность	8.30-8.40	Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек
Организованная образовательная деятельность	8.40-10.05	Белем бирү эшчәнлеге
1 НОД	9.00-9.15(пн.,вт.,ср.) 1под.8.40-8.55(чт.) 2под.9.05-9.20 1под.8.45-9.00 (пт.) 2под.9.00-9.15	1.Эшчәнлек
Перерыв, самостоятельная деятельность	8.55-9.05(чт.,пт.) 9.15-9.25(пн.,вт.,ср.)	Тәнәфес, мөстәкыйль эшчәнлек
2 НОД	1под.9.25-9.40 (пн.,вт.,ср.) 2под.9.50-10.05(пн.,вт.,ср.) 9.30-9.45 (чт.) 9.25-9.40 (пт.)	2.Эшчәнлек
Перерыв, самостоятельная деятельность	9.40-9.50 (пн.,вт.,ср.)	Тәнәфес, мөстәкыйль эшчәнлек
2-ой завтрак	10.05 -10.10	Икенче иртәнге ашау
Подготовка к прогулке, прогулка, возвращение с прогулки	10.10- 11.35	Урамга чыгарга хәзерлек, һавада булу, урамнан керү
Самостоятельная деятельность, подготовка к обеду, обед	11.35-12.00	Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек, төшке ашка хәзерлек, төшке аш
Подготовка ко сну, дневной сон	12.00-15.00	Көндезге йокыга хәзерлек, көндезге йокы
Постепенный подъем, воздушные процедуры, самостоятельная деятельность, гигиенические процедуры	15.00-15.20	Йокыдан тору, һава процедуралары, мөстәкыйль эшчәнлек, гигиеник процедуралар
Подготовка к полднику, полдник	15.20-15.35	Төштән соңгы ашка хәзерлек, ашау вакыты
Игры, чтение художественной литературы, самостоятельная конструктивная деятельность	15.35-15.55	Уеннар, матур әдәбият уку, мөстәкыйль, конструктив эшчәнлек
Самостоятельная деятельность, игры на прогулки, уход детей домой	15.55-17.30	Мөстәкыйль эшчәнлек, уеннар. Балаларны өйләренә озату

Белем бирү өлкәсе “Социаль – коммуникатив үсеш” көндәлек режим кысаларында уздырыла
СанПиН 1.2.3685-21 буенча, 3 яшьтән алып 4 яшькә кадәрге балалар өчен өзлексез турыдан – туры белем бирү эшчәнлегенең дәвамлыгы 15 минут. Белем бирү эшчәнлеген көннең беренче яртысында кечкенәләр төркемендә рөхсәт ителә торган максималь белем бирү йөкләнеше 30 минуттан артмый. Өзлексез белем бирү эшчәнлеге вакытлары арасындагы тәнәфесләр 10 минут. Белем бирү эшчәнлеген прогулка вакытында уен мәйданчыгында башкарырга мөмкин.

3.2. Кечкенәләр төркемендә 2022-2023 уку елына белем бирү эшчәнлеге челтәре.

Понедельник 1.О.о. “Художественно-эстетическое развитие” **Музыка** 2.О.о “Познавательное развитие” **ФЭМП**	9.00-9.15 1п. 9.25-9.40 1т. 2п.9.50-10.05 2т.	**Дүшәмбе** 1.Б.б.ө.”Сәнгати-эстетик үсеш” **Музыка** 2.Б.б.ө. ”Танып белү үсеше” **ЭМКФ**
Вторник 3. О.о «Физическое развитие» **Физкультура** 2.О.о «Художественно-эстетическое развитие” **Рисование**	9.00-9.15 1п.9.25-9.40 1т. 2п .9.50-10.05 2т.	**Сишәмбе** 3. Б.б.ө“Физик үсеш” **Физкультура** 2. Б.б.ө. “Сәнгати-эстетик үсеш” **Рәсем**
Среда 1.О.о. Художественно - эстетическое развитие» **Музыка** 2.О.о. «Познавательное развитие» **Ознакомление с окружающим миром**	9.00-9.15 1п. 9.25-9.40 1т. 2п. 9.50-10.05 2т.	**Чәршәмбе** 1.Б.б.ө. “Сәнгати – эстетик үсеш” **Музыка** 2.Б.б.ө. “Танып–белү үсеше” **Әйләнә-тирә белән танышу**
Четверг 3. О.о. «Художественно-эстетическое развитие» **Лепка/аппликация** 2. О.о. «Физическое развитие» **Физкультура**	1п.8.40-8.55 1т. 2п.9.05-9.20 2т. 9.30.-9.45	**Пәнҗешәмбе** 1.Б.б.ө. “Сәнгати-эстетик үсеш” **Әвәләү/кисеп ябыштыру** 2.Б.б.ө. “Физик үсеш” **Физкультура**
Пятница 3. О.о. «Речевое развитие» **Развитие речи** 2. О.о. «Физическое развитие» **Физкультура**	1.п. 8.45-9.00 1т. 2.п. 9.00-9.15 2т. 9.25-9.40	**Җомга** 1.Б.б.ө. “Сөйләм үсеше” **Сөйләм телен үстерү** 2.Б.б.ө.”Физик үсеш” **Физкультура**

3.3 Кечкенәләр төркеменең гаилә составы

№ п/п	Ф. И. 0. Ребенка	Полная Неполная семья	Сколько детей в семье	Образование мамы	Образование папы
1	Асадуллин Азамат	Полная	2	Высшее	Среднее
2	Ахметзянов Асхат	Полная	1	Неокон.высшее	Сред.спец.
3	Галиева Ирка	Полная	3	Среднее	Ср.спец.
4	Гарифуллин Данил	Полная	2	Высшее	Высшее
5	Гилязова Милана	Полная	3	Среднее	Среднее
6	Даутова Амиля	Полная	2	Высшее	Высшее
7	Михайлов Артем	Полная	1	Высшее	Среднее
8	Муллагалиева Мадина	Полная	2	Высшее	Высшее
9	Низамиева Зарина	Полная	2	Среднее	Среднее
10	Рамазанов Амирхан	неполная	3	Среднее	-
11	Хамидуллин Адель	неполная	4	Высшее	Ср.спец.
12	Хамидуллин Амир	неполная	4	Высшее	Ср.спец.
13	Шайдуллин Инсаф	Полная	4	Среднее	Среднее
14	Шакиров Аяз	Полная	5	Высшее	Ср.спец.
15	Двоеглазов Сергей	Русский	1	Сред проф	Сред проф
16	Авхадиева Айзиля	Полная	3	Высшее	Высшее
17	Набиев Раян	Полная	3	Ср.спец.	Ср.спец.
18	Николаев Нияз	Полная	2	Высшее	Высшее
19	Хадиева Амиля	неполная	3	Ср.спец.	-
20	Бариев Анвар	Полная	3	Высшее	Высшее
21	Гилязутдинов Мурат	Полная	2	Ср.проф	Ср.спец.
22	Насибуллин Нурлан	Полная	2	Высшее	Высшее
23	Петров Эмиль	Русский	1	Сред спец	Сред спец

3.4 Кечкенәләр төркеменең милли составы

№ п/п	Ф. И. 0. Ребенка	Сведения		
		о ребенке	об отце	о матери
1	Асадуллин Азамат	татарин	Татарин	Татарка
2	Ахметзянов Асхат	татарин	Татарин	Татарка
3	Галиева Ирка	татарка	Татарин	Татарка
4	Гарифуллин Данил	татарин	Татарин	Татарка
5	Гилязова Милана	татарка	Татарин	мари
6	Даутова Амиля	татарка	Татарин	Татарка
7	Михайлов Артем	татарин	Татарин	Татарка

8	Муллагалиева Мадина	татарка	Татарин	Татарка
9	Низамиева Зарина	татарка	Татарин	Татарка
10	Рамазанов Амирхан	татарин	-	Татарка
11	Хамидуллин Адель	Татарин	Татарин	Татарка
12	Хамидуллин Амир	Татарин	Татарин	Татарка
13	Шайдуллин Инсаф	Татарин	Татарин	Татарка
14	Шакиров Аяз	Татарин	Татарин	татарка
15	Двоеглазов Сергей	Русский	Русский	Русская
16	Авхадиева Айзиля	татарка	татарин	татарка
17	Набиев Раян	татарин	татарин	татарка
18	Николаев Нияз	Татарин	Татарин	Татарка
19	Хадиева Амиля	Татарка	-	татарка
20	Бариев Анвар	Татарин	Татарин	Татарка
21	Гилязутдинов Мурат	татарин	Татарин	Татарка
22	Насибуллин Нурлан	Татарин	Татарин	Татарка
23	Петров Эмиль	Русский	Русский	Русская

№	Наименование	Количество (чел)
1.	Общее количество воспитанников на 2022-2023 г. Из них:	**23**
1.1.	Девочки	7
1.2.	Мальчики	16
1.3.	Воспитываются в семьях	23
1.4.	Воспитываются опекунами	-
1.5	Воспитываются в приемных семьях	-
2.	Всего семей	**23**
2.1.	Полных семей	21
2.2.	В них детей, посещающих детский сад	31
2.3.	Неполных семей	4
2.4.	В них детей, посещающих детский сад	4
	В том числе:	
2.5	Семьи, где воспитывает один отец	-
2.6	В них детей, посещающих детский сад	-
2.7	Опекаемые семьи	-
2.8	В них детей, посещающих детский сад	-
2.9	Приемные семьи	-
2.10	В них детей, посещающих детский сад	-
2.11	Семья, где воспитывает одинокая мать	4
2.12	В них детей, посещающих детский сад	4
3.	Многодетные семьи	4
3.1.	В них детей, посещающих детский сад	4
4.	Малообеспеченные семьи	-
4.1.	Малообеспеченные семьи, состоящие на учете в соц. Защите	-
4.2.	В них детей, посещающих детский сад	-
4.3.	Малообеспеченные семьи, поставленные на льготное горячее питание в школе	-
4.4.	В них детей, посещающих детский сад	-

5.	Количество семей, получивших материальную помощь к 2017г.	-
5.1.	В них детей, посещающих детский сад	-
6.	Всего неблагополучных семей	-
6.1.	В них детей, посещающих детский сад	-
	В том числе:	-
6.2.	Семьи, состоящие на районном учете (в отд .соцзащиты)	-
6.3.	В них детей, посещающих детский сад	-
6.4.	Семьи, где родители лишены родительских прав	-
6.5.	В них детей, посещающих детский сад	-
6.6	Семьи, состоящие на внутридетсадовском контроле	-
6.7	В них детей, посещающих детский сад	-
7.	Опекаемые дети	-
8.	Дети- инвалиды	-
9.	Семьи, где родители-инвалиды	-
10.	Количество родителей	**44**
10.1.	Количество матерей	23
10.2.	Количество отцов	21
10.3	Опекунов	-
11.	Образование родителей	
11.1	Высшее	19
11.2	Среднее (10 (11) классов)	10
11.3	Среднее специальное (техникумы, ПТУ)	14
11.4	Незаконченное высшее	1
11.5	Без образования	-
12.	Занятость родителей	-
12.1.	Работают Из них ▪ имеют свой бизнес	32 2
12.1.	Работают у частного предпринимателя: - официально; - неофициально.	 1
12.2	Работают в государственных организациях.	4
12.2	Не работают	5
	Из них	
	▪ состоят на учёте в центре занятости	-
	▪ пенсионер	-
	▪ не состоят на учете	-
13.	Дети, состоящие на учете в КДН	-
13.1.	Из них занятых в учреждениях дополнительного образования	-
14.	Количество детей, состоящих на учете в внутридетсадовском учете	-
15.1.	Из них занятых в учреждениях дополнительного образования	
16.	Дети, занятые в учреждениях дополнительного образования: ▪ в детском саду ▪ при других ведомствах (ДШИ, ДЮСШ, ЦВР)	 - -

Ташламалы кайнар ризык белән тәэмин ителгән гаиләләр

№ п/п	ФИО ребёнка	Дата постановки на льготное	Основание для постановки (документы,	ФИО родителей

		питание	предоставленные родителями или заявление классного руководителя и акт обследования семьи)	
1	-			

Имин булмаган гаиләләр

№ п/п	ФИО ребёнка	Дата рождения	Основание для постановки на учёт	ФИО родителей
1	-			

Район исәбендә торучы гаиләләр (социаль яклау бүлегендә)

№ п/п	ФИО ребёнка	Дата рождения	Основание для постановки на учёт	ФИО родителей
1	-			

Ата-ана хокукыннан мәхрүм ителгән гаиләләр

№ п/п	ФИО ребенка (указать всех детей этой семьи, обучающихся в школе, посещающих детский сад)	Дата рождения	ФИО родителей, лишенных родительских прав, дата решения	Социальный статус законного представителя ребёнка (опекун и т. д.), ФИО
1.	-			

Опекадагы балалар

№ п/п	ФИО ребенка, (указать всех детей этой семьи, обучающихся в школе, посещающих детский сад,)	Дата рождения	Адрес проживания	ФИО опекуна
1.	-			

Ата-аналарның белеме

Количество родителей (законных представителей)	Образование родителей				
	Высшее	Среднее (10 – 11 классов)	Среднее специальное (техникумы, ПТУ)	Незаконченное высшее	Без образования
матери	12	5	5	1	-
отцы	7	2	9	-	-
всего родителей	19	7	14	1	-
опекуны	-	-	-	-	-

Приложение 8

(социальный паспорт 12 – 12.2.)

Ата-аналарның эш белән тәэмин ителеше

Родители	Не работают	Работают

(законные представители)	Состоят на учёте в центре занятости	Не состоят на учёте	из них: имеют свой бизнес	Работают у частного предпринимателя		Работают в государст-венных орга-низациях
				официально	неофициально	
Матери	-	5	-	-	-	4
Отцы	-	-	2	2	-	7
Всего родители	-	5	2	2	-	11
Опекуны	-	-	-	-	-	-

Ата-аналарның булган үз бизнеслары

№ п/п	ФИО учащегося	ФИО родителей	Название предприятия, сфера деятельности
1	Муллагалиев Ильназ	Муллагалиев Ильназ	ИП Муллагалиев (руководитель)
2	Николаев Азат	Николаев Азат	ООО «Баланс+» (директор)
3			
4			

Өстәмә белем бирү учреждениеләрендә шөгыльләнүче балалар

№ п/п	Учреждения дополнительного образования							
	На базе детского сада		при ДШИ		При ДЮСШ		При ЦВР	
	Направление	% от общего кол-ва детей	Направление	% от общего кол-ва детей	направление	% от общего кол-ва детей	направление	% от общего кол-ва детей
1	-							

Тәрбияләнүчеләр гаиләләре инвалид ата-аналар

№ п/п	ФИО ребенка	ФИО родителей-инвалидов	Основание социального статуса (по старости, по болезни)
1.	-		

3.5. ХӘРӘКӘТЛЕ РЕЖИМ ҺӘМ СӘЛАМӘТЛЕКНЕ САКЛАУ

Шөгыль төре	**Көндәлек режимда үткәрелгән вакыты**	**Дәвамлылыгы**

Иртәнге гимнастика	Көн саен	5 мин
Хәрәкәтле разминка	Көн саен шөгыльләр арасында 10 минутлык ялларда	5-6 мин
Физкультминуткалар	Көн саен шөгыльләрдә, кирәге чыккан саен	3-5 мин
Хәрәкәтле уеннар һәм спорт күнегүләре	Көн саен	8-10 мин
Хәрәкәтләр үсешендә индивидуаль эш	Көн саен	12-15 мин
Көндезге йокыдан соң гимнастика	Көн саен урыннарда	5-6 мин
Бармак гимнастикасы	Көн саен	10-15 мин
Күзләр өчен гимнастика	Көн саен буш вакытта	3-5 мин
Артикуляцион гимнастика	Атнага ике тапкыр көннең беренче һәм икенче яртысында	5-8 мин
Сулыш гимнастикасы	Физкультура сәламәтләндерү эшнең төрле формаларында	2-4 мин
Авызны чайкату	Көн саен һәрбер ашаганнан соң	3-5 мин
Физкультура дәресләре	Атнага өч тапкыр	15мин
Мөстәкыйль хәрәкәтле активлылык	Көн саен тәрбияче карамагы астында саф һавада һәм бүлмәдә, дәвамлылыгы балаларның индивидуаль үзенчәлекләреннән чыгып билгеләнә	

Кушымта 1

Конструкцияләү/сәнгати хезмәт буенча перспектив план

Тема	Максат	Җиһазлар
	Сентябрь	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Баскычлы тау” (1 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар.
2 атна Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Юллар” (2 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау:пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Юллар” (3 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау:пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Юллар” (4 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау:пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
5 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Цилиндрлы уенчыклар»	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Ижат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага тукымалар, тасмалар, клей, пумала, әзер бантиклар, кесә формалары, чәчәкләр.
	Октябрь	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Йорт	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: гади каплаулар ясарга, яссы модельләрне	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.

җиһазлары" (5 эшчәнлек)	җиһазландырырга, кечкенә урыннарны детальләр белән әйләндереп алырга өйрәтү.	
2 атна "Сәнгати-эстетик үсеш" Конструкция ләү. Тема: "Йорт җиһазлары" (6 эшчәнлек)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: гади каплаулар ясарга, яссы модельләрне җиһазландырырга, кечкенә урыннарны детальләр белән әйләндереп алырга өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
3 атна "Сәнгати-эстетик үсеш" Конструкция ләү. Тема: "Капка" (7 эшчәнлек)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: бер-берсенә һәм билгеле бер ераклыкта тыгыз итеп урнаштырырга өйрәтү. Корылмаларны өстәмә ысул белән (биеклектә, озынлыкта, киңлектә) үзгәртергә өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна "Сәнгати-эстетик үсеш" Сәнгати хезмәт Тема: "Гөмбә", "Урманчы карт"	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага шишка, урман чикләвеге, чикләвек кабыклары, нарат энәләре, ярмалар, ташлар һ.б. материаллар.
	Ноябрь	
1 атна "Сәнгати-эстетик үсеш" Конструкция ләү. Тема: "Капка" (8 эшчәнлек)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: бер-берсенә һәм билгеле бер ераклыкта тыгыз итеп урнаштырырга өйрәтү. Корылмаларны өстәмә ысул белән (биеклектә, озынлыкта, киңлектә) үзгәртергә өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
2 атна "Сәнгати-эстетик үсеш" Конструкция ләү. Тема: "Капка" (9 эшчәнлек)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: бер-берсенә һәм билгеле бер ераклыкта тыгыз итеп урнаштырырга өйрәтү. Корылмаларны өстәмә ысул белән (биеклектә, озынлыкта, киңлектә) үзгәртергә өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
3 атна	Балаларны кәгазь, картон,	Һәр балага конуслар,

“Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Урмандагы кошлар һәм җәнлекләр”	тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	цилиндрлар формасы, коробкалар, вак кәгазьләр.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Өйләр” (10 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич. Киңлек ориентациясенең элементар күнекмәләрен үстерү (өйдә, аның янында, аның артында, ерак, якын һ. б.), буялган детальләрне рәттән куярга өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
	Декабрь	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Өйләр” (11 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич. Киңлек ориентациясенең элементар күнекмәләрен үстерү (өйдә, аның янында, аның артында, ерак, якын һ. б.), буялган детальләрне рәттән куярга өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
2 атна Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Өйләр” (12 эшчәнлек)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич. Киңлек ориентациясенең элементар күнекмәләрен үстерү (өйдә, аның янында, аның артында, ерак, якын һ. б.), буялган	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.

	детальләрне рәттән куярга өйрәтү.	
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Койма” (13 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Койма” (13 эшчәнлекне кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
5 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Чыршы өчен гирляндалар”	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага әзер төсле тасмалар,цилиндрлар, , төсле кәгазьләр, клей, пумала.
	Январь	
2 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкция ләү. Тема: “Койма” (14 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.

	төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Гафрированлы кәгазьдән (кар бабай, чеби, гөмбә) уенчыклар”	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага зур һәм кечкенә кәгазьләр, төсле кәгазьләр, клей, пумала, салфетка.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (15 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
	Февраль	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (15 эшчәнлекне кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
2 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Коробкалардан уенчыклар ясау”	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей,	Һәр балага төрле формадагы, зурлыктагы коробкалар, клей, пумала, салфетка.

	пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (16 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (16 эшчәнлекне кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
	Март	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (17 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
2 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү	Һәр балага әзер панно, төсле материаллар, ленталар, тукыма кисәкләре, клей,

Тема: “Әниемә бүләккә салфетка”	теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	салфетка, пумала.
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (18 эшчәнлек)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (18 эшчәнлекне кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
5 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (18 эшчәнлекне кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
	Апрель	

1 атна “Сәнгати- эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Юллар” (кабатлау)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау:пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
2 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Көймәләр һәм үрдәкләр”	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага әзер эшләнмәләр, клей, пумала, салфетка.
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Капка” (кабатлау)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: бер-берсенә һәм билгеле бер ераклыкта тыгыз итеп урнаштырырга өйрәтү. Корылмаларны өстәмә ысул белән (биеклектә, озынлыкта, киңлектә) үзгәртергә өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Өйләр” (кабатлау)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич. Киңлек ориентациясенең элементар күнекмәләрен үстерү (өйдә, аның янында, аның артында, ерак, якын һ. б.), буялган детальләрне рәттән куярга өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
	Май	
1 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Койма” (кабатлау)	Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.

	үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	
2 атна Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Өйләр” (кабатлау)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич. Киңлек ориентациясенең элементар күнекмәләрен үстерү (өйдә, аның янында, аның артында, ерак, якын һ. б.), буялган детальләрне рәттән куярга өйрәтү.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.
3 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Сәнгати хезмәт Тема: “Күңелле җәнлекләр”	Балаларны кәгазь, картон, тукыма үзенчәлекләре белән таныштыру. Иҗади итү теләкләрен үстерү. Сүрәтләү осталыкларын формалаштыру. клей, пумаланы кулланырга өйрәтү, эш материалларына сакчыл караш тәрбияләү.Иҗат итәргә, фантазияләрен күрсәтергә булышу.	Һәр балага төрле кошлар, җәнлек, өйләр, машина уенчыклары, төрле тукымалар, клей, пумала, салфетка.
4 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Капка” (кабатлау)	Элементлы конструкторлык күнекмәләрен үзләштерергә булышу: бер-берсенә һәм билгеле бер ераклыкта тыгыз итеп урнаштырырга өйрәтү. Корылмаларны өстәмә ысул белән (биеклектә, озынлыкта, киңлектә) үзгәртергә өйрәтү.	Кубиклар,
5 атна “Сәнгати-эстетик үсеш” Конструкцияләү. Тема: “Баскычлы тау” (кабатлау)	Балалар белән төп биналарны карау, аларның өлешләрен аеру,һәрбер өлеш нинди детальләрдән төзелгән әйтү, төзелеш комплекты детальләрен атау: пластина, кубик, кирпич.	Кубиклар,кирпичлар, призмалар, пластиналар.

3.6. КУНЕЛ АЧУ ЧАРАЛАРЫ ПЛАНЫ

Күңел ачу чаралары, бәйрәмнәр – һәр балага төркем бүлмәсендә, урамда ирекле уеннар уйнарга, парк, шәһәр урамы буйлап сәяхәт кылырга, актив һәм пассив ял итәргә мөмкинлек, эмоциональ тынычлык бирә, баланың үзенә шөгыль таба белү сәләтен формалаштыра.

Икенче кечкенәләр төркемендә бәйрәмнәр һәм күңел ачуларны тематик планлаштыру.

№ п/п	Бәйрәм исеме	Үткәрү вакыты	Бәйрәмгә хәзерлек
1	“Минем яраткан тәрбиячем” фотоколлаж ясау.	Сентябрьнең 4нче атнасы	-әңгәмә -шигырьләр,җырлар тыңлау.
2	”Хуш киләсен,Яңа ел” бәйрәм иртәсе уздыру.	Декабрьнең 4нче атнасы	-кышкы табигатьне күзәтү -кар бөртекләре ясау -җырлар,биюләр өйрәнү -рәсемнәр карау -әңгәмә,сөйләшүләр
3	Курчаклар бездә кунакта”.Курчакларга концерт кую.	Февральнең 1нче атнасы	-шигырьләр,җырлар өйрәнү.
4.	“Әтием-горурлыгым” бәйрәм иртәсен уздыру.	Февраль нең 3 нче атнасы	Шигырьләр, җырлар өйрәнү.
5.	“Әнием ,кадерлем” бәйрәм иртәсен уздыру.	Мартның 1нче атнасы	-энилэр турында сөйләшү -җырлар,шигырьләр өйрәнү -әниләр пешергән ризыклар белән бәйрәмнән соң сыйлану
6.	“Күңелләрдә мәңге сакланыр” бәйрәм иртәсен уздыру.	Майның 2 атнасы	Шигырьләр, җырлар өйрәнү.
7.	Балалар сабантуе бәйрәмен үткәрү.	Майның соңгы атнасы	-жәй турында сөйләшү. -Сабан туй бәйрәме турында рәсем-нәр карау. -рәсем ясау -җырлар,шигырьләр өйрәнү

3.7. Материал-техник һәм методик кулланма.

Белем бирү программасының юнәлеше	Төркем бүлмәсе,кабинетлар, җиһазлар исемлеге
Программа дошкольного образования «От рождения до школы» под редакцией Н.Е. Вераксы, Т.С. Комаровой, Э.М. Дорофееевой, основная, (развитие речи, ФЭМП, ознакомление с художественной литера-турой,ознакомление детей с природой, логическое мышление, ИЗО деятельность, исследовательская, конструктивная деятельность)	Төркем бүлмәсе ,җиһазлар исемлеге. Өстәлләр, урындыклар, дидактик уеннар, с/р уеннар өчен уен- модульләр, китаплар, үстерешле плакатлар, уеннар,төзелеш өчен конструктор, эксперимент почмагы, , таратма материал; матур әдәбият, өлкәннәр өчен педагогик литература, персонаж-уенчыклар.
Программа дошкольного образования «Изобразительная деятельность в детском саду» под редакцией Т.С. Комаровой, основная (рисование, лепка,	Төркем бүлмәсе . Җиһазлар исемлеге.Дидактик уеннар, китаплар, уеннар, үстерешле плакатлар, төзелеш өчен конструктор, эксперимент өчен почмак, таратма, күрсәтмә материал, матур

конструировании)	әдәбият, зурлар өчен педагогигик әдәбият, уенчык- персонажлар.
Программа дошкольного образования «Основы безопасности жизнедеятельности.	Төркем бүлмәсе. Җиһазлар исемлеге. Өстәлләр, урындыклар, дидактик уеннар, сюжетно-рольле уеннар өчен модульләр, китаплар, уеннар, үстерешле плакатлар, Н.Н. Авдеевой О.Л. Князевой, Р.Б. Стеркиной, основная (ОБЖ) төзелеш конструкторы, эксперимент почмагы, таратма материал, урам, бакча, шәһәр макеты,торак йортлар, юл билгеләре,төзелешләр, персонаж- уенчыклар.
Программа дошкольногообразования «От рождения до школы» под редакцией Н.Е. Вераксы, Т.С. Комаровой, Э.М.Дорофеевой, основная (музыкальное). Программа дошкольного образования «Камертон» под редакцией Э.П. Костиной, (музыкальное)	Музыка залы. Җиһазлар исемлеге. Пианино, театр төрләре, , музыкальный центр, набор шумовых музыкальных инструментов, музыка инструментлары җыелмасы, дидактик уеннар һ.б.
Программа дошкольного образования «Театр - творчество - дети» под редакцией Н.Ф. Сорокиной, основная (театральная деятельность).	Музыка залы. Җиһазлар исемлеге. Пианино, театр төрләре, , музыкальный центр, музыкаль инструментлар җыелмасы, дидактик уеннар һ.б.

3.8. Үстерешле предметлы тирәлекне оештыру үзенчәлекләре

Мохит төшенчәсе астында табигый, социаль-көнкүреш һәм (яки) мәдәни-эстетик характердагы тирәлек күздә тотыла. Бу — кешенең яшәешшартлары, аның тормыш даирәсе. Мохит махсус проектлана торганюнәлеш алырга мөмкин, һәм бу очракта аның турында шәхесне формалаштыручы мөһим фактор — белем бирү тирәлеге буларак карау күзәтелә(Т.С. Комарова, С.Л. Новоселова, Г.Н. Пантелеев, Л.П. Печко, Н.П. Сакулина, Е.О. Смирнова, Е.И. Тихеева, Е.А. Флерина, С.Т. Шацкий һ.б.).

Группалардагы белем бирү мохите баланың мәктәпкәчә балачагынтулы кыйммәтле уздыру өчен кирәкле махсус шартларны таләп итә. Предметлы үсеш мохите дигәндә баланың танып белүдә, аралашуда, хезмәт, тулаемфизик һәм рухи үсеш ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен җайлаштырылган,оештыру ягыннан формалаштырылган һәм предметлар белән тулыландырылган билгеле бер тирәлек аңлана. Үсешкә булышлык итүче предметлы мохитне заманча күзаллау баланың актив эшчәнлеген тәэмин итүне, аның субъектив позициясен формалаштыруны, иҗади сәләтләрен, мөмкинлекләренбарлык чаралар белән үстерүне үз эченә ала.

Мохит оештыруга төп таләпләр

Мәктәпкәчә оешманың үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите:

• тулы эчтәлекле, үсешкә илтүчән;

• үзгәрүчән;

• күп функцияле;

• вариатив;

• аңлаешлы;

• куркынычсызлыкны тәэмин итүчән;

• сәламәтлекне саклаучан;

• эстетик җәлеп итүчән булырга тиеш.

Мохитне оештыруның төп принциплары

Мәктәпкәчә учреждениенең бүлмәләрен җиһазлау куркынычсызлыкнытәэмин итә, сәламәтлекне саклый, эстетик җәлеп итә торган һәм үсешкәкитерүчән булырга тиеш. Җиһазлар балаларның буена һәм яшенә туры килергә, уенчыклар әлеге яшь өчен максималь үсеш эффектын тәэмин итәргәтиеш.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите тулы эчтәлекле, өлкән кешенең һәм баланың уртак эшчәнлеге һәм балаларның мөстәкыйль эшчәнлегеөчен яраклы, бала яшенең ихтыяҗларына җавап бирерлек булырга тиеш.

Кечкенәләр төркемнәрендә балалар уенының идеясе нигезендә предметтора, шуңа күрә өлкән кеше, сабыйларда кызыксыну, танып белү омтылышы,уен бурычын кую һәм аны чишү теләге уяту өчен, һәрвакыт уен мохитен (корылмалар, уенчыклар, материаллар һ.б.) яңартып торырга тиеш. Төркем бүлмәсендә балаларның мөстәкыйль хәрәкәт активлыгы өчен шартлар тудыру:җиһазлар һәм уенчыклардан буш урын карап кую, балаларны хәрәкәтле уенэшчәнлегенә тарта торган уенчыклар белән тәэмин итү, хәрәкәт активлыгын стимуллаштыручы уенчыкларны көнгә берничә тапкыр алмаштыру сорала.

Зурлар төркемнәрендә идея уенның темасына нигезләнә, шуңа күрә төрлерәвештәге күп функцияле предметлар мохите балаларның актив хыялынуята, һәм алар, сыгылмалы модульләр, ширмалар, пәрдәләр, кублар, урындыклар кулланып, гамәлдәге уен тирәлеген һәрдаим яңача үзгәртеп коралар. Предмет-уен мохитенең үзгәрүчәнлеге балага уен тирәлегенә башканоктадан карарга, уен урынын җиһазлауда активлык күрсәтергә һәм анының нәтиҗәләрен күрә белергә мөмкинлек бирә.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите табигый характердагы объектлардан файдалану мөмкинлеген тәэмин итәргә; даими һәм эпизодик рәвештә балалар бакчасы участогында үсемлекләр үскәнне күзәтү, элементар хезмәттә катнашу, табигый материал белән тәҗрибә һәм экспериментлар үткәрү теләкләрен уятырга тиеш.Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите балаларга тәрбияви йогынты ясаучы мәдәни тирәлек (халык

сәнгате эшләнмәләре, репродукцияләр,бөек кешеләр портретлары, борынгы көнкүреш предметлары һ.б.) буларакоештырылырга тиеш.

Төркемдәге тирәлекне үсешкә китерүче күпсанлы материаллар(китаплар, уенчыклар, иҗат өчен материаллар, җиһазлар һ.б.) белән тәэминителгән аерым зоналар («үзәкләр», «почмаклар», «мәйданчыклар») рәвешендә оештырырга тәкъдим ителә. Барлык предметлар да балаларның куластында булырга тиеш.Тирәлекне шул рәвешчә оештыру мәктәпкәчә яшьтәгеләргә үзләре кызыксынган шөгыльләрне табарга, аларны көн дәвамында чиратлаштырырга ярдәм итә, ә педагогка белем бирү процессын балаларның индивидуальүзенчәлекләрен исәпкә алып нәтиҗәле оештырырга мөмкинлек бирә.

Почмакларны җиһазлау белем бирү процессын тематик планлаштырубелән туры китереп алышынырга тиеш.

Үсеш үзәкләре сыйфатында:

• сюжетлы-рольле уеннар өчен почмак;
• киенү-ясану почмагы (театральләштерелгән уеннар өчен);
• китаплар почмагы;
• басма һәм өстәл уеннар өчен зона;
• күргәзмә (балалар рәсемнәреннән, балалар иҗаты, халык осталарыэшләнмәләреннән һ.б.);
• табигать (табигатьне күзәтү) почмагы;
• спорт почмагы;
• су һәм ком белән уеннар өчен почмак;
• балаларның мөстәкыйль эшчәнлегенең төрле төрләре — конструкцияләү, сәнгати, музыкаль һ.б. эшчәнлек өчен почмаклар;
• уен тирәлеген җиңел үзгәртү өчен зур күләмле йомшак конструкцияләр(блок уенчыклар, өй, тоннельләр һ.б.) белән уен үзәге;
• уен почмагы (уенчыклар, төзү материаллары белән) булдырырга мөмкин.

Үсешкә китерүче предметлы тирәлек мохите хәрәкәтчән һәм җиңел үзгәрә торган динамик тирәлек булырга тиеш. Предметлы мохитне проектлаштырганда шуны онытмаска кирәк: «катып калган» (статик) предмет тирәлеге, баланың фантазиясен уятудан туктау сәбәпле, үзенең үсешкә булышлыкитү функциясен үти алмый башлый. Гомумән, динамиклык-статиклык принцибы уен тирәлекләренең хәрәкәтчәнлек дәрәҗәсенә, предмет шартларының вариантлылыгына һәм балалар эшчәнлеге характерының һәркайсына кагыла. Шуның белән бергә мохитнең билгеле бер тотрыклылыгы һәмдаимилеге — аның балалар өчен гадәтилеген, ияләнгән тирәнлек булуын тәэмин итә.

Кушымта 1

КомплексLы тематик план

(2022-2023 уку елы)

	Блок	Тема	Белем өлкәләре, тема	Максат	Үткәреләсе чаралар
С е н т я б р ь	**“Сау бул җәй, исәнме бакча**”	**1 атна** **1 -2 сентябрь** **Тема:** “Безнең балалар бакчасы!” **Максат:** Җәйдә булган күңелле, кызык вакыйгаларны искә төшереп уңай атмосфера тудыру. **Бурычлар:** 1. Җәй турында күзаллауларга нигез салу, тәүлек өлешләрен дөрес әйтергә күнектерү; 2.Балаларның сөйләмен,игътибарын,ишетү, хәтерләрен; күз алдына китерә, хыяллана белүләрен; вак моториканы, рәсем ясау күнекмәсен, иҗади сәләтләрен үстерү; 3.Балаларда табигать белән кызыксыну тәрбияләү	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Тема: Татар халык әкияте А.Алишның “Куян кызы” әкиятен сөйләү.(**УМК)** Танып-белү үсеше ЭМКФ Тема:“Шар, шакмак” Әд №2 “Сәнгатиэстетик үсеш” Әвәләү Тема: “Конфетлар” Әд.№4 “Танып-белү үсеше” Тема:“Йомшак кай әзерләгән сюрприз”	Әкиятне игътибар белән тыңлауларына ирешү, балаларның игътибарын, диалогик сөйләмен, аңга алуларын, хәтерен, сәнгатьле сөйләмен үстерү әкиятләргә карата кызыксыну тәрбияләү. Шар белән шакмакны аерырга, атарга өйрәтүне ныгыту Балаларны пластилин белән таныштыруны дәвам итү. Зур кисәктән кечкенә кисәкне өзеп алырга, аны туры хәрәкәт белән ике уч төбендә тәгәрәтергә өйрәтү, пөхтә эшләргә, эшләрне тактага тезеп куярга өйрәтүне дәвам итү. Агачтан ясалган уенчыкларны карау барышында агач материалы, аның үзлекләре (каты, нык) белән таныштыру; тәрбияче сорауларына җавап бирергә өйрәтү; предметларның төсен, формасын, зурлыгын билгели белергә өйрәтү,	Әңгәмә: “Әйберләр иленә сәяхәт” Дид.уен: “Аюны җый”, “Маймылны җый”, “Бу кайсы ел фасылы?” **УМК** Х.уен:”Аю өнендә”, “Кояш һәм яңгыр”, “Яфраклар оча, коела” , “Энә белән җеп” **ЭМТЧ ,** ”Маэмай” **№1** Мат.әд.уку Х.Вахит “Болында” шигыре, Г.Лотфи “Ул бакчаны ярата” хикәясе, Ә.Бикчәнтәева “Минем бакчам” шигыре.**УМК** Ә.Гомәров “Ул шуңа кечкенә”, Ә.Ерикәй“Көз”. Ата-аналар белән эш: “Сау бул, җәй” **Йомгаклау чарасы:бакча буенча экскурсияләр**

			“Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем Тема:“Каран-даш һәм кәгазь бн таныштыру.”	анализаторлар эшчәнлеген, сүзлек байлыгын, хәтерләрен, игътибарларын үстерү; уенчыкларга карата сакчыл караш, уеннан соң уенчыкларны урынына кую гадәте тәрбияләү. Карандаш һәм кәгазь бн таныштыру. Карандашны дөрес итеп тотарга күнектерү.Төсләр белән таныштыруны дәвам итү. Эстетик зәвыкларын үстерү.	
		2 атна **5-9 сентябрь** **Тема**: “Куркыныч-сызлык ” **Максат:** Тормыш куркынычсыз лыгы нигезлә-рен форма-лаштыру. **Бурычлар:** 1. Балалар бакчасында, өйдә, урамда бердәм тәртип күнекмәләрен ныгыту. 2.Балаларның әйләнә-тирәдә ориентлаша белүләрен камилләште-рү. 3.Балаларга юл куркыныч-сызлыгы кагыйдәләре турында иң гади күзаллау бирү	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Тема: “Нинди төрле машиналар”. Әд.№11 **(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ Тема:“Түгәрәк, шакмак”. Әд.№2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру. Тема:”Танышу ”Әд.№4 “Танып-белү	Йөк һәм җиңел машиналарның төп өлешләрен, аларның нигә кирәклеген аң-лату; уенчык маши-налар белән идарә итүне ныгыту; 3-4 җөмлә белән машина турында тасвирлап сөйләргә өйрәтү. Балаларның шакмак белән таныштыру. Түгәрәк һәм шакмак-ны аера,әйтә белергә өйрәтү.Эшчәнлеккә кызыксыну уяту. Кызыксынучанлык тәрбияләү. Балаларны кисеп ябыштыру шөгыле белән таныштыру, үрнәк эшләрне күмәк рәвештә төрле фор-малар ябыштырырга өйрәтү, балада шө-гыльгә карата кы-зыксыну тәрбияләү. Балаларны транс-	Әңгәмә: “Куркыныч әйберләр”, “Юл йөрү кагыйдәләре” **УМК картиналарын кулланып** Хәр.уен: “Куык”, “Чыпчыклар һәм автомобиль”, **УМК (битлек-ләрен кулланып**)”Маш ина килә”**№1**, ”Давыл” **ЭМТЧ** Матур әд.уку “Өч аю” әкиятен сәхнәләштерү **ЭМТЧӘ**.Ерикәй “Күз” шигыре,Ә.Бикчән тәева “Туп” шигыре **УМКР**.Батул-ланың “Елак этәч” әсәрен уку,”Төлке ,куян

			үсеше” Тема: ”Транспорт төрләре” ӘдNo3 “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем Тема:”Матур баскычлар яки җәяүлеләр юлы” No4	портны билгеләргә, транспорт төрләрен, төп билгеләрен (төсен, формасын, биеклеген, төзелешен, функцияләрен һ.б.) билгеләргә һәм аерырга өйрәтү. Сызыкларны астан өскә таба сызарга өйрәтү. Пумалага буяу җыю,юу, киптерү, буяу алымнарына күнектерү. Төсләр белән таныштыруны дәвам итү. Эстетик зәвыкларын үстерү.	һәм этәч” экиятен сөйләү. Мульт.карау “Бәләкәч һәм Карлсон”, “Кошкин дом” **ИКТ** **Йомгаклау чарасы:"Куркы нычсыз җәй” рәсем күргәзмәсе оештыру.**
		3 атна 12-16 сентябрь Тема: “Балалар язучылары иҗаты”. **Максат:** Балаларны балалар язучылары иҗаты белән таныштыру; әкиятләр белән таныштыру аша балаларның аралашу сәләтләрен үстерү. **Бурычлар:** 1.Балаларда әкият геройларына карата кызгану, ярдәм кулы сузу, шәфкатьлелек,миһербанлылык сыйфатлары тәрбияләү. 2.Балаларның	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Татар халык әкияте А.Алишның “Куян кызы” әкиятен сөйләү.**(УМК) No11** “Танып-белү үсеше”ЭМКФ “Зур һәм кечкенә”. No2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү. “Куян кызына кишерләр”.No4 “Танып-белү	Әкиятне игътибар белән тыңлауларына ирешү, балаларның игътибрын, диалогик сөйләмен, аңга алуларын, хәтерен, сәнгатьле сөйләмен үтерү әкиятләргә карата кызыксыну тәрбияләү. Контраст предметларны зурлыклары буенча аера белүләрен ныгыту. “Зур” һәм “кечкенә” дигән сүзләрне куллану. Математика эшчәнлегенә кызыксыну уяту. Балаларга турыга тәгәрәтеп әвәләүне ныгыту, чиста, пөхтә эш итәргә күнектерү, төс төшенчәсен бирү. Балаларда әвәләп ясауга кызыксыну тәрбияләү. Табигатьтәге көзге	Әңгәмә: “Мин ничек итеп сөйләшәм”, “Кем ул Абдулла Алиш?” Хәр.уен: “Куык”, “Мәче һәм тычканнар”, “Тигез юл буйлап” **УМК (битлекләрен кулланып)** ”Давыл” **ЭМТЧ**,”Бакалар” **No1** Дид.уен: “Куяннарны качыр”, “Кыргый һәм йорт хайваннары”. Мат.әд.уку: А.Алиш “Куян кызы”әкияте, Чукмар белән Тукмар” әкияте.**УМК** “Төлке, куян һәм этәч” әкиятен тетральләштерү.

		башка кеше-ләр белән ара-лашу оста-лыкларын үстерү, персо-нажларга үз мөнәсәбәтл-әрен белде-рергә өйрәтү. Әкиятнең эчтәлеген сүзләр, хәрәкәтләр, ишарәләр белән белдерергә күнектерү. 3.Балаларны А.Алишның балалар өчен язылган әкиятләре белән таныштыру;	үсеше"Тирә-юнь белән таныш-тыру. Тема:"Бакчада алмалар өлгерде". **(УМК)** №11 "Сәнгати-эстетик үсеш"Рәсем Тема:"Яңгыр ява"№4	үзгәрешләр. Җиләк җимешләр (алма. билгеләре) турында күзаллауларын киңәйтү һәм активлаштыру. Тиңдәш кисәкләр кергән җөмләләр төзергә өйрәтү, балаларның игътибарын, аңга алуларын. хәтерен, сенсорик күнекмәләрен, артикуляцияон аппаратын үстерү. Күмәк эшләүгә тарту. Сорауларга җавап бирү теләге тәрбияләү. Табигать күренеш-ләрен рәсемдә чагылдырырга өйрәтү. Кыска сызыклар һәм штрих ясауны ныгыту, карандашны дөрес тотарга күнектерү. Төсләрне дөрес итеп сайлап алу, чиста,пөхтә эшләү.	**УМК (битлекләрен кулланып)** Мульт.карау: "Куян кызы", "Казлар-аккошлар" **ЭМТЧ** **Йомгаклау чарасы: Төркем тәрбиячеләренең "Чукмар белән Тукмар" экиятен сәхнәләштерүе.**
		4 атна 19-23 сентябрь Тема:"Арала шу әдәбе" **Максат:** балаларда күркәм сыйфатлар, якыннарына карата мәрхәмәтле-лек,игътибар-лык**,**барлык җан ияләренә шәфкатьлелек сыйфатларын үстерү. **Бурычлар:**	"Сөйләм үсеше" Сөйләм үстерү."Үз - үзеңне әдәпле тоту". **Әд №12** "Танып-белү үсеше" ЭМКФ "Квадрат белән таныштыру".	Балаларны өлкәннәргә, яшьтәшләренә рәхмәт әйтергә күнектерү; үтенечләре булганда, "зинһар" сүзен кулланырга өйрәтү. Махсус тудырылган шартта бер һәм күп предметларны табар-га өйрәтүне дәвам итү. Бер һәм күп сүз-ләре белән билгеләү. Квадрат белән та-ныштыру. Квадрат белән түгәрәкне аерырга өйрәтү.	Әңгәмә: "Без уйнарга яратабыз", "Нәрсә ул яхшы, нәрсә ул начар?", "Безнең гаилә" рәсемен карау.**УМК картинасы.** Өстәл уеннары: "Домино","Күңел ле пазллар","Лото" "Кошлар","Аюны кем чакырды?"**УМК (битлекләрен**

		1. Балаларда әдәплелек сыйфатлары тәрбияләү. 2.Бәйләнешле сөйләм күнекмәләрен үстерү. 3. Балаларда әдәплелек, тәрбиялелек сыйфатлары, бер-берсенә, өлкәннәргә, ата-аналарга карата хөрмәт, ихтирам хисләре тәрбияләү.	“Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү: ”СеңлемАлсу-га клиндерләр”. №4 “Танып белү үсеше”Тирә – юнь белән таныштыру ”Безгә кунаклар килде “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем: “Нәрсә телисең шуны яса”. Әд№4	Әвәләү белән кызык-сыну тәрбияләү. Пластилинны кул белән турыга тәгәрәтергә һәм тоташтырырга өйрәтү. Чиста, пөхтә эшләргә күнектерү. Кунакларны каршы алырга,алар белән аралашырга өйрәтүне дәвам итү Рәсемнең эчтәлеген мөстәкыйль уйлап табарга, уйлаганны тормышка ашырырга өйрәтү. Иҗат итү һәм мөстәкыйль-лекне үстерү.	**кулланып**), ”Бакалар”**”№1** С\р уен:”Без кунакка барабыз”, “Такси” Әдәбият уку: Э.Шарифуллина “Зур үскән”, ”Беренче рәхмәт”шигыре **,** Йомгаклау чарасы: **“Нәрсә ул яхшы, нәрсә ул начар?" Дидактик уенын ясау.**
		5 атна **26-30 сентябрь** **Тема**: «Күңелле бакчам” **Максат:** өлкәннәр хезмәтенә уңай мөнәсәбәт формалаш-тыру. **Бурычлар:** 1.Балаларда үз-үзеңне әдәпле тоту күнекмәләре тәрбияләү: кешеләр бе-лән аралашу әдәбенә өйрә-тү, өлкәннәр хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү. 2.Балаларны	“Сөйләм үсеше”Сөйләм үстерү. “Зилә бакчага бара” хикәясен уку**.** **(УМК) №14** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ Тема: “Пред-метларны чагыштыру**”.** **(УМК) №2** “Сәнгати-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру: “Юл буйлап шарлар тәгәри.”№4	Хикәянең эчтәлеген аңларга ярдәм итү, игътибарлылыкны үстерү, матур әдәбиятка кызыксыну уяту. Контраст предмет-ларны зурлыклары буенча чагыштыра белүләрен ныгыту. “Зур” һәм “кечкенә” дигән сүзләрне сөй-ләмдә куллана белү-ләренә ирешү. Мате-матика эшчәнлегенә кызыксыну уяту. Түгәрәк формадагы предметлар белән таныштыру. Түгә-рәкне бармаклар белән йөртү, исемен атарга өйрәтү (түгә-рәк шар, алма, ман-дарин). Ябыштыру алымнарын өйрәтү,	Әңгәмәләр: “Бакчада эшләүче апалар”, ”Безнең тәрбияче апалар”,”Бакчада рәхәт” Өстәл уеннары: ”Мозайкалар”,”Ба ла-ларын тап”, ”Домино”. Хәр.уен: “Мәче һәм тычканнар” **УМК битлек-ләрен куллану** “Тавыклар яшелчә бакчасын-да” ,**УМК (битлекләрен кулланып**),”Без унике кызидек”**ЭМТЧ** “Нәни кошлар**”** **№1** Мат.әд.уку:

		өлкәннәр хез-мәте белән таныштыруны дәвам итү, аларның игътибарын хезмәт кеше-ләренең эшенә һәм эшнең нәти-җәсенә юнәлтү. 3.Балаларда әйләнә-тирәдәге кешеләрнең тормышы һәм эшчәнлеге белән кызыксыну теләге тәрбияләү.	“Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру. “Балалар бакчасында без нәрсәләр эшлибез” Әд.№3 “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем “Үз теләкләре белән рәсемләү” №4	иҗадилык үстерү. Балаларны балалар бакчасында эшләүче тәрбияче хезмәте белән таныштыруны дәвам итү, тәрбияче-ләрне исеме, отчес-твосы белән әйтергә өйрәтү, аларга “сез” дип эндәшү.Тәрбия-чегә карата хөрмәт һәм аның хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү. Балаларны мөстә-кыйль рәрештә рә-сем темасын уйлар-га,башлаган эшне ахыргача җиткерер-гә, карандашны дөрес тотарга, дөрес буярга өйрәтү. Күзаллауларын, иҗади сәләтләрен үстерү.	Э.Мөэминова “Үз телемдә сөйләшә” шигыре, Ә.Ерикәй “Күз” шигыре,”Зилә бакчага бара” хикәсе, Р.Вәлиева “Сүз тыңлаучан булыгыз” шигыре. **УМК** “Яфрак бәйрәме” җырын җырлау. **УМК** Мульт.карау: “Мойдодыр” “Төлке һәм каз”, **ИКТ** “Балалар бакчасында”җыр ын тыңлау**.№1** Йомгаклау чарасы:**“Минем яраткан тәрбиячем” фотоколлаж ясау.**
О К Т Я Б Р Ь	**Алтын көз”.**	**1 атна** **3- 7 октябрь** **Тема:** "Яхшы сүз-җан азыгы”. **Максат**: Балаларда өлкәннәргә карата шәфкатьлелек һәм әхлакый сыйфатлар тәрбияләү. **Бурычлар:** 1.Балаларда яхшы эшләр белән өлкәннәрне шатландыруга омтылыш тәрбияләү. 2.Балаларның физик,әхлакы, эстетик	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү. “Әбием, бабаем – минем бик якыннарым”. **(УМК)Әд.№12** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ. “Бер,күп,әз”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү: “Әбиемә күчтәнәч”. №4	Балаларны әби-ба-байларга игътибар-лы, ярдәмчел булырга; яратып, ягымлы итеп эндә-шергә өйрәтү, әби-бабайларны олылау хисләре тәрбияләү. Предметларны аера белүләрен ныгыту. “Күп”,“әз”,“бер” сүз-ләрен кулланырга күнектерү. Матема-тика эшчәнлегенә кызыксыну тәрбия-ләү. Олыларга карата игътибарлы, мәрхәмәтлелек тәрбияләү; фантазияләрен, фикерләү сәләтләрен	Әңгәмә “Әби-ба-байларга хөрмәт”, ”Әби- бабаем минем якынна-рым”**УМК рә-семнәрен кул-ланып**“Безнең гаилә” картина-сын карау. **УМК (картиналарын куллану)** “Әбием-әбекәем” җыр җырлау.**УМК** Дид.уен: “Бу кай-сы ел фасылы”, “Кошларны җый”, “Парлы рәсемнәр”,“Куян-нарны качыр”**УМК**

		үсешкә уңай йогынты ясау.Балалар-ныиҗтимагый тормыш күре-нешләре белән таныштыру. 3.Илдәге вакыйгаларга (өлкәннәр көнен билгеләп үтәргә) игътибарлы булырга өйрәтү.	“Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру. “Әбидә кунакта” Әд№5 “Сәнгати-эстетик үсеш”Рәсем “Әбиемә бүләк: Яфраклардан төсле келәм”. №4	үстерү,зур кисәктән кечкенә түгәрәк формалар әвәләргә өйрәтү, кул чукларын ныгыту. Балаларны йорт хайваннары һәм аларның балалары белән таныштыруны дәвам итү.Йорт хайваннары белән дөрес итеп аралашырга өйрәтү хайваннар турында кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. Эстетик зәвыкларын,образлы күзаллауларын үс-терү.Пумаланы дө-рес тоту, яфраклар ясаганда пумаланы яткызып ясау алы-мын өйрәтү.Олылар-га хөрмәт, мәрхәмәт-лелек тәрбияләү.	Хәр.уен:”Очкыч-лар”,“Кем тизрәк”**УМК** “Зуртуп” **ЭМТЧ**, ”Төлке һәм тавыклар”**№1** Мат.әд.уку:Ш.Маннур “Яратам” шигыре, Э.Шарифуллина “Минем бабам” шигырен ,”Көз-гегә карыйм әле” такмагын,”Кызыл Калфак”әкиятен уку.**УМК**”Чуар тавык” әкияте. **ЭМТЧ**, **ИКТ** ”Иң шәп бабай”җырын тыңлау**№1** Йомгаклау чара-сы**: “Әби-бабайларны “котлау.**
		2 атна 10-14 октябрь Тема: “Туган якка көз килде”. **Максат:** Балаларга та-бигатьтәге көзге үзгә-решләр ту-рында мәгъ-лүмат бирү. **Бурычлар:** 1.Балаларга көзге уңыш турында мәгъ-лүмат бирү, яшелчәләр турында белемнәрен ныгыту. 2.Балаларны	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү. “Алтын көз” картинасын карау **(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Түгәрәк белән таныштыру”. №2	Балаларның көз, та-бигатьтәге көзге үз-гәрешләр турында белемнәрен үстерү, балаларның игъти-барын, аңга алула-рын, хәтерен, сорау-ларга җавап бирү теләге тәрбияләү, та-бигатьтәге матур-лыкны күрә белергә аңа сокланырга өйрәтү. Балаларны аерым предметларны бер төркемгә җыеп бер-ләштерергә, төркем-нән бер предметны аерып алырга өйрә-түне дәвам итү.“Бер”, “күп”,“бер дә юк”	Әңгәмә “Көз күчтәнәчләре”, ”Көз билгеләре”,Көзге киемнәр” Дид.уен: “Бу нинди яшелчә”, “Серле капчык”**УМК** Хәр.уен: “Мәче һәм тычканнар” Эбәк-әбәк**”ЭМТЧ,** “Куян”,“ Урманда, аю янында”, **УМК (битлекләрен кулланып)** Мат.әд.уку: Р.Корбан

		яшелчәләрне тышкы күре-неше,тәме, формасы бу-енча аера бе-лүлүренә ирешү; игъти-барын, аңга алуларын,бал аларда сорауларга җавап бирү теләге уяту; табигатькә уңай караш тәрбияләү.	“Сәнгати.-эстетик үсеш”Әвәләү: “Йомры икмәк” №4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру. “Куян үстергән кишер белән помидор”. Әд.№11 “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем:”Төсле йомгаклар” Әд.№4	төшенчәләрен ныгыту. Ничә? соравын аңларга булышу. Түгәрәк белән таныштыру. Балаларда әкият пер-сонажларын әвәләр-гә теләк уяту, түгә-рәк формадагы пред-метларны әвәләү осталыкларын үсте-рү. Таяк белән пред-метның аерым де-тальләрен ясарга өй-рәтү. Балаларда кы-зыксыну тәрбияләү. Балаларга табигать-тәге көзге үзгәреш-ләр, көзге уңыш ту-рында мәгълүмат бирү, яшелчәләр (кишер, помидор) турындагы белемнә-рен ныгыту; бала-ларның яшелчәләрне (кишер, помидор) тышкы күренеше, тәме, формасы буенча аера белүлә-ренә ирешү; игъти-барын, аңга алула-рын, диалогик сөй-ләмен, сенсорик кү-некмәләрен үстерү; балаларда сорау-ларга җавап бирү теләге уяту; таби-гатькә уңай караш тәрбияләү. Альбом битеннән карандашны алмый-ча тоташ сызыклар-ны түгәрәк форма-сында ясарга;каран-дашны дөрес тотарга өйрәтү;ясау процес-сында төрле төсләр кулланырга тәкъдим итү. Балаларның	“Бакчалар” шигыре, Р.Фәйзуллин “Кишер түтәле”.Ә.Ерикәй ”Көз”,М.Фәйзул-лина”Көзге яңгыр” шигыре,**УМК** С\р уен: “Яшелчә кибетендә” Мульт.карау: “Казлар-аккошлар”, “Прививкадан курыккан бегемот” Бармак уены: “Җиләкләр”, ”Яшелчәләр”, “Ялкау бармак” **УМК** Өстәл театры: “Шалкан”**УМК (битлекләрен кулланып)** Йомгаклау чарасы: **"Сөмбелә” бәйрәмен уздыру.**

				игътибарларын төр-ле төсләр кулланган рәсемнең матурлы-гына юнәлтү.	
		3 атна 17-21 октябрь Тема: "Яшелчә, җиләк-җимешләр" **Максат:** Балаларга көзге байлыкның, халыкка шатлык, куаныч китеруен төшендеру. Көз фасылы ның үзенә генә хас булган матурлыгын һәм гүзәллеген күрә белергә өйрәтү. **Бурычлар:** 1. Көзге байлыкларны тудыручы игенчеләр хезмәтенә карата хөрмәт һәм көз фасылына соклану хисләре тәрбияләү. 2. Балаларның бәйләнешле сөйләм телен һәм ишету сәләтен үстерү. 3.Балаларның табигатьтәге сезонлы үзгәрешләрне	Сөйләм үстерү: ”Алтын көз” . Әд.№11**(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Күп, бер, берәү дә юк” төшенчәләре белән таныштыру”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру: “Яшелчәләрне кышка әзерлик” №4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру: ”Сары, кызыл яфраклар”. Әд.№11**(УМК)**	Предметларның са-ны буенча бәйләнеш урнаштырганда, “бер”, “күп”, ”аз”, “берәү дә юк” сүзләрен куллана, сүзләрдә [с], [з], [ф], [к] тартыкларын ачык итеп әйтә бе-лергә өйрәтү; бала-ларның игүтибарын, зиһенгә алуларын; табигатьнең матур-лыгын тоемлаула-рын, тәрбияче сора-вына аңлаешлы итеп җавап бирә белүлә-рен үстерү; табигать-кә карата уңай мөнә-сәбәт тәрбияләү. Балаларны аерым предметларны җыеп төркемнәргә берләш-терергә һәр төркем-нән бер предметны аерып алырга өйрә-тү. “Бер”, “күп”, “бер дә юк” төшен-чәләрен ныгыту. Балаларны кисеп ябыштыру шөгыле-нә кызыксыну уяту, үрнәк эшне күрсәтү, яшелчәләрне ябыш-тырырга өйрәтү. Балаларны көз, кыш ел фасылларының характерлы билге-ләре белән таныш-тыру; бер ел вакыты икенчесен алмашты-руы турында , мәгъ-лүмат бирү; көзге	Әңгәмә:”Көзге эшләр”,“Алтын көз”, “Яшелчә бакчасында” картинасын карау. **УМК картинасын кулланып** Дид.уен: “Бу нинди яшелчә”, “Серле капчык”**УМК** “Мәче һәм тыч-каннар”, “Тавык-лар яшелчә бакча-сында” ,**(УМК битлекләрен кулланып**), ”Без унике кызидек” **ЭМТЧ**“Нәни кошлар**” №1** “Шалкан” рус халык әкияте, “Чуар тавык” әкияте, “Аю белән бабай” әкияте.**ЭМТЧ** С\р уен: “Яшелчә кибетендә” Бармак уены: “Җиләкләр”, ”Яшелчәләр”, “Ялкау бармак” **УМК** Йомгаклау чарасы: **Күргәзмә ”Көз кучтәнәчләре”.**

		белүләрен ачыклау һәм ныгыту.	“Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем: “Яңгыр ява№4	яфраклар турындагы белемнәрен (яфракларның төсләре үзгәрә, алар коелалар) киңәйтү. Авазлар әйтелешен ныгыту; балаларның игътибарын, аңга алуларын, хәтерен, бәйләнешле сөйләмен үстерү; күзгә табигатьнең матурлыгын күрә белергә өйрәтү; балаларда чиста, пөхтә эшләү теләге тәрбияләү. Әйләнә-тирә мөхиттән алган тәэсирләрен рәсемдә күрсәтә белергә өйрәтү.Карандашны дөрес тотып кыска сызыклар һәм штрихлар ясау күнекмәсен ныгыту.Рәсем ясарга теләк тудыру.	
		4 атна **24-28 октябрь** **Тема:** “Табигатьне саклыйк" **Максат :** табигатькә мәхәббәт һәм сакчыл караш тәрбияләү. Җирне матурлау, “дәваларга” өйрәтү, табигатьнең гүзәллеген күрә белергә өйрәтү. **Бурычлар:** 1.Балаларда игътибарлылык, әйләнә-тирә	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үсеше "Яшеллекне саклау" Әд.№12 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Озын-кыска”	Балаларны табигатьтәге матурлыкны күрә, тоя белергә өйрәтү. Яшеллекне сакларга кирәклеген аңлату. Куакларны, агач ботакларын сындырырга ярамаганлыгын төшендерү. Ике предметны озынлыклары буенча чагыш-тырырга өйрәтү. Озын-кыска, озынрак-кыскарак төшенчәләрен аңларга һәм куллана белүләренә ирешү. Аерым предметларны бер төркемгә җыеп берләштерергә, төркемнән бер	Әңгәмә: “Без ничек ял итәбез” Картина карау “Ишек алдында”**УМК** Хәр.уен:“Песи һәм тычканнар**”№1**, ”Безунике кыз идек” **ЭМТЧ** Дид.уен: “Нәрсә юк”, “Курчакны киендер”. Мат.әд.уку: “Кем нәрсә ярата?”тат. халык әкияте, “Әтисе дә ярата” бармак уены. С\р уен: “Курчакның

		табигатькә, урманга карата сакчыллык, миһербанлы-лык сыйфатлары, экологик культура тәрбияләү. 2.Табигать-тәге үзара мөнәсәбәтләр не күрә белү сәләтен, диалогик сөйләмне үстерү. 3.Татарстан җирлегендә үсә торган урман үсемлекләре турында белемнәрен камилләштерү, үз тәҗрибәсенә, белеменә таянып, агачлар турында кыска хикәя төзүдә күнектерү	“Танып-белү үсеше”“Әбидә кунакта”Әд№5 “Сәнгати-эстетик үсеш”Рәсем: “Шарларга төсле җепләр бәйли-без”. Әд№4 “Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү “Матур кош”Әд№4	предметны аерып алырга, бер, күп, бер дә юк сүзләрен куллана белүләрен үстерү. Балаларның йорт хайваннары һәм аларның балалары белән таныш-тыруны дәвам итү. Йорт хайваннары белән дөрес итеп аралашырга өйрәтү йорт хайваннары турында кайгырту-чанлык тәрбияләү. Карандашларны дөрес итеп тотарга өйрәтүне дәвам итү. Өстән аска таба өзлексез туры сы-зыклар сызарга өйрә-тү.Эстетик зәвыкларын үстерү. Матурлыкны күрүне тәрбияләү. Берничә кисәктән торган предметлар әвәләргә өйрәтү. Предметларның бер өлешен икенчесенә тыгыз итеп ябышты-рырга күнектерү.Бармак очлары белән чеметеп алу алымын ныгыту (койрык, томшык)	бүлмәсе”, “Кибеттә”. Йомгаклау чарасы: **Акция «Яшел патруль» (экскурсия)**

Н О Я Б Р Ь	**Минем туган җирем**	**1 атна** **31 октябрь-4 ноябрь** **Тема:** “ Кошлар ашханәсе”. **Максат:** Табигый шартларда яшәүче кыргый хайваннарның һәм кошларның тормышы, һава шартларында җайланулары, көзге тормышлары турында белем бирү. **Бурычлар:** 1.Табигый шартларда яшәүче җан ияләренә миһербанлы караш тәрбияләү. 2.Хайваннар һәм кошлар дөньясына гомуми кызыксыну хисе тудыру. 3.Бер үк хайваннарның һәм кошларның төрле ел фасылларында торышын өйрәнү.	“Сөйләм үсеше”Сөйләм үстерү:”Уенчык песи баласы турында хикәяләү”.Әд. №11 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Зур һәм кечкенә түгәрәкләр”.№2 “Сәнгати эстетик-үсеш" Әвәләү.”Неваляшка-аю”	Балаларның гаилә турындагы күзаллауларын киңәйтү; уенчыкны карауга балаларны җәлеп итү; уенчыкны сорауларга җавап бирү юлы белән тасвирларга, тәрбияче ярдәмендә уенчык турында кыска хикәя төзергә өйрәтүне дәвам итү; балаларның игътибарын, аңга алуларын, күзәтүчәнлеген, сүзлек байлыгын үстерү; тәрбияче һәм иптәшләре белән аралашу теләге уяту; йорт хайваннарына карата мәрхәмәтлелек, кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү. Балаларны аерым предметларны бер төркемгә җыеп берләштерергә, төркемнән бер предметны аерып алырга өйрәтүне дәвам иттерү. Бер, күп, бер дә юк төшенчәләрен ныгыту. Түгәрәк белән таныштыруны дәвам итү. Түгәрәкләрне зурлыклары буенча чагыштырырга өйрәтү. Төрле зурлыктагы түгәрәк формалы өлешләрдән торган әйберләр сүрәтләргә өйрәтү.Бер-берсенә кысып әйберләрне өлешләрне тоташтыру күнекмүлүрен үстерү.Кунакларны каршы алырга, алар	Әңгәмә “Кошлар”, “Кыргый хайваннар” **УМК рәсемнәре куллану** Дид.уен: “Кошларны җый”, “Хайваннарны чакыру”, “Нәрсә артык” **УМК** Мат.әд.уку: “Кем нәрсә ярата?” татар халык әкияте, Н.Исәнбәт “Куянкай” шигыре, Б.Рәхмәт “Кошлар киткәндә” шигыре. Ә.Бикчәнтәева “Бәтиләр **“УМК** “Теремкәй” әкияте **ЭМТЧ** Мульт.карау: “Прививкадан курыккан бегемот”, “Койрыклар” **ЭМТЧ** “Без,без идек” бармак уены.**УМК** **ИКТ** “Кошлар” тавышын тыңлау **УМК (аудио-кушымта)** Хәр.уен: “Яңгыр һәм кояш”, Тигез юл буйлап”, Кошлар” (**УМК битлекләрен кулланып)** “Төлке һәм тавыклар” **ЭМТЧ,** “Маэмай”**№1** Йомгаклау чарасы: “**Җимлекләр” күргәзмәсен оештыру.**

			“Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру: “Куян үстергән кыяр һәм шалкан”.(**УМК**)Әд. №11 “Сәнгати - эстетик үсеш” Рәсем:”Эт оясы”Әд№4	белән аралашырга өйрәтүне дәвам итү. Балаларга табигать-тәге көзге үзгәреш-ләр, көзге уңыш ту-рында мәгълүмат би-рү, яшелчәләр (кыяр, шалкан) турындагы белемнәрен ныгыту; балаларның яшелчә-ләрне (кыяр, шалкан) тышкы күренеше, тә-ме, формасы буенча аера белүләренә ире-шү; игътибарын, аң-га алуларын, диало-гик сөйләмен, сенсо-рик күнекмәләрен үстерү; балаларда сорауларга җавап бирү теләге уяту; табигатькә уңай ка-раш тәрбияләү. Турыпочмаклык, түгәрәк, тубәдән торучы предметлар ясарга өйрәтү. Буяу алымнарын ныгыту.	
		2 атна **7 ноябрь-** **11 ноябрь** **Тема:** “Мин дөньяны иҗат итәм” **Максат:** компьютер чараларын танып-белү, иҗади һәм уен эшчәнлеге процессларын да куллану. **Бурычлар:** 1.Цифрлашты ру аша балаларның танып	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү. “Безнең гаилә”. **(УМК)**Әд.№11 “Танып-белү	Балаларның гаилә һәм гаилә әгъзалары турындагы белемнә-рен баетуны дәвам итү; исемнәрне сан, тартым белән төрләндерүгә (эти-әниләр, әни-әнием) күнектерү; балалар-ның игътибарын, хәтерен, аңга алу-ларын үстерү; олы-лар белән ирекле аралашу күнекмә-ләре; гаиләгә һәм гаилә әгъзаларына карата игътибар-лылык, кайгырту-чанлык тәрбияләү. Махсус тудырылган	Әңгәмә “Минем гаиләм”, “Мин әнигә булышам”,”Өйдә ”, Өстәл уеннары: ”Домино”,”Кү-ңелле пазллар”,”Лото” Хәр.уен: ”Давыл” **ЭМТЧ**“Күрсәт әле, үскәнем”, ”Аюны кем чакырды?”**УМК (битлекләрен кулланып**). С\р уен:“Алсу курчакка бүлмә”,

		белүләрен киңәйтү. 2.Заманча җәмгыять тормышына җайлашкан шәхес тәрбияләү. 3. Балаларны аңга алуларын, игътибарын, хәтерен үстерү.	үсеше” ЭМКФ “Бер-күп” предметларны табарга өйрәтү.№2	шартта бер һәм күп предметларны табарга өйрәтү. “Ничә?”- дигән соравын аңларга, җавап биргәндә күп, бер сүзләрен файдаланырга күнектерү. 2 предметны озынлыгы буенча чагыштырганда аларның берсе өстнә икенчесен куеп һәм янәшә кую ысулларын куллана белү. Озын-кыска, озынрак-кыскарак сүзләрен куллана белүләрен ныгыту.	“Гаилә”. Мат.әд.уку: “Кем нәрсә ярата” тат.халык әкияте, Ш.Маннур “Яратам” шигыре, Җ.Тәрҗеманов “Үзен бик чиста йөртә” шигыре, Йомгаклау чарасы:**Гаилә альбомын тулыландыру**
			“Сәнгати-эстетик үсеш”Кисеп-ябыштыру: ”Өйләрдә төсле-төсле утлар яна”. №11	Балаларда түгәрәк формасын ябыштырырга һәм исемнәрен әйтергә өйрәтү, төсе буенча чиратлаштырырга өйрәтү, пөхтә итеп ябыштырырга күнектерү, төсләр турында белемнәрен ныгыту. Туган йортларына карата мәхәббәт тәрбияләү.	
			“Танып- белү үсеше.” Тирә – юнь белән таныштү. ”Кунак каршылыйбыз” Әд №11	Савыт-сабаның аерым предметларны, аларның кулланылышы турында белемнәренә төгәллек кертү; тәрбияче белән бергә кыска хикәя төзергә өйрәнүне дәвам итү. Өлкәннәргә булышу теләге уяту, савыт-сабага сакчыл караш тәрбияләү.	
			“Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем:”Түгәрәк әйбер ясау” Әд №4	Түгәрәк формадагы әйберләр ясауда күнектерү; буяулар белән дорес кулланырга, пумаланы	

				дөрес итеп тотарга өйрәтү,буяу алыр алдыннан һәм эшләп бетергәч пумаланы юарга өйрәтү. Үзлә-ренең рәсемнәренә соенергә өйрәтү, мөстәкыйльлекне үстерү.	
		3 атна **14-18 ноябрь** **Тема:** “ Туган авылым". **Максат:**бала-ларның үзләре яши торган авыл, аның истәлекле урыннары белән таныштыру. **Бурычлар:** 1.Балаларда кечкенәдән әхлакый-патриотик сыйфатлар тәрбияләү. 2.Яңа сүзләр өйрәнү белән бергә авылы-быз турында белемнәребез не балалар белән бергә үстерү. 3.Төркемдә өйрәнгән яңа-лыкларны балалар бакчасында һәм гаиләдә бергәләп ныгыту.	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү“Туган авылым” Әд№3 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Квадрат һәм түгәрәк”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру. “Яфраклар оча.”№4	Балаларга үзләренең авыл исемнәрен әй-тергә өйрәтү, туган авыл турында эле-ментар күзаллау-ларын булдыру. Авылда күп өйләр, урамнар, машиналар барлыгын аңлату. Туган авылыма мәхәббәт тәрбия-ләү.Балаларда туган җирне ярату хисе тәрбияләү.Туган авылның истәлекле урыннары белән таныштыру Махсус тудырылган шартта бер һәм күп предметларны табарга өйрәтүне дәвам итү. Бер һәм күп сүзләре белән билгеләү. Квадрат һәм түгүрәкне аерырга, дөрес итеп әйтергә өйрәтүне дәвам итү. Көз аеның харак-терлы үзенчәлекләре белән таныштыруны дәвам итү (яфраклар коела, яңгырлар ява, көн болытлы). Бала-ларны кызыл, яшел һәм сары төстәге яфракларны тасмага	Әңгәмә “Туган якны, туган җирне ярату”, “Балтачның матур урыннары” Хәр.уен:“Күбәләк ләр”, “Песи һәм чыпчыклар”, “Төлке һәм тавыклар. Дид.уен:“Курчак-ны киендер”, “Куяннарны качыр”**УМК** Мат.әд.уку: “Г.Нәбиуллин “Әнигә булышам”шигыре ,Р.Фәйзуллин “Безнең ил” шигыре.**УМК** Мульт.карау: Казлар-аккош-лар”,“Койрык-лар”.**ЭМТЧ** С\р уен: “Курчакны йокларга салыйк”,”Матур-лык салонында” Йомгаклау

			“Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру. “Туган ягым Балтачым альбомын карау” “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем: ” Кечкенә китапчыклар”. №4	чиратлаштырып ябыштырырга; чиста, пөхтә эшләргә өйрәтүне дәвам итү Балаларда туган җирне ярату хисе тәрбияләү. Туган авылның истәлекле урыннары белән таныштыру Сулдан уңга, өстән аска таба тоташ сызыклар белән дуртпочмаклы формада рәсем ясарга өйрәтү.Буяу алымында өстән аска яки сулдан уңга икәнен искәртү. Күзаллауларын үстерү.	чарасы: **"Балтачым-туган ягым"презентациясен карау.**
		4 атна 21-25 ноябрь Тема.“Безнең әниләр” **Максат**: Иң кадерле кешегә - әнигә - мәхәббәт тәрбияләү. **Бурычлар**: 1 Балаларда әниләргә карата ягымлы мөнәсәбәт,игътибарлылык тәрбияләү. 2.Әниләргә булышасы килү теләге уяту. 3. Аларны шатландырырга, һәрчак сүзләрен тыңларга кирәклегенә төшендерү.	**“Сөйләм үсеше”** Сөйләм телен үстерү **Тема.**”Минем әнием”№12. “Танып-белү үсеше” Математика “Әз һәм күп әйберләр”№4 “Сәнгати-эстетик үсеш”Кисеп-ябыштыру. ”Шарлар һәм шакмаклар” №4	Иң кадерле кешегә-әнигә- мәхәббәт тәрбияләү,аңа булышасы килү теләге уяту.Анның эшләгән эшләрен хөрмәтләргә өйрәтү. Махсус тудырылган шартта әз һәм күп әйберләрне таба белү кунекмәләрен ныгыту, түгәрәк белән квадратны аера белергә ойрәтүне дәвам итү. Балаларны квадрат формасы белән таныштыруны дәвам итү, квадрат һәм түгәрәкне чагыштырырга,аермаларын әйтергә өйрәтү. Фигураларны чиратлашлаштырып ябыштырырга өйрәтү.Дөрес ябыштыру	Әңгәмә “ Минем әнием”,” Мин әнигә булышам”, “Ягымлы сүзләр”,“Безнең гаилә “ **УМК** С/Р уен: “Өйдә”, “Әни һәм балалар” Д/У “Зөһрәне киендер” Х/уеннар “Кояш һәм янгыр”,“Куык” **УМК**, “Зур туп” **ЭМТЧ**, ”Машина һәм чыпчыклар” **№1** Матур әд.уку Д.Аппакова “Рөстәм” әсәрен, ,”Чәбәк-чәбәк әбкәсе” юаткычын,

			“Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем “Нәрсә телисең шуны яса” №4 “Танып-белү үсеше” ”Кемнәр булып эшли әниләр”УМК картиналарын карау №12	алымнарын ныгыту, төсләр турында белемнәрен ачыклау. Рәсемнең эчтңлеген мөстәкыйль уйлап табарга, улаганны тормышка ашырырга өйрәтү. Иҗат итү һәм мөстәкыйльлекне үстерү Пешекче, кибетче һөнәрләре белән таныштыру, балаларда хезмәткә кызыксыну уяту.	Г.Нәбиуллинанын “Әнигә булышам” шигырен уку,”Әни сүзе “шигырен ятлау. Йомгаклау чарасы: **”Әтием белән бергәләп»**
Д е к а б р ь	**“Кыш килде”.**	**1-2 атна** **28 ноябрь-** **9 декабрь** **Тема:** “Салкын кыш ”. **Максат:** Балаларның кыш, таби-гатьтәге кышкы үзгәрешләр турында күзаллаула-рын баету. **Бурычлар:** 1.Кышкы табигатьнең матурлыгына соклану, тирә-юнь таби-гатьне саклау-чылар булып үсү теләген үстерүгә шартлар тудыру. 2.Күзәтү, чагыштыру, сәбәп һәм нәтиҗә бәйлә-	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү: ”Кар ява.” Әд.№11 “Танып-белү үсеше”ЭМКФ “Ике предмет-ны озынлык-лары буенча чагыштыру” №2.	Балаларның кыш турында күзаллауларын киңәйтү; кар, аның билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; сөйләмдә сыйфатларны дөрес куллана белүләренә ирешү; балаларның игъ-тибарын, диалогик сөйләмен, рәсем ясауга кызыксынуларын, пространствода ориентлашуларын, сөйләм сулышын үстерү; башкаларга ярдәм итү теләге тәрбияләү. Ике предметны озынлыгы буенча ча-гыштырырга өйрә-түне дәвам итү. Озын-кыска, озын-рак-кыскарак сүзлә-ре белән билгеләү. Тирә-юньдә күп һәм бер предметларны табарга күнектерү.	Әңгәмә “Кышкы киемнәр”, “Кыш”**УМК (картинасын кулланып)** “Кышкы урман” картинасын карау.**УМК картинасын куллану** Дид.уен: “Бу кайчак була?”, “Бу кайсы вакыт” **УМК** Хәр.уен: “Мәче һәм тычканнар”, ”Кунакны таны” **УМК (битлекләрен кулланып))** ”Төз ыргыт”, “Төлке һәм тавыклар”**. №1 УМК (битлекләрен кулланып)** Мульт.карау: “Прививкадан

		нешләрен ачу, гади нәтиҗә-ләр чыгару сәләтен үстерүгә җир-лек булдыру өстендә эш-ләү. 3.Кечкенәләр кышкы табигатьтәге үзгәрешләр турында, ел фасыллары-ның өзлексез алмашынып торуы турында башлангыч белем бирү.	“Сәнгати-эстетик үсеш”Әвәләү:” Шалтыравык-лар”. №4 Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру. “Куян белән тиенне чыршы бәйрәменә чакырабыз” **(УМК)** “Сәнгати-эстетик үсеш” Рәсем:“Кар белән капланган агачлар" №4	Ике өлештән торган предмет әвәләргә өйрәтү (түгәрәк һәм таяк). Ике өлешне тыгыз итеп бер-бер-сенә ябыштырырга өйрәтү, уч төбендә туры һәм түгәрәк хәрәкәтләр белән пластилинны әвәләргә күнектерү. Балаларның кышкы табигатьнең харак-терлы үзенчәлекләре, кыргый җәнлек-ләр турындагы күзаллауларын ки-ңәйтү, тикшеренүләр барышында суның үзлекләре турында мәгълүмат бирү; авазларның артику-ляциясен ныгыту; балаларның игътиба-рын, хәтерен үстерү, танып белү актив-лыкларын форма-лаштыру; балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру; Рәсемдә кышкы картинаны чагылды-рырга өйрәтү. Агач ясау күнекмәләрен ныгытуны дәвам итү. Берничә агач ясарга; якындагы агачларны зурырак итеп, еракта-гыларын кечкенәрәк итеп тасвирларга өйрәтү.	курыккан бегемот” “Хат ташучы Кар малай”. Бармак уены “Кар әвәләү”**УМК** Мат.әд.уку: Б.Рәхмәт ”Ләлә чана шуа” шигыре, Ә.Бикчәнтәева “Буранда”шигыре , “Кыш” шигыре.**УМК**
			Сөйләм үстерү. Һ.Такташның	Шигъри әсәрнең эч-тәлегең аңлаулары-	Әңгәмә “Кышкы табигать”,”Урам-

			“Ләйлә” шигырен уку.(УМК) №11 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Бер-күп, озын-кыска” төшенчәләрен ныгыту. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш”Кисеп ябыштыру: “Үзең теләгән уенчыкны ябыштыр.” №4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру: “Чана шуабыз” рәсемен карау. **(УМК)№11**	на, сорауларга дөрес җавап бирүләренә ирешү; тәрбияче артыннан аерым сүзләрне, фразаларны кабатларга теләк уяту; ел фасыллары турындагы белемнәрен тирәнәйтү; балаларның аңга алуларын, хәтерен,игътибарын, хәрәкәтләр төгәллеген үстерү; кышкы табигатьнең матурлыгын күрә, соклана белүләренә шартлар тудыру. Тирә-юньдә бер һәм күп предметларны таба белү осталыкларын үстерү. Түгәрәк һәм квадратны чагыштыра белүләрен ныгыту. Ике предметны озынлыгы буенча чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү. Озын-кыска, озынрак-кыскарак сүзләрен куллану. Балаларның иҗади сәләтләрен үстерү. Форма һәм зурлык турында белемнәрен ныгыту. Предметларны дөрес итеп тезеп ябыштырырга өйрәтү. Кисеп ябыштыруга кызыксыну тәрбияләү. Балаларны рәсемне карарга, аның эчтәлеген аңларга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү; диалогик сөйләмнәрен; күзәтүчәнлекләрен, күрсәтмә-об-	да салкын”. Дид.уен: “Кар бабайны җый”, “Бу кайсы ел фасылы”. Хәр.уен: ,”Без унике кызидек”,”Эбәк-әбәк**”** **ЭМТЧ** Бармак уены “Кар әвәләү”**УМК** Мат.әд.уку: “Кар ява” хикәясе, “Кар бөртеге” шигыре, Йомгаклау чарасы: **Төркемне һәм уен мәйданчыгын кулдан эшләнгән эшләнмәләр белән бизәү.**

			“Сәнгати-эстетик үсеш”Рәсем: ” Зур һәм кечкенә кар йомарлам-нары” №4	разлы фикерләүлә-рен үстерү; кышның матурлыгын күрә белергә өйрәтү. Рәсемне буяу алым-нарына, контурдан чыкмыйча пумала белән өстән аска яки сулдан уңга буярга өйрәтү	
		3 атна **12-16 декабрь** **Тема:** “ Кышкы куркыныч-сызлыклар” **Максат :** балаларда кышкы сезонда урамда куркынычсыз лык кагыйдәләре культурасы формалаштыр у. Бурычлар: 1.Балаларда бер-берсенә ярдәм итү сыйфатлары тәрбияләү. 2. Кыш көне урамда куркынычсыз лык кагыйдәләрен аңлау күнекмәләрен үстерү. 3. Кышкы уеннар вакытында куркынычсыз лык кагыйдәләрен ә өйрәтүне	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү ”Төлке бездә кунакта.” №11 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Үзеңнең тәнеңдә ориентлашу”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш Кисеп-ябыштыру “Чыршыга уенчыклар”	Сөйләмдә бәйлек сүзләрне (эчендә, артында, астында, өстә, өстендә) кул-ланырга, “кайда?”, “кая?” сорауларына җавап бирергә, тәр-бияче һәм иптәшләре белән ирекле арала-шырга өйрәтүне дә-вам итү; игътибар-ны, тәрбияченең күрсәтмәләре буенча эшләү күнекмәлә-рен үстерү; җәнлек-ләргә карата кай-гыртучанлык тәрбияләү. Ике төркемдәге тигез булган пред-метларны чагышты-рырга өйрәтүне дә-вам итү. Үзеңнең тәнеңдә ориентлаша белү, уң һәм сул кулларын аера белергә өйрәтү. Яна ел бәйрәменә карата уңай хисләр тәрбияләү. Чыршы агачына төрле фор-ма-дагы уенчыклар ябыштырырга өй-рәтү. Дорес ябышты-ру алымнарын ны-гыту,чиста пөхтә эшләүдә күнектерү.	Әңгәмәләр: "Яңа ел", "Кыш" Хәр.уен: “Мәче һәм тычканнар”, “Тигез юл буйлап”,”Аю янында, урманда **УМК**”, ”Давыл”,”Әбәк-әбәк”**ЭМТЧ** Дид.уен: “Бизәкне төшер” **ЭМТЧ** “Кар бабайны җый” Матур әд.уку: Б.Рәхмәт“Кыш бабай”, Һ.Такташ”Ләйлә” ,Б.Рәхмәт”Ләлә чана шуа”шигырьлә-рен уку. Йомгаклау чарасы**: Рәсем күргәзмәсе "Сак булыйк"**

		дәвам итү.	“Танып–белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру: “Хуш киләсең, Яңа ел!”. ”Камиль чыршы янында”**УМК** картинасын карау. Сәнгати-эстетик үсеш”Рәсем : ”Чыршыкай” №4	Яңа ел бәйрәме, Кыш бабай һәм Кар кызы турында сөйләшү. Балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру. Чыршы образын ясарга, пумала һәм буяуларны кулланырга өйрәтү.	
		4-5 атна **19-30 декабрь** **Тема**: “Яңа ел килә!” **Максат:** балаларны Яңа ел бәйрәменә әзерлеккә тарту. **Бурычлар:** 1.Балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру. 2.Өлкәннәр белән бердәм эшчәнлеккә катнашуда балаларда шатлык һәм кәнагәтьлелек хисләре булдыру. 3.Яңа ел бәйрәме турында күзаллауларын формалаштыру.	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү” ”Кыш килде” картинасын карау **(УМК).** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Үзеңнең тәнеңдә ориентлашу”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү:”Үз теләкләре буенча” №4	Балаларны рәсемне карарга, аның эчтәлеген аңларга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү; диалогик сөйләмнәрен; күзәтүчәнлекләрен, күрсәтмә-образлы фикерләүләрен үстерү; кышның матурлыгын күрә белергә өйрәтү. Ике төркемдәге тигез булган предметларны чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү. Үзеңнең тәнеңдә ориентлаша белү, уң һәм сул кулларын аера белергә өйрәтү. Балаларга яңа ел бәйрәме турында төшенчә бирү,бәйрәмгә карата уңай хисләр тәрбияләү; игътибарларын, фикерләү сәләтлә-	Әңгәмәләр: “Безгә Яңа ел килә”, “Яңа ел бәйрәме”.**УМК картинасын кулланып** Хәр.уен: “Давыл”,”Әбәк-әбәк”**ЭМТЧ ”**Түмгәктән түмгәккә”, ”Нәни кошлар” **№1** Дид.уен: “Бизәкне төшер” **ЭМТЧ** “Кар бабайны җый”, “Бу кешеләр кемнәр булып эшли?”, “Бу кайсы ел фасылы?”.**УМК** Мульт.карау: “Унике ай”, “Куян өе”, “Ак бабай” **УМК** Матур әд.уку: ”Төлке ,куян һәм әтәч” әкиятен

			“Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру: “Тылсымлы шкатулка”. №11 “Сәнгати-эстетик үсеш" ”Рәсем : ”Утлар һәм шарлар белән бизәлгән яңа ел чыршысы”.№4	рен, вак моториканы үстерү; балаларны уенчыкларга яңа ел бүләкләре әвәләргә өйрәтү. Эшләгән эшләренә сөенү. Балаларны Яңа ел бәйрәменә әзерлеккә тарту, чыршы уен-чыкларының төрләре белән таныштыру, аларны күзәтергә теләк тәрбияләү; балаларны чыршы уенчыкларының төсен, формасын, зурлыгын, кулланы-лышын билгеләргә өйрәтү, диалогик сөйләмнәрен үстерү, сорауларга җөмлә белән җавап бирергә өйрәтү; аңга алула-рын үстерү; берничә сенсорик билгеләре буенча бертөрле предметларны төр-кемгә берләштерергә өйрәтә башлау; чыршы уенчыкла-рына сак караш тәрбияләү; балалар-да Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру. Бизәлгән чыршы образын күрсәтергә, аны бизәргә өйрәтү. Ал һәм ачык зәңгәр төсләр белән таны-шуны дәвам итү.	сөйләү. **УМК** Йомгаклау чарасы:**Яңа ел бәйрәм иртәсен уздыру.**
			“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү” ”Кыш килде”	Балаларны рәсемне карарга, аның эч-тәлеген аңларга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап	

			картинасын карау **(УМК).** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Үзеңнең тәнеңдә ориентлашу”. №2 “Сәнгати-эстетик үсеш” Әвәләү:”Үз теләкләре буенча” №4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру: “Тылсымлы шкатулка”. №11	бирергә өйрәтүне дәвам итү; диалогик сөйләмнәрен; күзәтүчәнлекләрен, күрсәтмә-образлы фикерләүләрен үстерү; кышның матурлыгын күрә белергә өйрәтү. Ике төркемдәге тигез булган предметларны чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү. Үзеңнең тәнеңдә ориентлаша белү, уң һәм сул кулларын аера белергә өйрәтү. Балаларга яңа ел бәйрәме турында төшенчә бирү,бәйрәмгә карата уңай хисләр тәрбияләү; игътибарларын, фикерләү сәләтлә-рен, вак моториканы үстерү; балаларны уенчыкларга яңа ел бүләкләре әвәләргә өйрәтү. Эшләгән эшләренә сөенү. Балаларны Яңа ел бәйрәменә әзерлеккә тарту, чыршы уен-чыкларының төрләре белән таныштыру, аларны күзәтергә теләк тәрбияләү; балаларны чыршы уенчыкларының төсен, формасын, зурлыгын, кулланы-лышын билгеләргә өйрәтү, диалогик сөйләмнәрен үстерү, сорауларга җөмлә белән җавап бирергә өйрәтү; аңга алула-	

				рын үстерү; берничә сенсорик билгеләре буенча бертөрле предметларны төркемгә берләштерергә өйрәтә башлау; чыршы уенчыкларына сак караш тәрбияләү; балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру.	
		“Сәнгати-эстетик үсеш" ”Рәсем : ”Утлар һәм шарлар белән бизәлгән яңа ел чыршысы”.№4	Бизәлгән чыршы образын күрсәтергә, аны бизәргә өйрәтү. Ал һәм ачык зәңгәр төсләр белән танышуны дәвам итү.	

Я Н В А Р Ь	**“Һөнәр-ле үлмәс, һөнәр-сез көн күрмәс”**	**2 атна** **9-13 январь** **Тема**: ”Кыш”. **Максат:** **Бурычлар:**	Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү: ”Кышкы уеннар” картинасын карау **УМК** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Тар-киң, тар-таррак, киң-киңрәк” төшенчәләрен ныгыту. №2 “Нәф-эстетик үсеш” Әвәләү “Үз теләкләре буенча әвәләү” №4 “Танып-белү үсеше”	Балаларны рәсемне карарга, аның эчтәлегеннән аңларга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү; диалогик сөйләмнәрен; күзәтүчәнлекләрен, күрсәтмә-образлы фикерләүләрен үстерү; уеннар вакытында куркынычсызлык кагыйдәләрен үтәргә өйрәтү, кышның матурлыгын күрә белергә өйрәтү. Ике контраст пред-метларны киңлек-ләре буенча чагыш-тырырга өйрәтү. Берсе өстенә икенче-сен кую һәм янәшә кую ысулларын файдаланырга күнек-терү; киң-тар, тар-таррак сүзләрен куллану. Ике тигез төркемдәге предмет-ларны чагыштырыр-га өйрәтүне дәвам итү. “Тигез”, “никадәр-шулкадәр” сүзләре белән билгеләү. Түгәрәк һәм квадратны чагыштыра һәм дөрес итеп әйтә белүләрен үстерү. Балаларга фикерләү сәләтләрен, вак моториканы үстерү; балаларны төрле әйберләр әвәләргә өйрәтү,эшләгән эшләренә соенү. Кышлаучы кошлар-ны күзәтүне оешты-	Әңгәмә: “Барлык һөнәр дә мөһим, барлык һөнәр дә кирәк”, “Кыш көне нинди эшләр башкарабыз”. **УМК картинасын кулланып** Дид.уен: “Бу кемгә кирәк”, “Һөнәр сайлыйбыз”, “Алсу ни эшләргә тели”. Хәр.уен: “Бакалар”, “Түмгәктән түмгәккә” **№1** Матур әдәбият уку: Ә.Бикчәнтәева “Салкын саф һава” шигыре, А.Алиш “Куян кызы” әкияте, Ә.Рәшит “Кыш бабай” шигыре, Мульт.карау: “Ике кыз” “Төлке, куян һәм әтәч”. **Йомгаклау чарасы**: “Кар бөртекләре “ ясау.

			Тирә-юнь белән таныштыру: “Җимлек янында”. **(УМК) №11** “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем: ”Түгәрәк әйбер яса” №4	ру; аларны тышкы кыяфәтләре буенча танырга өйрәтүне дәвам итү; пумала-ның очы белән ярма бөртекләре ясауны ныгыту; аваз ияр-темнәрен әйтүдә күнектерү; сүзлек запасын баету, күзәтүчәнлекләрен, игътибарлыкларын үстерү; кошларга карата сак караш, алар турында кай-гыртучанлык, кышын аларны тукландыру теләге тәрбияләү. Балаларга түгәрәк формадагы пред-*метлар ясау күнек-мәләре бирү.Пумаланы* дөрес тоту, краска куллану күнекмәләрен ныгыту.Бер төстән икенчесенә күчкәнче, эш беткәч пумаланы юарга өйрәтү. Нәрсә ясаганнарын әйтергә, ясаган рәсемнәренә куанырга өйрәтү.	
		3 атна **16-20 январь** **Тема: “Кышкы матурлык”** **Максат:** балаларның кыш турында белемнәрен киңәйтү. **Бурычлар:** 1.балаларны рәсемне карарга, аның эчтәлеген	Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Тема:”Теремкәй”Әд№ “Танып –белү үсеше ЭМКФ Тема:”Тәүлек-нең бүленеше” Әд№2	Балаларны экиятне игтибар белән тыңларга, сюжетның эзлеклелеген күзәтә белергә өйрәтү. Ике төркемдәге предметларны өсте-нә, янына кую алымы белән чагыш-тырырга өйрәтү. Никадәр-шулкадәр, әз-күп сүзләрен куллану. Вакытта ориентлашу. Тәүлекнең бүленеше	Әңгәмә”Матур җырлар”,”Бишек җырлары”,”Әлли-бәлли, былбы-лым”җырын тыңлау. С/р уен:”Йокла инде,курчагым” бишек җырын көйләп курчак-ларны йоклатып уйнау

		аңларга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтүне дәвам итү. 2.диалогик сөйләмнәрен, күзәтүчәнлекл әрен, күрсәтмә- образлы фикерләүләре н үстерү. 3.кышның матурлыгын күрә белергә өйрәтү.	"Нәф-сән. үсеш" Кисеп ябыштыру.+ Тема:"Сыерчы к оясы"Әд№4 "Танып –белү үсеше" Тема:"Тере һәм уенчык кошларны карау."Әд№ "Нәф-сән.үсеш Рәсем Тема: "Турыпочмак формадагы әйбер ясау"Әд№4 "Сәнгати- эстетик үсеш" Конструкция ләү. Тема: "Койма" (14 эшчәнлекне кабатлау)	турында күзаллау формалаштыру: иртә -кич, көн-төн. Берничә өлештән торган әйберләр сүрәтләргә өйрәтү, өлешләрнең форма- ларын әйтергә өйрә- тү(турыпочмаклы, түгәрәк,өчпочмаклы) Төсләрне белүләрне ачыклау. Балаларны тере һәм уенчык кошларны чагыштыру, уенчык кош-дымка уенчыгы белән таныштыру. Рәсемнең эчтәлеген мөстәкыйль уйларга өйрәтү;турыпоч- маклы әйбәр ясаган- да алган күнекмәлә- рен кулланырга өйрәтү,рәсем өчен тиешле төстәге карандашлар сай- ларга өйрәтү. Турыпочмаклы формадагы әйберләрне буяуда күнектерү.Күзаллау- ларын,төсләрне тоемлауларын үстерү. Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән- коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча	Матур әд:"Бармак,бар- мак,кайда булдың? бармак уенын "Күрсәт әле ,үскәнем"җырлы- биюен ,"Кур- чаклар биюен"уйнау(Үст ерешле уеннар) Хәр.уен"Куык"," Төрле төстәге өйләр","Кыңгы- рауны тот"**УМК"**Тарал ыгыз"**ЭМТЧ ,** "Минем яныма йөгерегез." **№1** Д.уен "мозайка- лар","Домино", "Нәни музыкант"җырын тыңлау**№ 1** **Йомгаклау чарасы:** Монобук ясау.

				корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү.	
		4 атна **24-28 январь** **Тема:** “Кышкы юллар" **Максат.** Балаларны кышкы юллар белән таныштыру. **Бурычлар:** 1.Урамның тротуар белән машиналар йөри торган өлешен аерырга өйрәтү. 2.Светофор-ның яшел,кызыл, сары сигналлары турында аңлату 3.Урамда үз-үзеңне дөрес тоту кагыйдә-ләрен кабатлау, ныгыту.	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү. “Юл йөрү кагыйдәләре” **(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Пространство да юнәлешләр-не аера белү №2 “Нәф-эстетик үсеш”Әвәләү: ”Самолетлар аэродромда тора”.№4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юньь белән таныштыру.	Балаларны юл йөрү кагыйдәләре белән таныштыру.Урам-ның тротуар белән машиналар йөри торган өлешен аерырга өйрәтү.Светофорның төсләре турында аң-лату.Урамдаүз-үзең-не дөрес тоту кагый-дәләрен ныгыту. Предметларны озын-лыклары буенча ча-гыштырырга өйрәтү. Озын-кыска, озын-рак, кыскарак сүз не дөрес тоту кагый-дәләрен ныгыту. Предметларны озын-лыклары буенча ча-гыштырырга өйрәтү. Озын-кыска, озын-рак, кыскарак сүз-ләрен куллану. Ике тигез төркемдәге булган предметлар-ны янына кую юлы белән чагыштырырга күнектерү. Балаларда Ватанны саклаучылар турын-да башлангыч күзал-лау булдыру; туры хәрәкәтләр ясап кеч-кенә таякчыклар әвә-ләргә өйрәтү, шул таякчыклардан само-лет ясау. Светофор төсләрен аера белергә, нәрсә аңлатканлыгын әй-тергә, б-ң игътибар-	Әңгәмә.”Урамда”, ”Урам чатында” картинасын карау.**УМК** З.Туфайлова “Шофер булам,”Ш.Галиев ”Светофорның өч күзе”шигырьләре н уку .**УМК**. Хәр.уен: “Давыл”, “Энә белән җеп” **ЭМТЧ** “Машина килә”, “Такси” №1 С\Р уен”Шофёрлар”, Поезд” Д.уен “Тосле шарлар”,”Үз тосеңне тап”,”Мозайкалар “Мин шофер” җырын җырлау.**УМК** №1Д Матур әд.уку: З.Туфайловның “Шофёр булам”,Г.Лотфый “Песнәк белән әнисе” “Өч аю” **Йомгаклау чарасы: Кышкы юллар буенча актив календарь ясау.**

			”Светофор” уенын уйнау “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем: ”Көбек, кабар №4…”	лыгынүзлекләреннән уйлап эшәү сәләтен камилләштерү. Рәсемдә хәрәкәтле уен образын бирергә өйрәтү.Төрле зурлыктагы түгәрәк фор малы предметлар ясау, пумаланы дөрес тоту, краска белән пөхтә буяу күнекмәләрен ныгыту. Төсләрне ныгыту. Күзаллауларын үстерү.	

Ф Е В Р А Л Ь	**"Без батыр булып үсәбез"**	**1 -2 атна** **30 январь-10 февраль** **Тема**.”Якын дустым-китабым”. **Максат:** китапларны ертмыйча каргарга өйрәтү, ертылган очракта “дәвалау”, бик таушалганнарына “икенче тормыш” бирү юлларын күрсәтү. **Бурычлар:** 1. баланы кечкенәдән китап укырга яратучы итеп үстерү. 2.Яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып китап сайларга өйрәтү. 3.Балаларның игьтибарын,хэтерен, кабул итү сәләтләрен үстерү.	“Сөйләм үстерү.” “Туган телдә сөйләшәм” **(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ. “Геометрик фигуралар” (түгәрәк, квадрат,өчпочмак). №2 “Нәф-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру. Автобус. №4 Тирә-юнь белән таныштыру.”Күңелле рәсем”Әд№3 “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем: ”Нәрсә телисең,шуны яса”Әд№4	Балаларда туган телебезне ярату белү, һәм туган телдә сөйләшү теләге тәрбияләү. Ш .Мannу-ның “Кояш, чык,чык чык,чык! Шигыреннән өзек ятлау Ике тигез булган төркемдәгепредметларны, бер предметны икенчесенең өстенә куеп чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү. Тигез, никадәр-шулкадәр сүзләрен билгеләү. Таныш булган геометрик фигураларны әйтергә, аерырга (түгәрәк, квадрат, өчпочмак) күнектерү. Пространствода юнәлешләрне үзеңнән өстә-аста аера белергә өйрәтү. Балаларда әти-әниләренә карата ихтирам, ярату хисләре тәрбияләү; фантазияләрен, фикерләү сәләтләрен үстерү; тәрәзәләрне чиратлаштырып ябыштырырга өйрәтү.Балаларның кәгазьнең үзлекләре һәм өслек структурасы белән таныштыру Матур предметлар, күренешләрне күрергә һәм аларга игътибар итәргә өйрәтергә. Мөстәкыйль рәвештә сайланган материаллар белән ясау күнекмәләрен ныгыту.	Әңгәмә:”Балалар да туган сорауларга ничек җавап табарга ? “Үчтеки-учтеки” юаткычларын сөйләп курчаклар белән уйнау, Хәр.уен: “Песи һәм тычканнар”,”Кечкенә туплар” **УМК** Дид.уен ; “Бу кайсы факыт”, “Бу кайчан була”,”Кошларны җый” **УМК** Матур әд.уку. Э.Мөэминова “Үз телендә сөйләшә”, М.Мазунов “Энесенә ул апа”, А.Алиш. ”Куян кызы” әкиятен сөйләү.”Кояш чык,чык” эндәшен сөйләү **УМК** ИКТ: ,”Туган тел”җырын тыңлау, Йомгаклау чарасы: **Балалар һәм әти-әниләр белән берлектә китап ясау.**

			“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү. М.Җәлил “Маэмай” шигырен уку. **(УМК)**	Шигырьне истә калдыру сәләтен үстерү,сүзләрдә ө һәм у авазларын ачык итеп әйтергә өйрәтүне дәвам итү, кечкенә шигырьләрне яттан сөйләү теләге уяту.	Әңгәмә “Балалар язучысы-Муса Җәлил иҗаты”, “Уңай сыйфатлар”. М.Җәлил “Маэмай” шигырен уку (сөйләм үстерү).
			“Танып-белү үсеше” Математика. “Геометрик фигуралар”(түгәрәк, квадрат,өчпочмак). (кабатлау)	Ике тигез булган төркемдәге предметларны, бер предметны икенчесенең өстенә куеп чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү. Тигез, никадәр-шулкадәр сүзләрен билгеләү. Таныш булган геометрик фигураларны әйтергә, аерырга (түгәрәк, квадрат, өчпочмак) күнектерү. Пространствода юнәлешләрне үзеңнән өстә-аста аера белергә өйрәтү.	Дид.уен: “Серле капчык”, “Кыргый һәм йорт хайваннары”, “Бу кешеләр кем булып эшли”, “Нәрсә юк”, “Кошларны җый”.**УМК** Хәр.уен: “Чыпчыклар һәм автомобиль”, “Кошлар ояларыгызга”, “Нәни кошлар”.**УМК (битлекләрен кулланып)**
			“Нәфсән.үсеш” Әвәләү:”Нәрсә телисең,шуны әвәлә”.	Балаларга фикерләү сәләтләрен, вак моториканы үстерү; балаларны төрле әйберләр әвәләргә өйрәтү,эшләгән эшләренә соенү.	Мульт.карау: “Бәләкәч һәм Карлсон”, “Казлар-аккошлар”. “Суык, Кояш һәм Җил” әкиятен тыңлау.**УМК**
			Тирә-юнь белән таныштыру. "Фунтик белән без ничек итеп ком ташыдык". Әд №3	Балаларга этиләренең гаилә турында кайгыртулары турында күзаллауларын булдыру; эти машина йөртә белә, йөк ташый һәм кешеләр утыртып йөри-ул шофер. Әтиләренә карата хөрмәт тәрбияләү.	Йомгаклау чарасы: **“Карак песи” әсәрен тәрбиячеләр тарафыннан сәхнәләштерү.**
			“Нәфсән.үсеш” Рәсем:”Нәрсә телисең,шуны яса”	Матур предметлар, күренешләрне күрергә һәм аларга игътибар итәргә өйрәтергә. Мөстәкыйль рәвештә сайланган материаллар белән ясау күнекмәләрен ныгыту.	

		3-4 атна **13-24 февраль** “Ватанны саклаучылар көне” **Максат:** Иң якын кеше-этигә хөрмәт, җылы хисләр тәрбияләү. Аның гаиләдә абруен, күр-сәткән хез-мәтләрен хөр-мәтләргә өйрәтү. **Бурычлар:** 1.Төрле һөнәр кешеләренә һәм этиләр хезмәтенә карата кы-зыксыну уяту. 2.Балаларның сөйләм телләренен, үзара аралашу күнекмәләрен үстерү өчен җирлек булдыру. 3.Балаларны этиләр һөнә-ренә кагы-лышлы, эш белән таныш-тыру	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү”Очучы-лар”. **(УМК) №11** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Биек-тәбәнәк”Әд№2 “Нәф-сән.үсеш” Әвәләү:”Свето форның утлары”.Әд №4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән та-ныштыру:”Ват анны саклаучылар көне.” “Нәф-эстетик үсеш”	Балаларны самолет-ның өлешләрен, зур-лыгын, формасын билгеләргә һәм атар-га өйрәтүне,исемнәр-не сыйфатлар белән яраклаштыру күнек-мәләре формалашты-руны, [у] сузык ава-зын әйтүгә күнекте-рүне дәвам итү; очучы, очып китү, очып төшү, аска, өскә, унга, сулга, самолет сүзләре хисабына сүзлекне активлаштыру; балаларны нинди? кайда? кая? нәрсә? сорауларына тулы фразалар белән җавап бирүләренә ирешү, игътибарла-рын үстерү;очучы һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү. Ике предметны би-еклеге буенча бер предметны икенче-сенең өстенә, астына кую юлы белән ча-гыштырырга өйрәтү. Биек-тәбәнәк, биег-рәк, тәбәнәгрәк сүз-ләрен куллану. Ике тигез булган төркем-дәге предметларны чагыштырырга кү-нектерү. Тигез, ника-дәр-шулкадәр сүзлә-ре белән билгеләү. Ике уч төбендә түгә-рәкләр әвәләргә һәм аларны уч төпләрен-дә сытуны өйрәтүне	Әңгәмә “Минем өйдәге көндәлек эшләрем”, “Очучылар”. **УМК (картиналарын кулланып)** Дид.уен: “Транспорт төрләрен аер” Пазлы: “Һава траспортлары” Хәр.уен: “Мәче һәмтычканнар”. **УМК (битлекләрен кулланып)** “Машина килә”,”Кечкенә туплар” **№1** С\р уен: “Чәкчәк пешерәбез”. Мульт.карау: “Төлке һәм каз” Матур әд.уку: “Кем нәрсә ярата” татар халыкәкиятен уку ,К.Ушинскийдан “Әтәч үзенең гаиләсе белән” әкиятләрен уку **УМК**

			Рәсем: “Кояш яктырта”Әд№4 “Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү. Без уйнарга яратабыз. **(УМК)** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Биек-тәбәнәк, биегрәк-тәбәнәгрәк” төшенчәләрен ныгыту. Әд№2	ныгыту. Әвәләргә кызыксыну уяту. Балаларны Ватанны саклаучылар көне белән таныштыру; балаларның игътибарын, аңга алуларын; диалогик, монологик сөйләмнәрен үстерү; балаларда Туган илгә мәхәббәт, малайларда көчле, кыю булырга омтылыш тәрбияләү. Балаларны рәсемдә кояш сүрәтен чагылдырырга, туры сызыклар белән түгәрәк форманы тасвирларга өйрәтү.Буяуны тиешенчә генә алырга өйрәтүне дәвам итү. Мөстәкыйльлекләрен үстерү. Рәсем-сызым буенча төп биналар төзергә өйрәтү: кирпеч һәм кубтан-кресло, машина; 5-6 бертөрле яки чиратлашучы детальләрдән-коймалар, манаралар төзү. Формасы, зурлыгы, төсләре буенча фантазияләрен үстерү. Үз ниятең белән төзү, сюжет буенча корылмаларны берләштерү, аларны уйнау, уртак уеннарга өндәү теләген үстерү Таныш уенчыкларның исемнәрен ныгыту; уенчыкларның сыйфатларын билгеләргә булышу. Нишли? нишләде? сораула-	Әңгәмә “Минем әтием”, “Ул иң көчле кеше”, Дид.уен: “Рәсемне җый”, “Дус яшик”. ”Домино”, ”Лото” Хәр.уен:”Очучылар”, “Кем тизрәк”,Мәче һәм тычканнар”. **УМК (битлекләрен кулланып)** С\р уен: “Гаилә”, “Без кунакка барабыз”, Матур әд.уку: Ш.Маннур ”Яратам”, ”Шофёр булам” шигырьләрен уку, Йомгаклау чарасы**: "Әтием-горурлыгым" бәйрәм иртәсен уздыру.**

			“Нәф-эстетик үсеш”Кисеп-ябыштыру “Флаглар”№4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру. Өлгерлек, җитезлек, кыюлык тәрбияләүдә халык уенна-ры.**(ЭМТЧ)** Әд№12 “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем : ”Төрле төстәге обручлар”. Әд№4	рына җавап бирергә өйрәтү. Балаларны бергә дус, тату уйнарга өйрәтү. Ике тигез булмаган төркемдәге предмет-ларны бер пред-метны икенчесенең өстенә, янына куеп чагыштырырга өй-рәтү, “күп-әз”, “ни-кадәр-шулкадәр” сүзләре белән билгеләү. Ике контраст предметны биеклеге буенча таныш алымнар белән чагыштырырга күнектерү. Биек-тәбәнәк, биегрәк-тәбәнәгрәк сүзләрен куллану. Ике кисәктән торган әйберләрне кәгазь битенә тезеп чыгарга һәм ябыштырырга өйрәтү. Җилемне пумалага кирәк кадәр генә алырга, әзер формаларны клеенка өстендә сыларга күнектерү. Балаларда кызык-сыну тәрбияләү. Чиста, пөхтә эшләргә күнектерү. Балаларда халык уеннары ярдәмендә җитезлек, өлгерлек, кыюлык һәм игъ-тибарлылык тәрбия-ләү. Уен кагыйдә-ләрен төгәл үтәргә, тотнаклы булырга өйрәтү.	

				Пумаланың эзлекле хәрәкәтләре белән түгәрәк формиадагы предметлар ясарга өйрәтү.Ныгытырга: төсләрне белүне, пумаланы юу күнекмәләрен. Төсләрне кабул итүне үстерергә.	
МАРТ	**“Ямьле яз”**	**1-2 атна** **27 февраль-10 март** **Тема:** “Әнием кадерлем” **Максат:**Балаларга бөтен халык бәйрәмнәре турында алар аңларлык итеп күзаллау бирү. **Бурычлар:** 1.Балаларда әниләргә карата җылы мөнәсәбәт, хөрмәт, мәхәббәт тәрбияләү. 2.Балаларны әниләр һөнәренә кагылышлы, эш-гамәлләрен белдерә торган мәгълүмат белән таныштыру. 3.Балаларның әниләр бәйрәме турындагы белемнәрен киңәйтү.	”Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү: “Минем әнием бер генә.” **(УМК)** “Танып-белү үсеше”ЭМКФ “Күп-аз, күбрәк-азрак”.Әд№2 “Нәф-эстетик үсеш”Кисеп ябыштыру. “Әнигә,әбигә бүләккә матур чәчәкләр”.Әд№ 4	Балаларның әниләр бәйрәме турындагы белемнәрен киңәйтү, [ә]авазын ачык итеп әйтүләрен камилләштерү; әңгәмәдә катнашуга тарту; балаларның игътибарын, аңга алуларын, хәтерен, диалогик сөйләм формасын үстерү; балаларда әниләргә мәхәббәт һәм аларга ярдәм итү теләге тәрбияләү. Ике тигез булмаган төркемдәге предметларны бер предметны икенчесенең өстенә, янына куеп чагыштырырга күнектерү. Күп-әз, тигез, никадәр-шулкадәр сүзләрен куллану. Түгәрәк, квадрат, өчпочмакны аера белүләрен ныгыту. Аерым өлешләрдән рәсем тезергә өйрәтү. Матур әйбер ясауга омтылыш тәрбияләү. Эстетик күзаллауларын үстерү.	Әңгәмә ”Тату гаилә”, “Иң матур сүз-әнкәем”.**УМК картинасы** Хәр.уен: “Кошкайлар, матуркайлар”**УМК (битлекләрен кулланып)** “Куян”, “Аюны кем чакырды” **№1** “Тилгән”,”Куыш” **ЭМТЧ** Дид.уен: “Нәрсә артык”, “Бу кайсы ел фасылы”, “Төсле чәчәкләр”**УМК** С\р уен: “Әнилекызлы”, “Гаилә” Мульт.карау “Гав исемле мәче баласы”, “Өч кыз”, “Карлсон”. **УМК** Мат.әд.уку: Ә.Ерикәй “Тышта яз” шигыре.**УМК** “Карт белән төлке” тат.халык экияте, “Теремкәй”

			“Танып-белү үсеше”“Өзын толымлы , чибәр- Галия” Әд №3 “Нәф-эстетик үсеш” Рәсем: ”Матур келәм”. Әд№4	Балаларның әниләр хезмәте белән таныштыру, әниләрнең үзләренә гаиләләре, балалары турында кайгыртучы кеше икәнлеге турында да күзаллау булдыру, әни барысын да эшли кызларның чәчләрен үрә, чәчләргә матур итеп бантик куя, малайларның чәчләрен кисә. Төрле характердагы сызыклар (туры, авыш,дулкынлы,өзек -өзек) ясарга күнектерү. Квадрат кәгазьне төрле төстәге сызыклар белән бизәү, уңай эмоциональ кичереш булдыру.	әкияте.
			“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Тема:”Безнең куянкай авырган”Әд№3 “Танып белү үсеше” ЭМКФ “Күп –аз, күбрәк-азрак” Әд№2 “Нәф-сән.	Әниләрнең яраткан балалары,үзләренең гаиләләре турында кайгырканнары турында күзаллау булдыру; әни тамакны карый,градусник та куя, температураны да үлчи-ул өйдә табиб һәм шәфкать туташы да була белә.Әниләргә хөрмәт тәрбияләү. Ике тигез булмаган төркемдәге предметларны бер предметны икенчесенең өстенә, янына куеп чагыштырырга күнектерү. Күп-әз, тигез, никадәр-шулкадәр сүзләрен	Әңгәмә “Мин әнигә булышам” Хәр.уен: “Мәче һәм тычкан”, “Кошчыклар”, “Балык тоту”, “Төлке һәм чебиләр” Дид.уен: “Нәрсә артык”, “Бу кайсы ел фасылы” Мат.әд.уку: Ә.Бикчәнтәева “Йокла инде курчагым”шигыре, Ә.Ерикәй “Тышта яз” шигыре.

			Үсеше” Әвәләү Тема:”Куянкай ”Әд№4 “Танып -белү үсеше” Тема:”Менә шундый минем әни” Әд№3 “Нәф-сән.үсеше” Рәсем Тема”Төрле төстәге яулык-лар кибәләр”Әд№4	куллану. Түгәрәк, квадрат, өчпочмакны аера белүләрен ны-гыту. Берничә өлештән торган тагын әйберләр әвәләүгә кызыксыну-чанлыкларын үсте-рү.Кирәкле өлешләр санынча кисәкне бүлергә өйрәтү;һәр өлешне әвәләргә өйрәтү.Өлешләрне бер-берсенә терәп нык итеп тоташтыру күнекмәләрен ныгыту. Әниләр,әбиләр хез-мәте белән таныш-тыруны дәвам итү.Әниләргә,әбиләр гә хөрмәт тәрбия-ләү,алар турында сөйләү теләге уяту. Таныш квадрат фор-масындагы әйберләр ясауда күнектерү,кырыйга чыкмыйча;рәсемне бөтен биткә урнаштырырга өйрәтү; өстән-аска таба пөхтә итеп буяу күнекмәләрен ныгыту.	Йомгаклау чарасы:”**Әнием кадерлем” бәйрәм иртәсен уздыру**.
		3 атна 13 март- 17 март Тема:”Таби-гатьтә яз”	“Сөйләм үсеше”Сөйләм үстерү “Табигать күренешләре” Әд №12 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Ике төркем-дәге предмет-ларны чагыш-тыру”Әд№2	Балаларның табигать күренешләре турын-дагы белемнәрен баету, ел фасылла-рының төп үзенчә-лекләрен аңлату,һава торышын күзәтергә өйрәтү. Ике тигез булган төркемдәге предмет-ларны чагыштыра белүләрен үстерү. “Тигез”, “никадәр-шулкадәр”, “күп-әз” сүзләрен куллану.	Әңгәмә “Яз,яз,яз килә!” Дид.уен “Кояш һәм яңгыр”, “Бу кайсы ел фасылы”, “Бу кайсы вакыт” **УМК** Мульт.карау “Мәче йорты”, “Төлке, куян һәм әтәч”. Хәр.уен:

			“Нәф-сән.үсеш”Кисе п-ябыштыру: ”Кулъяулык бизибез”.ӘД№4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру.”Яз гы урманга сәяхәт” Эд №5 “Нәф-сән.үсеш”Рәсе м: “Кояш ялты-рый”.ӘД№4	Ике предметны озынлыгы һәм биек-леге буенча чагыш-тыра белүләрен ны-гыту, тиешле сүзләр белән билгеләү. Балаларны фигу-раларны зурлыклары буенча чиратлаш-тырып бизәкнең кы-рыена урнашты-рырга өйрәтү.Бизәкне билгеле тәртиптә төзү : өстә-аста, уңда-сулда. Язгы һава торышы беләнтаныштыру.Ур ман үсемлекләре һәм җәнлекләре турында күзаллауларын киңәйтү.Табигатьтә гади бәйләнешләр турында элементар күзаллауларын формалаштыру. Рәсемдә кояш обра-зын сурәтләргә өйрә-тү.Түгәрәк форманы туры һәм бөгелгән сызыклар белән чиратлаштырып барырга өйрәтү.	“Кошкайлар, матуркайлар” УМК (битлекләрен кулланып) “Куян” Мат.әд.уку: Б.Рәхмәт “Яз” шигыре, Ә.Ерикәй “Тышта яз”шигыре,З.Нур и “Яз дуслары” шигыре. А.Алиш “Елак этәч” экиятен сөйләү **УМК Йомгаклау чарасы: Язга карата актив календарь ясау.**
		4 атна 20-24 март Тема: “Халык җәүһәрләре” Максат: Балаларны халык җәүһәрләре белән таныштыру. **Бурычлар:** 1.Тере һәм һәм уенчык кошларны чагыштыру. 2.Балаларның игътибарын,	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү:”Бари Рәхмәт “Менә сиңа су” **УМК** “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Тәүлекнең бүленеше” ӘД№2 “Нәф-	Шигырьне ятлау, сәнгатьле итеп хәрә-кәтләр белән күрсә-теп сөйләү.Тәҗрибә уздыру аша суда бата, батмый торган әйберләрне ачык-лау.Суны исраф итмәскә өйрәтү. Ике төркемдәге предметларны өсте-нә, янына кую алы-мы белән чагышты-рырга өйрәтү. Ника-дәр-шулкадәр, әз-күп сүзләрен куллану. Вакытта ориентла-шу. Тәүлекнең	Әңгәмә: “Язгы урман” **УМК картинасын карау** “Яз” картинасын карау. **УМК картинасын кулланып** Дид.уен “Бакчачылар”, “Хайваннарны чакыру”

		күзәтүчәнлеген үстерү. 3.Кошлар белән кызыксыну, аларга сак караш, кайгыртучанлык тәрбияләү.	сән.үсеше”Әвәләү:”Неваляшка” Әд№4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру: “Тамчыкай бездә кунакта”. “Нәф-сән.үсеше”Рәсем:«Матур поезд”Әд№4	бүленеше турында күзаллау формалаштыру: иртә-кич, көн-төн. Бер үк төрле формадагы, төрле зурлыктагы, берничә өлештән торган предметлар әвәләргә өйрәтү. Бер өлешен икенчесенә тыгыз итеп кысып ябыштырырга күнектерү. Пөхтә итеп әвәләүне ныгыту.Мөстәкыйльлек тәрбияләү, бәйрәмгә кәеф булдыру. Табигать күренешләре, суның үзлекләре турында белемнәрен ныгыту, ярдәмләшү, сакчыл караш тәрбияләү; сөйләм үсешен активлаштыру. Берничә өлештән торучы түгәрәк һәм турыпочмаклы формалы предметларны ясауны дәвам итү.Краска белән буяу күнекмәләрен ныгыту.Төсләрне мөстәкыйль сайлау мөмкинлеге бирү.	Хәр.уен: “Давыл”, “Энә белән җеп” **ЭМТЧ** Мат.әд.уку: Б.Рәхмәт “Яз” шигыре, Ә.Ерикәй “Тышта яз”шигырен уку. “Күңеллесыерчыклар”,”Нәни кошлар” **№1** Дид.уен “Бу кайсы вакыт” **УМК** Мат.әд.уку: “Яз дуслары” шигырен уку Йомгаклау чарасы:**Сыерчык ояларына күргәзмә.**
		5атна **27 март-** **31 март** **Тема**: “Хәрәкәттә-бәрәкәт “ (сәламәтлек атнасы) **Максат**:Балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту; акыл һәм физик мөмкинлекләрен арттыру, алчыгуны	Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү Тема:”Терем-кәй”Әд№3 “Танып –белү үсеше ЭМКФ Тема:”Тәүлекнең бүленеше” Әд№2	Агач әйберләре,өслек структурасы белән таныштыру. Ике төркемдәге предметларны өстенә, янына кую алымы белән чагыштырырга өйрәтү. Никадәр-шулкадәр, әз-күп сүзләрен куллану. Вакытта ориентлашу. Тәүлекнең бүленеше турында күзаллау формалаш-	Әңгәмәләр “Сәламәт булыйк”, ”Спорт белән дус булыйк”. Хәр.уен:“Кем тизрәк”,”..**УМК** “Тилгән”,”Зур туп”**ЭМТЧ,** “Нәни кошлар”,”Аюны кем чакырды”**№1** Дид.уен: ”Нәрсә юк”,”Кошларны җый”,”Бу кайсы

		искәртү.	“Нәф-эстетик үсеш” Кисеп ябыштыру Тема:”Сыер-чык оясы”Әд№4 “Танып –белү үсеше” Тема:”Алтын әни” Әд№3 “Нәф-эстетик үсеш Рәсем Тема:”Турыпоч -мак формада-гы әйбер ясау” Әд№4	тыру: иртә -кич, көн-төн. Берничә өлештән торган әйберләр сүрәтләргә өйрәтү, өлешләрнең форма-ларын әйтергә өйрә-тү(турыпочмаклы, түгәрәк,өчпочмаклы) Төсләрне белүләрне ачыклау. Балаларны тукыма үзлекләре аны өслек структурасы белән таныштыру. Рәсемнең эчтәлеген мөстәкыйль уйларга өйрәтү;турыпочмак-лы әйбәр ясаганда алган күнекмәләрен кулланырга өйрә-тү,рәсем өчен тиеш-ле төстәге карандаш-лар сайларга өйрә-тү.Турыпочмаклы формадагы әйбер-ләрне буяуда күнектерү.Күзал-лауларын,төсләрне тоемлауларын үстерү.	ел фасылы”**УМК** **Өстәл уеннары:** “Домино”, ”Пазлы” Мультфильм карау:”Унике ай”,”Куян өе”**УМК** Матур әд.уку: Ә.Исхак “Чишмә”,Х.Вахит “Уңган сыерчык” шигырләрен уку.Ә.Гаффар “Юнмый торган Балык” хикәясен уку.**УМК** **Йомгаклау чарасы: “Ташландык материаллардан – спортинветарь” ләр ясау.**
А П Р Е Л Ь	**Кеше һәм таби-гать**	**1 атна 3 апрель- 7 апрель Тема:** Күңелле ноталар”. Музыка атналыгы **Максат:**Бала ларны музы-каль әсәрләр-не кызыксы-нып тыңлар-га,музыка агышына туры килә торган	Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү: “Җырлыйсым килә” Әд №12 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Өчпочмак һәм квадрат”№2	Төрле характердагы музыка(бию көе, марш,бишек җыры) тынлау һәм аңа җа-вап хисләрен белде-рергә өйрәтү. Бала-ларда җырлыйсы килү теләге уяту. Ике тигез булган төркемдәге предмет-ларны берсе өстенә икенчесен куеп һәм янәшә кую ысулы белән чагыштырырга өйрәтү. Тигез, ника-дәр-шулкадәр сүзлә-	Әңгәмә”Матур җырлар”,”Бишек җырлары”,”Әлли-бәлли, былбы-лым”җырын тыңлау. С/р уен:”Йокла инде,курчагым” бишек җырын көйләп курчак-ларны йоклатып уйнау Матур әд:”Бармак,бар-

		хәрәкәтләр ясарга өйрәтү. **Бурычлар:** 1.Төрле характердагы музыка(бию көе,марш, бишек җыры)тыңлау һәм аңа җавап хисләрен белдерергә өйрәтү. 2.Балаларда җырлыйсы килү теләге уяту. 3.Балаларның игьтибарын, кабул итүлә-рен,хәтерен үстерү.	“Нәф-эстетик үсеш”Әвәләү. “Карлы аланлыкта кечкенә куяннар йөриләр”.№4 “Танып-белү үсеше” ”Музыка уен кораллары”. “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем: «Урамда кар бабай ясыйбыз”№4	рен куллану. Өчпоч-мак белән таныштыруны дәвам итү, дө-рес итеп әйтергә һәм квадрат белән ча-гыштырырга өйрәтү. Ике өлештән торган хайваннар әвәләргә күнектерү. Пласти-линны ике уч ара-сында түгәрәкләп әвәләргә, дөрес итеп тоташтырырга өйрәтү. Балаларны музыка уен кораллары белән белән таныштыруны дәвам итү, аларда уйнау теләге уяту, музыка ритмын тоемлауларын үстерү. Үзенчәлекле кар бабай ясарга теләк тудыру. Түгәрәк форма ясауны ныгыту.Берничә өлештән торган предмет ясау, түгәрәкне контурдан чыкмыйча буяу күнекмәләрен камилләштерү.	мак,кайда булдың? бармак уенын ”Күрсәт әле ,үскәнем”җырлы-биюен ,”Кур-чаклар биюен”уйнау(Үст ерешле уеннар) Хәр.уен”Куык”,” Төрле төстәге өйләр”,”Кыңгы-рауны тот”**УМК”**Тарал ыгыз”**ЭМТЧ ,** “Минем яныма йөгерегез.” **№1** Д.уен “мозайка-лар”,”Домино”, “Нәни музыкант”җырын тыңлау**№ 1** Йомгаклау чарасы:**”Күңелле ноталар” музыкаль кичә.**
		2-3 атна **10-21 апрель** **Тема: “Язгы эшләр, тәҗрибәләр”(орлыклар чәчү, үсентеләр утырту).** **Максат:**Тәҗ-рибәләр турында гади, аңлаешлы	“Сөйләм үстерү” Сөйләм үстерү: “Суган утырту.” “Танып-белү үсеше”ЭМКФ “Парын	Балаларда суган үстерү теләге уяту, хезмәткә хөрмәт тәрбияләү, суганның файдалы яшелчә икәне турында төшенчә бирү, суган үстерү турында белемнәрен тулыландыру. Бирелгән предмет-нең санын һәм үр-нәк буенча тавышны	Әңгәмә “Нәрсә ул тәҗрибә”, “Яз” картинасын карау. **УМК картинасын кулланып** Хәр.уен ”Энә белән җеп” **ЭМТЧ,** “Бакалар”,”Суга сикер”№1 Дид.уен “Кояш

		белем биру, нәтиҗәләр чыгарырга өйрәтү. **Бурычлар:** 1.Яшел кыяк үстерү өчен суган утыртырга өйрәтү. 2.Яшелчә буларак суган турында белемнәрен тулыландыру. 3.Өлкәннәр хезмәтенә уңай мөнәсә-бәт форма-лаштыру. Көченнән килгән кадәр хезмәткә катнашу теләге уяту, кечерәк кыенлыклар-ны җиңә белергә өйрәтү.	тап"Әд№2 "Нәф-эстетик үсеш"Әвәләү:" Җимлектәге зур һәм кечке-нә кошлар"Әд№4 "Танып-белү үсеше" Тирә-юнь белән таныштыру: "Бүлмә гөлләрен тәрбияләү". Әд.№5 "Нәф-эстетик үсеш"Рәсем:"Р әсемдә яз"№4	таба белергә өйрәтү. Геометрик фигура-ларны түгәрәк, квад-рат, өчпочмакны аера һәм әйтә белү-ләрен үстерү. Кош сүрәте әвәләргә өйрәтү.Әвәләү алым-нарын ныгыту.Нәрсә әвәләгәннәре турын-да сөйләргә өйрәтү. Күзаллауларын үс-терү. Бармак очлары белән чеметеп алу алымын ныгыту (койрык, томшык). Бүлмә гөлләре турында балаларның күзаллауларын киңәйтү (яран) лейкада су сибү күнекмәләрен ныгыту. Юеш чүпрәк белән яфракларын сөртергә өйрәтү, бүлмә гөлләренә кызыксынучанлык һәм аларны тәрбияләү теләге уяту Яңгыр яуган күре-нешне ясау.Болыт-тан өзек-өзек кыска авыш сызыклар сы-зу. Буяу белән ясау күнекмәләрен ныгыту.	һәм яңгыр", "Бу кайсы ел фасылы", "Бу кайсы вакыт" **УМК** Мульт.карау "Мәче йорты", Мат.әд.уку: Ә.Ерикәй "Тышта яз"шигыре, З.Нури "Яз дуслары" шигыре.**УМК**
			"Сөйләм үсеше" Сөйләм үстерү."Чәчәк орлыклары чәчү" "Танып-белү үсеше"ЭМКФ. "Тирә-юньдә	Балаларда чәчәк үстерү теләге уяту, хемәткә хөрмәт тәрбияләү.Матурлык ны күрергә өйрәтү. Бирелгән предмет-ның санын һәм образец буенча тавышны таба белү	Әңгәмә "Яз,яз,яз килә!", "Язгы урман"**УМК картиналары** Хәр.уен "Маэмай", "Төлке һәм тавыклар", "Төлке" **УМК (битлекләрен кулланып**

			ориент- лашу”Әд№2 “Нәф- сән.үсеше”Кисеп ябыштыру: “Беренче чәчәкләр”. Әд№4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән та-ныштыру: “Песиле тал бөреләрен карау.” **УМК** “Нәф- сән.үсеше”Рәсем:“Самолетлар оча”Әд№4	осталыкларын үс-терү. Ике предметны зурлыклары буенча чагыштырырга кү-нектерү, зур-кечкенә сүзләрен куллану. Пространствода юнәлешләрне үзеннән: алда, артта, уңда, сулда әйтә белүләренә ирешү. Беренче чәчәкләр белән таныштыруны дәвам итү.Әзер фор-маларга җелемне клеенка өстендә сыларга һәм ябыш-тырырга күнектерү. Кисеп ябыштыру эшчәнлегенә кызыксыну тәрбияләү. Балаларның песиле тал, аның өлешләрен (ботаклар, бөреләр) белән таныштыру, табигатьтәге күре-нешләр турында белемнәр формалаш-тыруны дәвам итү, табигать матурлы-гына соклану хисләре тәрбияләү. Берничә өлештән торган предметлар ясау күнекмәләрен ныгыту. Сызыкла-рны төрле юнәлештә ясарга өйрәтү. Эстетик кабул итүне үстерергә	Дид.уен “Бакчачылар”, “Хайваннарны чакыру” Мульт.карау “Мәче йорты”, “Төлке, куян һәм этәч”,“Әтәч белән тавык” әкиятен тыңлау.**УМК** Мат.әд.уку: Б.Рәхмәт “Яз” шигыре, Ә.Ерикәй “Тышта яз”шигыре Йомгаклау чарасы:**Тәрәзә төбендә яшел бакча.**

		4атна **24-28 апрель** **Тема:** “Без Тукай оныклары” **Максат:** Балаларда бөек шагыйребез Г.Тукай иҗатына ихтирам,кызыксыну тәрбияләү. **Бурычлар:** 1.Балаларга Г.Тукай экиятләре аша әхлак тәрбиясе бирү. 2.Балаларның бәйләнешле сөйләмен, сәхнә осталыкларын үстерү. 3.Г.Тукайның иҗаты белән таныштыру, экиятләре турында белемнәрен арттыру.	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү: “Әкияттә кунакта” “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Курчак хәрәкәтләр ясый” **(УМК)**Әд№2 “Нәф-эстетик үсеш”Әвәләү “Үз теләкләре буенча”.Әд№4 “Танып-белү үсеше”Тирә-юнь белән таныштыру: “Аюга бүләкләр” Әд№3 “Нәф-эстетик үсеш”Рәсем:” Үз теләкләре белән рәсем ясау”(Г.Тукай иҗатына багышланган)Әд№4	Әкиятләр ярдәмендә балаларның сөйләм телен үстерү, иллюстрацияләр аша әсәрләрне искә төшерү, сорауларга тулы җавап бирергә өйрәтү. Бирелгән хәрәкәтләрнең санын аера белүләрен ныгыту. Бер һәм күп сүзләрен куллану. Тәүлекнең бүленеше турында күзаллауны ныгыту: иртә-кич. Балаларның иҗади сәләтләрен үстерү. Форма һәм зурлык турында белемнәрен ныгыту.Үз теләкләре буенча әвәләргә өйрәтү. Әвәләүгә кызыксыну тәрбияләү. Материалның үзлекләре һәм өслекләре турындагы белемнәрен ныгыту, материалларын аеру күнекмәләрен һәм аларны куллануын камилләштерү . Г.Тукай иҗаты белән таныштыру. Рәсемнең эчтәлеген уйларга,рәсем ясаганда өйрәнгән алымнарны кулланырга өйрәтү.Рәсемнәрне карарга, фикер алышырга теләк туыру.	Әңгәмә “Г.Тукай кем ул? Дид.уен”Рәсемне җый”, “Кәҗәне җый”**УМК** Хәр.уен “”Соры бүре”, **ЭМТЧ** “Төлке һәм тавыклар”, “Әбәк күбәләк”, “Чыпчыклар һәм автомобиль”. **УМК (битлекләрен кулланып)** Мат.әд.уку : “Гали белән кәҗә” шигыре, Су анасы” әкияте, “Ак бабай” шигыре, “Кәҗә белән сарык “әкияте.**УМК** Мульт.карау “Гали белән кәҗә”, “Су анасы” , “Ак бабай”, “Кәҗә белән сарык”. Йомгаклау чарасы: **“Г.Тукайга ияреп”-Әти-әниләр катнашындагы кул эшләреннән күргәзмә оештыру.**

М А Й	**"Хуш киләсең , ямьле җәй!"**	**1-2 атна 2 май- 12 май Тема: “Күңелләрдә мәңге сакланыр” Максат:**балаларның Җиңү көне турында күзаллауларын формалаштыру. Бурычлар: 1.Балаларның хәрби һөнәрләр, аларның баш һөнәрләр, аларның баш киемнәре белән таныштыруны дәвам итү, сугышчыларның батырлыгы турында сөйләү, хәрби техника турында белемнәрен киңәйтү. 2. Балаларның диалоглы сөйләмен, конкрет-образлы фикерләвен, игътибарын, кызыксынуын, конструктив осталыкларын үстерү. 3.Хәрби һөнәрләргә, ветераннарга карата хөрмәт, патриотлык, горурлык	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү:” Без дус, тату яшибез”. “Танып-белү үсеше”ЭМКФ “Пространствода предметларның урнашуын билгеләү”. Әд№2 “Нәф-сән.үсеше” Әвәләү: “Бәйрәм чәчәкләре”.Әд №4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру: “Батырлар аллеясына экскурсия”. “Нәф-сән.үсеше” Рәсем: ” Җепкә эленгән матур флаглар”Әд№4	Балаларга дуслыкның көче турында төшендерү. Татар халык әкияте аша авыр чакта бер-береңә ярдәм итү, бер-береңне ташлап китмәү кебек сыйфатлар турында төшенчә бирү, балаларда дуслык хисләре тәрбияләү. Ике тигез булмаган төркемдәге предметларны өстенә кую, янына кую алымы белән чагыштыра белүләрен ныгыту (никадәр-шулкадәр, күп-әз). Ике предметны зурлыклары буенча чагыштыру. Зур, кечкенә сүзләрен файдалану. Пространствода предметларның урнашуын билгеләү (астында, өстендә). Балаларда бәйрәмнән алган тәэсирләрен әвәләүдә күрсәтә белү.Ике уч төбендә түгәрәкләр әвәләргә һәм аларны уч төпләрендә сытуны өйрәтүне ныгыту. Чиратлаштырып түгәрәкләрне бербересенә беркетергә өйрәтү. Әвәләргә кызыксыну уяту. Балаларда җиңү көне турында гади генә күзаллау формалаштыру. Өлкәннәргә игътибарлы ярдәмчел булырга өйрәтү. Әби-бабайларны олылау хисләре тәрбияләү.	Әңгәмә “Бәйрәм белән танышу” Картина карау “Җиңү көне”.**УМК** Дид.уен “Төсле йолдызлар” **ЭМРҖ**“Серле капчык”,”Нәрсә югалды”.**УМК** Хәр.уен “Үз төсеңне тап”, “Самолетлар”, “Кем беренче”.**УМК** Мат.әд.уку Ш.Маннур “Яратам” шигыре, Р.Вәлиева “Сүз тыңлаучан булыгыз” шигыре, М.Мазунов “Безнең бабай” шигыре,Ә.Бикчәнтәева “Парадта” шигыре, **ЭМРҖ** Ә.Ерикәй “Безгә тынычлык кирәк” шигыре.**УМК** С\р уен: “Моряклар”. **Йомгаклау чарасы: “Күңелләрдә мәңге сакланыр” бәйрәм иртәсен уздыру.**

		хисләре тәрбияләү.		Алынган хис-кичерешләр тәэсирендә үз рәсеменең эчтәлеген билгеләргә өйрәтү,фикерен башкалар белән уртаклашырга теләк тудыру.	
		3 атна **15-19 май** **Тема:** “Табигать дуслары”. **Максат**:Кечкенә балаларда экологик культураның иң гади күзаллауларын формалаштыру. **Бурычлар:** 1.Балаларда экологик культура, әйләнә-тирәлеккә мәхәббәт, табигатьне саклау хисе тәрбияләү. 2.Табигать аша эстетик тәрбия бирү, танып-белү	”Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү:”Яшеллекне саклау”.Әд№12 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Зарядкага тезеләбез” Әд№2 “Нәф-сэстетик үсеш”Кисеп ябыштыру: “Бала белән	Балаларны табигатьтәге матурлыкны күрә, тоя белергә өйрәтү. Яшеллекне сакларга кирәкләген аңлату. Куакларны,агач ботакларын сындырырга ярамаганлыгын төшендерү. Бирелгән хәрәкәтләрнең санын аера белүләрен ныгыту.Бер һәм күп сүзләрен куллану.Тәүлекнең бүленеше турында күзаллауны ныгыту:иртә, кич. Тукай шигырьләре аша туган телебезнең матурлыгына соклану тәрбия-	Әңгәмә “Нәрсә ул су, һава, балчык, ком?” Дид.уен “Нәрсә юк?” **УМК** “Серле капчык”.**ЭМРҖ** Хәр.уен “Кояш һәм яңгыр”, “Яңгыр яуса, өйгә кач”, “Күбәләкләр”. **УМК** Мат.әд.уку Ә.Исхак “Чишмә” шигыре, П.Воронько “Су ташыдым” шигыре, Б.Рәхмәт “Су” шигыре.**УМК** Мульт.карау “Юындыр”, “Коерыклар”, “Бер әбинең кәҗәсе мажаралары”.

		сәләтләрен үстерү. 3.Балаларга суның үзенчәлекле якларын өйрәтү	күбәләк” шигырендәге күбәләкне бизәү.Әд№4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныш-тыру:”Кошлар турында кай-гырту”Әд№12 “Нәф-эстетик үсеш” Рәсем “Бәйрәм турында рәсем”Әд№4 “Танып-белү үсеше” ЭМКФ “Куян гимнас-тика ясый	ләү;фантазияләрен үстерү; күбәләк канатларын түгәрәкләр белән бизәргә өйрәтү.чиста пөхтә эшләргә күнектерү. Балаларны кошлар турында кайгыр-тырга, өлкәннәр ярдәмендә җимлекләр куяра, кош оялары ясарга өйрәтү. Кечкенә дусларыбызга карата мәрхәмәтлелек, шәфкатьлелек тәрбияләү. Алынган хис-кичерешләр тәэсирендә үз рәсемеңнең эчтәлеген билгеләргә өйрәтү,фикерен башкалар белән уртаклашырга теләк тудыру. Бирелгән хәрәкәтләрнең санын аера белүләрен ныгыту. Бер һәм күп сүзләрен куллану. Тәүлекнең бүленеше турында күзаллауларын ныгыту: иртә-кич.	“Суык, кояш һәи җил” әкиятен тыңлау.**УМК** Ата-аналар белән эш: “Сәламәт булыйк” (“Үстерешле уеннар” (Исаева Р.С., Зарипова З.М.) методик кулланмасында тәкъдим ителгән “Шәхси гигиена әйберләре” (21 бит) исемле уены аша эти-әниләр белән берлектә балаларда сәламәт яшәү рәвеше тәрбияләү турында мәгълүмат бирү.**УМК** Йомгаклау чарасчы**: Бакча тирәсендәге инешкә сәяхәт**
		4-5 атна **22-31 май** **Тема”Исәнме җәй”** **Максат:**Тере һәм тере булмаган табигатьтәге кайбер бәйлә-нешләрне ачуга шартлар	“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү. ”Экологик сукмак”Әд№5 “Танып-белү үсеше”ЭМКФ	Үсемлекләр турында белемнәрен киңәйтү, аларга сак караш тәрбияләү.Агачлар утырту турында күзаллау булды-ру.Эш күнекмәләре формалаштыру. Геометрик фигураларны:	Әңгәмә “Ямьле җәй”. Картина карау “Ишек алдында”, “Җәй”.**УМК (картиналарын куллану)** Дид.уен “Куян-нарны качыр”, “Яңгыр яуса өйгә

		тудыру. **Бурычлар:** 1.Туган як табигатенең матурлыгына соклану, аны саклаучылар булып үсү теләген уяту. 2.Чагыштыру, сәбәп һәм нәтиҗә бәйләнешләрен ачу, гади нәтиҗәләр чыгару сәләтен үстерүгә җирлек булдыру. 3.Кечкенәләргә җәйге табигатьтәге үзгәрешләр турында башлангыч белемнәр бирү	“Геометрик фигуралар”Әд №2 “Нәф-сән.үсеше”Кисеп ябыштыру: “Бөҗәкләргә өй”.Әд№4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру:”Җәй”картинасын карау.**УМК** “Нәф-сән.үсеше” Рәсем:” Чирәмдәге тузганаклар”. Әд№4	түгәрәк, квадрат, өчпочмак, шар, куб аера һәм әйтә белүләрен ныгыту. Берничә кисәктән торган предметларның сүрәтләрен кәгазь битенә тезеп ябыштырырга өйрәтү. Геометрик фигуралар турында белемнәрен ныгыту (квадрат, турыпочмаклык, өчпочмак). Чиста, пөхтә эшләргә күнектерү. Табигатькә карата сак караш тәрбияләү; сөйләм телләрен үстерү.Тәрбияче ярдәме белән рәсемнең эчтәлеген аңларга, аның турында сөйләргә өйрәтү. Рәсемдә чәчәк атучы болынның матурлыгын, чәчәкләрнең формасын күрсәтергә теләк булдырырга. Рәсемгә шатланырга өйрәтү. Эстетик зәвыкны, иҗадый хыяллануны үстерү.	кач!”, “Бу кайсы ел фасылы?” **УМК** Хәр.уен “Күбәләкләр”, “Кояш һәм яңгыр”, “Балык тоту”**УМК**”Аю янында урманда”,”Бүре һәм куяннар” **ЭМТЧ** Мат.әд.уку: Г.Лотфи “Әтәч” шигыре, Н.Арсланов “Кура җиләк” шигыре, Б.Рәхмәт “Матур җәй,кил безгә”, Ш.Галиев “Җәйге болында” шигыре, Н.Арсланов “Җир җиләге” шигыре. **УМК** Мульт.карау “Көнбагышта юлбарыс”, “Кояш,суык һәм җил” әкиятен тыңлау.**ИКТ** Йомгаклау чарасы**:Балалар сабантуе бәйрәмен үткәрү.**
			“Сөйләм үсеше” Сөйләм үстерү: “Тату яшик” (уен-инсценировка) “Әхлак нигезе-матур гадәт” 269 бит “Танып-белү үсеше” ЭМКФ:	Балаларда иптәшләренә карата хөрмәт хисләре тәрбияләү, дус-тату уйнарга өйрәтү эшен дәвам итү. “Иптәшеңнән уенчыкны сорамыйча алма” кагыйдәсен ныгыту. Бер һәм күп предметларның	

			“Предметлар-ны киңлеге һәм биеклеге буен-ча чагыш-тыру”Әд№2 “Нәф-сән.үсеше” Әвәләү:”Үз теләклә-ре буенча әвәләү “ (ныгыту). Әд№4 “Танып-белү үсеше” Тирә-юнь белән таныштыру. “Кәҗә һәм кәҗә бәтиләре” рәсемен карау. **(ЭМТЧ)** “Нәф-сән.үсеше” Рәсем:” Краска белән рәсем ясау”Әд№4	санын аера белергә өйрәтү. Бер һәм күп сүзләре белән билгеләү.Предмет-ларны киңлеге һәм биеклеге буенча чагыштыру. Балаларның иҗади сәләтләрен үсте-рү. Форма һәм зурлык турында белемнәрен ныгыту. Үз теләк-ләре буенча әвәләргә өйрәтү. Әвәләүгә кы-зыксыну тәрбияләү. Балаларны тәрбияче ярдәме белән рәсемнең эчтәлеген аңларга, аның турында сөйләргә, тәрбияче сөйлә-гәнне тыңлый белергә өйрәтү; йорт хайваннары турындагы белемнәрен киңәйтү; балаларның аңга алуларын, игътибарын, диалогик сөйләмен, дуслык турындагы күзаллауларын үстерү; хайваннарга карата кайгыр-тучанлык тәрбияләү. Тема сайлауда мөстәкыйльлекне үстерү.Рәсемгә кирәкле төсләрне сайлау, иң төп элементларны аерып алып ясау күнекмәләрен булдыру.	

Физик үсеш (Физик культура)

Время проведения	Цель	Методика проведения занятий	Дозировка
СЕНТЯБРЬ 1-2 неделя	Упражнять детей в ходьбе и беге в прямом направлении,в прыжках на 2-х ногах на месте	**1 часть** Ходьба и бег за воспитателем стайкой **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1.Прыжки на 2-х ногах на месте 2-3 раза. 2.Игровое упражнение «птицы». **3 часть** Игра малой подвижности «Найдем птичку»	1 минут 2 раза 2-3 раза
	Развивать ориентировку в пространстве при ходьбе в разных направлениях; учить ходьбе по уменьшенной площади опоры, сохраняя равновесие.	**1 часть** Ходьба и бег за воспитате - лем в прямом направлении. Игра «пойдем в гости» **2 часть** Основные виды движений 1. «Пойдем по мостику» 2.Подвижная игра «Бегите ко мне» («Миңа йөгерегез») **УМК** **3 часть** Ходьба за воспитателем «стайкой».	2-3 раза 2 раза 2-3 раза 1 круг
3-4 неделя	Развивать ориентацию в пространстве;закреплять умение действовать по сигналу;упражнять в подлезании через шнур	**1 часть** Ходьба и бег по кругу.Ходьба вокруг кубиков.Бег. **2 часть** ОРУ с кубиками Основные виды движений 1. «Доползи до погремушки» 2 Подвижная игра «Быстро в домик». **3 часть** Игра «Найдем жучку»	1 круг 2-3 раза 3 раза
	Развивать умение действовать на сигнал воспитателя.Учить в энегичном отталкивании мяча	**1 часть** Ходьба в колонне по одному **2 часть** 1. «Прокати и догони» 2. Подвижная игра «Кот и воробышки» («Песи һәм чыпчыклар») **УМК** **3 часть**	3-4 раза

		Ходьба в колонне по одному	2-3 раза
ОКТЯБРЬ 1-2 неделя	Упражнять в умении сохранять равновесие; в умении приземляться на полусогнутые ноги.	**1 часть** Ходьба и бег по кругу **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1«Пойдем по мостику» 2.Прыжки на 2-х ногах через шнур 3.Подвижная игра «Догони мячик » **3 часть** Ходьба в колонне по одному с мячиком в руках.	1 круг 1 круг 3 раза 4-5 раз 2-3 раза
	Упражнять в прыжках на полусогнутые ноги;в энергичном отталкива - нии мяча друг другу.	**1 часть** Ходьба и бег по кругу. **2 часть** Основные виды движений 1.Прыжки из обруча в обруч 2. «Прокати мячик » 3.Игра «Ловкий шофер» **3 часть** Игра «Машины едут в гараж»	3-4 раза 3-4 раза 2-3 раза
3-4 неделя	Упражнять детей в ходьбе и беге с остановкой на сигнал; в ползании.Развивать лов кость и быстроту	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба врассыпную по всему залу **2 часть** ОРУ с мячами Основные виды движений 1. «Быстрый мячик » 2. «Проползи- не задень» 3.Подвижная игра «Серый зайка умывается» **(Использование масок УМК)** **3 часть** Игра «Найдем зайчика»	3-4 раза 2-3 раза
	Упражнять детей в ходьбе и беге по кругу; развивать координацию движений и умение сохранять равновесие	**1 часть** Ходьба по кругу по одному. На сигнал ходьба в другую сторону.Бег по кругу. **2 часть** 1. « Крокодилы» ползание на четвереньках. 2. «Пробеги и не задень» 3.Подвижная игра «Кот и воробышки» («Песи һәм чыпчыклар») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне за самым	2-3 раза 3-4 раза 2-3 раза

		ловким «котом»	
НОЯБРЬ 1-2 неделя	Упражнять детей в равновесии при ходьбе по ограниченной площади опоры; в мягком приземлении на полусог нутые ноги при прыжках	**1 часть** Игровое упражнение «Весе-лые мышки» **(Использо-вание масок УМК)** **2 часть** ОРУ с лентами Основные виды движений 1. « В лес по тропинке» 2.Прыжки «Зайки мягкие ножки» 3.Подвижная игра «Ловкий шофер» («Машина килә») **УМК** **3 часть** Игра «Найдем зайчика»	2-3 раза 2-3 раза 3-4 раза 2 раза
	Упражнять в ходьбе в колонне по одному; в прыжках из обруча в обруч;учить приземлять-ся на полусогнутые ноги в прыжках ; упражнять в прокатывании мяча друг другу; развивать координацию движений и глазомер.	**1 часть** Ходьба с высоким поднима-нием колен- «Лошади».Бег - «Пчелки». **2 часть** Основные виды движений 1.Прыжки – «Через болото» 2.Прокатывание мячей 3.Подвижная игра «Мыши в кладовой» **(Использование масок УМК)** **3 часть** Игра «Куда спрятался мышонок »	2-3 раза 2 раза 3-4 раза 2-3 раза
3-4 неделя	Развивать умение действовать на сигнал воспитателя; координацию движений и ловкость; упражнять в ползании на четвереньках	**1 часть** Ходьба по кругу. Бег по кругу. **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1. «Прокати – не задень» 2. «Проползи – не задень» 3. Подвижная игра «По ров-ной дорожке» **НРК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному.Малоподвижная игра «Серый волк» («Соры бүре») **УМК**	3-4 раза 3-4 раза
	Упражнять детей в ходьбе с разными игровыми упражнениями; развивать внимательность,умение действовать на сигнал воспитаталя;умение	**1 часть** Ходьба и бег в колонне по одному.Игровое упражнение «Лягушки» **2 часть** Основные виды движений 1. «Паучки»	2-3 раза 2 раза.

	сохранять равновесие	2.Сохранение равновесия-ходьба по доске. 3.Подвижная игра «Поймай бабочку» («Күбәләкне тот») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному	2 раза 3-4 раза
ДЕКАБРЬ 1-2 неделя	Упражнять детей в ходьбе и беге врассыпную,развивая ориентировку в пространстве;в сохранении устойчивого равновесия и прыжках	**1 часть** Ходьба и бег в колонне по одному.Ходьба врассыпную. **2 часть** ОРУ с кубиками Основные виды движений 1.Равновесие-игровое упражнение «Пройди-не задень» 2.Прыжки.Игровое упражнение «Пройди-не за-день» 3.Подвижная игра «Курочка и цыплятки» («Тавык һәм чебиләр») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному. Игра «Найдем птенчика»	2-3 раза 3 раза 2-3 раза
	Упражнять в ходьбе и беге с выполнением заданий; в приземлении на полусогнутые ноги в прыжках со скамейки; в прокатывании мяча	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Бег врассыпную. Ходьба и бег проводятся в чередовании. **2 часть** Основные виды движений. 1.Прыжки со скамейки 2. Прокатывание мячей друг другу. 3. Подвижная игра «Найди свой домик ». **НРК** **3 часть.** Ходьба в колонне по одному.	3 раза 3-4 раза
3-4 неделя	Упражнять детей в ходьбе и беге с остановкой по сигналу воспитателя; в прокатывании мяча между предметами, умении группироваться при лазании под дугу.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Бег в колонне по одному. **2 часть** ОРУ Основные виды движений. 1. Прокатывание мяча между предметами. Игровое задание «Не упусти!». 2.Ползание под дугу «Проползи –не задень» 3.Подвижная игра «Лягушки». **(Использование масок УМК)**	3-4 раза 3-4 раза

		3 часть. Игра малой подвижности «Найдем лягушонка».	
	Упражнять детей в ходьбе и беге врас-сыпную,упражнять в ползании, и сохранении равновесия.	**1 часть**. Ходьба в колонне по одному, на сигнал воспитателя: «На прогулку!»- всем детям предлагается разбежаться по всему залу; переход на ходьбу врассыпную и снова на бег. **2 часть.** Основные виды движений. 1. Ползание. Игровое упражнение «Жучки на бревнышке». 2. Равновесие. «Пройдем по мостику». 3. Подвижная игра «Птица и птенчики» («Кошчыклар») **УМК** **3 часть**. Игра малой подвижности «Найдем птенчика».	2-3 раза 3 раза 3-4 раза
ЯНВАРЬ 1-2 неделя	Повторить ходьбу с выполнением задания; прыжки на двух ногах	**1 часть.** Ходьба в колонне по одному, ходьба на носках,. **2 часть**. ОРУ с платочками. Основные виды движений. 1. Равновесие «Пройди-не упади». 2. Прыжки «Из ямки в ямку». 3.Подвижная игра «Курочка и цыплята» («Тавык һәм чебиләр») **УМК** **3 часть**. Игра малой под - вижности «Найдем цыпленка?».	4 раза 2-3 раза 3-4 раза
	Упражнять детей в ходьбе колонной по одному, беге врассыпную, в прыжках на двух ногах между предметами, в прокатывании мяча	**1 часть.** Игровое упражнение «На полянке». **2 часть** Основные виды движений. 1. Прыжки «Зайки- прыгуны». 2. Подвижная игра «Птица и птенчики» («Кошчыклар») **УМК** **3 часть**. Ходьба в колонне по одному.	2-3 раза 2-3 раза 3-4 раза

3-4 неделя	Упражнять в умении действовать по сигналу воспитателя в ходьбе вокруг предметов, развивать ловкость при катании мяча, повторить упражнение в ползании	**1 часть.** Ходьба и бег по кругу. **2 часть**. ОРУ с кубиком. Основные виды движений. 1. «Прокати-поймай». 2.»Медвежата». 3. Подвижная игра «Найди свой цвет». **НРК** **3 часть**. Ходьба в колонне по одному.	2-3 раза
	Повторить ходьбу с выполнением заданий. Упражнять в ползании под дугу,не касаясь руками пола;сохранении устойчивого равновесия при ходьбе по уменьшен ной площади опоры.	**1 часть** Игровое упражнение «Лягушки и бабочки» **2 часть** Основные виды движений 1.Ползание под дугу,не касаясь руками пола. 2.Равновесие «по тропинке» 3.Подвижная игра «Лохматый пес» («Маэмай») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	3-4 раза 2 раза 3-4 раза
ФЕВРАЛЬ 1-2 неделя	Упражнять в ходьбе и беге вокруг предметов; развивать координацию движений при ходьбе переменным шагом;повторть прыжки с продвижением вперед	**1 часть** Ходьба и бег по кругу **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1.Равновесие «Перешагни-не наступи» 2.Прыжки «С пенька на пенек » 3.Подвижная игра «Найди свой цвет» **НРК** **3 часть** Игра малой подвижности «У кого осталось?» («Кемдә калды?») **УМК**	3 раза 3-4 раза 3-4 раза
	Упражнять детей в ходьбе и беге с выполнением заданий; в прыжках с высоты и мягком приземлении на полусогнутые ноги;развивать ловкость и глазомер в заданиях с мячом.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному Бег высоко поднимая колени.Ходьба мелким семенящим шагом **2 часть** Основные виды движений 1.Прыжки «Веселые воробышки» 2.Прокатывание мяча «Ловко и быстро» 3.Подвижная игра	2-3 раза 2-3 раза

		«Воробышки в гнездышках» **3 часть** Игра «Найдем воробышка»	
3-4 неделя	Упражнять детей в ходьбе переменным шагом,развивая координацию движений;разучить бро-ние мяча через шнур,развивая ловкость и глазомер;повторить подлезание под шнур.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному, перешагивая через шнуры. Бег врассыпную. **2 часть** ОРУ с мячом Основные виды движений 1.Бросание мяча через шнур двумя руками. 2.Подлезание под шнур в группировке. 3.Подвижная игра «Воробышки и кот» **НРК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному с мячом в руках.	2-3 раза 3 раза
	Упражнять в ходьбе и беге врассыпную; упражнять в умении группироваться в лаза - нии под дугу;повторить упражнение в равнове-сие.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба врассыпную.Ходьба и бег чередуются. **2 часть** Основные виды движений 1.Лазание под дугу в группировке. 2.Равновесие.Пройти по дос-ке. 3.Подвижная игра «Лягушки» **(Использование масок УМК)** **3 часть** Игра «Найдем лягушонка»	5 раз 3-4 раза
МАРТ 1-2 неделя	Упражнять детей в ходьбе и беге по кругу; в сохранении устойчивого равновесия при ходьбе по повышенной площади опоры;повторить прыжки между предметами.	**1 часть** Ходьба и бег по кругу. **2 часть** ОРУ с кубиком Основные виды движений 1. «Ровным шажком» 2. «Прыжки змейкой» 3.Подвижная игра «Кролики» («Йорт куяннары») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному	2 раза
	Упражнять в ходьбе и беге врассып-ную;разучить прыжки в длину с места; развивать ловкость при	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба врассыпную.Ходьба и бег чередуются. **2 часть** Основные виды движений	2-3 раза

	прокатывании мяча.	1.Прыжки «Через канавку» 2.Катание мячей друг другу «Точно в руки» 3.Подвижная игра «Найди свой цвет» **НРК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	2-3 раза
3-4 неделя	Развивать умение действовать по сигналу воспитателя.Упражнять в бросании мяча о пол и ловля его 2-мя руками,в ползании на повышенной опоре.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба высоко поднимая ноги. Бег в колонне по одному. **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1. «Брось-поймай» 2.Ползание по скамейке 3.Подвижная игра «Зайка серый умывается» **Использование масок УМК** **3 часть** Игра «Найдем зайку»	3-4 раза
	Развивать координацию движений в ходьбе и беге между предметами; повторить упражнения в ползании;упражнять в сохранении устойчивого равновесия при ходьбе на повышенной опоре	**1 часть** Ходьба и бег между предметами **2 часть** Основные виды движений 1.Ползание «Медвежата» **(Использование масок УМК)** 2.Равновесие.Ходьба по гимнастической скамейке. 3.Подвижная игра «Автомобили» **3 часть** Ходьба в колонне по одному «Машины поехали в гараж».	8-10 раз 10-12 раз 3-4 раза
АПРЕЛЬ 1-2 неделя	Повторить ходьбу и бег вокруг предметов,прыжки через шнуры.Упражнять в сохранении равновесия при ходьбе на повышенной опоре.	**1 часть** Ходьба вокруг кубиков. Ходьба и бег по кругу. **2 часть** ОРУ на скамейке с кубиком Основные виды движений 1.Равновесие.Ходьба боком, приставным шагом по гимнастической скамейке 2.Прыжки «Через канавку» 3.Подвижная игра «Тишина» **3 часть** Игра «Найдем лягушонка»	2-3 раза 2-3 раза

	Упражнять в ходьбе и беге,с выполнением заданий;в приземлении на полусогнутые ноги в прыжках;развивать ловкость в упражнениях с мячом	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Бег врассыпную. **2 часть** Основные виды движений 1.Прыжки из кружка в кружок. 2.Прокатывание мячей друг другу 3.Подвижная игра «По ровненькой дорожке» **НРК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	2-3 раза 2 раза 2-3 раза 2-3 раза
3-4 неделя	Повторить ходьбу и бег с выполнением заданий; развивать ловкость и глазомер в упражнении с мячом;упражнять в ползании на ладонях и ступнях.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба на носказ,руки вверх. Переход на обычную ходьбу. **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1.Бросание мяча вверх и ловля его 2-мя руками. 2.Ползание по гимнастической скамейке «Медвежата» 3.Подвижная игра «Мы топаем ногами» **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	
	Упражнять в ходьбе с остановкой по сигналу воспитателя;повторить ползание между предметами;упражнять в сохранении устойчиво го равновесия при ходьбе на повышенной опоре.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Переход на бег в умеренном темпе. **2 часть** Основные виды движений 1.Ползание «Проползи-не задень» 2.Равновесие «По мостику» 3.Подвижная игра «Огуречик **3 часть** Ходьба в колонне по одному	2-3 раза 2-3 раза
МАЙ 1-2 неделя	Повторить ходьбу и бег врассыпную,развиая ориентировку в пространстве;повторить задания в равновесии и прыжках	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Ходьба и бег врассыпную. **2 часть** ОРУ Основные виды движений 1.Равновесие.Ходьба по гимнастической скамейке. 2.Перепрыгивание на 2-х ногах через шнуры 3.Подвижная игра «Мыши в кладовой». **(Использование масок УМК)**	2-3 раза

		3 часть «Где спрятался мышонок »	8-10 раз
	Упражнять детей в ходьбе и беге между предметами;в прыжках со скамейки на полусог-нутые ноги;в прокатывании мяча друг другу.	**1 часть** Ходьба и бег в колонне по одному между предметами. **2 часть** Основные виды движений 1.Прыжки «Парашютисты» 2.Прокатывание мячей друг другу 3.Подвижная игра «Воробышки и кот» **НРК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному	3-4 раза 2-3 раза
3-4 неделя	Ходьба с выполнением заданий по сигналу воспитателя: упражнять в бросании мяча вверх и ловля его;ползание по гимнастической скамей-ке.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Бег врассыпную.Пе-реход на ходьбу врассыпную **2 часть** ОРУ с флажками Основные виды движений 1.Броски мяча вверх и ловля его 2-мя руками. 2.Ползание по скамейке. 3.Подвижная игра «Огуречик-огуречик » **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	2-3 раза 3-4 раза 2-3 раза 3-4 раза 3-4 раза 5 раз 3-4 раза
	Упражнять в ходьбе и беге по сигналу воспитателя; в лазании по наклонной лесенке; повторить задания в рав новесии.	**1 часть** Ходьба в колонне по одному. Переход на ходьбу мелким семенящим шагом-«как мышки»,бег врассып-ную. **2 часть** Основные виды движений 1.Лазание на наклонную ле-сенку. 2.Ходьба по доске на полу. 3.Подвижная игра «Лошадки» («Атлар») **УМК** **3 часть** Ходьба в колонне по одному.	3-4 раза 4-5 раз 3-4 раза 3-4 раза

3.9 Кулланылган әдәбият:

1. Л.В.Куцакова «Трудовое воспитание в детском саду» Мозаика-Синтез, Москва,2014г

2.Л.И.Пензулаева «Физкультурные занятия в детском саду» (младшая группа) Мозаика-Синтез, Москва,2015г

3.И.А. Понамарева, В.А. Позина «Формирование элементарных математических представлений» Мозаика-Синтез, Москва, 2014 г

4. М.Ф. Кашапова "Табигатьне саклыйк, балалар!", Казан – 2017 ел – 1 экз.

5. М.Ф. Кашапова " Уйныйк әле, балалар", Казан – 2017 ел – 1 экз/

6. ОТ РОЖДЕНИЯ ДО ШКОЛЫ. Инновационная программа дошкольного образования / Под ред. Н.Е. Вераксы, Т. С. Комаровой, Э.М.Дорофеевой. – 6-е изд., доп. М.: МОЗАИКА-СИНТЕЗ, 2021. – 368 с

7.ТУГАННАН АЛЫП МӘКТӘПКӘЧӘ Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева редакциясендә Педагогик кадрлар әзерләү өлкәсендә белем бирү буенча УМБ тарафыннан мәктәпкәчә төп белем бирү программасы үрнәге сыйфатында тәкъдим ителә МОЗАИКА-СИНТЕЗ Москва, 2015 ХӘТЕР Казан, 2016

8. К.Ю.Белая "Формирование основ безопасности у дошкольников" (2-7 лет) Мозаика-Синтез, Москва,2014г

9. Т.С. Комарова "Изобразительная деятельность в детском саду" (вторая младшая группа) Мозаика-Синтез, Москва, 2014 г

10.О.В. Дыбина « Ознакомление с предметным и социальным окружением»

(вторая младшая группа) Мозаика-Синтез, Москва, 2014 г

Пронумеровано, прошнуровано
и скреплено печатью 124 листов
Заведующий _______ Г.Х.Хайруллина